

Ni nobeno naključje, da že dva tedna zapovrstjo na tem mestu objavljamo fotose s področja športa (prejšnji teden v zvezi s poletnimi OI v Seulu): ko pa šport, z evropskim nogometnim prvenstvom, v sliki in besedi prevladuje v vseh sredstvih obveščanja. Tako so si zahodnonemški navijači dali prepleškati podhrbne zadeve z napisom »dansko«. Pa je pomagalo: ZR Nemčija je v Gelsenkirchenu z Dansko zmagala z rezultatom 2:0.

BESEDE IN DEJSTVA

V intervjuju za sobotno prilogo Dela je predsednik slovenskih sindikatov Miha Ravnik glede »cene delovne sile« pri nas dejal: »V teh družbenih razmerah, pri naših kriterijih vrednotenja dela — takih kot jih imamo — moramo postaviti stvari na pravo mesto. Zavračam pavšalne primerjave osebnih dohodkov z zaslužki delavcev v drugih državah. Seveda pa bomo morali videti, da je tudi to lahko eden od kriteri-

jev, če se bomo primerjali s svetom v vsem, od cen do cen produktivnosti.

Pa ne mislim le cene osnovnih življenjskih dobrin, pač pa tudi cene avtomobilov, obleke, pohištva itd. To so merila, ki jih moramo postaviti ob vrednotenju dela.«

Za mnoge naše organizacije združenega dela že leta trdimo, da so po produktivnosti v evropskem vrhu, njihova »cena dela« pa je vseeno ju-

goslovska. Kako torej prebiti ta led? Ali naj v tistih delovnih organizacijah, ki že dobro delajo, povečajo produktivnost še za dva-trikrat, da si bodo lahko za enako količino delovnih ur kupili na primer avto, pohištvo, itd. kot delavec v ZR Nemčiji ali kje drugje v Evropi!

Le kdo lahko verjame takšnim pravljicam, ki jim je izhodiščno načelo nagrajevanje po učinku po naše.

Zemlja je samo ena

V posebni študiji Evropske skupnosti ponovno ugotavljajo, da množična uporaba pesticidov in umetnih gnojil ogroža naravno okolje, rastlinstvo in živalstvo v Evropi. Intenzivnost evropskega kmetijstva hudo in dolgoročno onesnažuje reke, jezera in morja in povzroča nerodovitnost in erozijo velikih površin obdelovalne zemlje.

Evropska komisija napoveduje do konca leta vrsto ukrepov za varstvo okolja, predvsem pa se bodo posvetili zmanjšanju uporabe pesticidov v kmetijstvu in pretiravanju z umetnimi in tudi živalskimi gnojili.

Zaradi pretirane uporabe pesticidov in gnojil ogroža erozija 25 milijonov hektarjev plodne zemlje v državah Evropske skupnosti, poroča Tanjug.

Sto milijonov jih čas prede

75. zasedanje Mednarodne organizacije za delo v Zenevi je navrglo vrsto žgočih vprašanj, ki zaposlujejo kakšnih 2000 predstavnikov vlad, delodajalcev in delavcev iz 150 držav, članic te organizacije. Kot ugotavljajo v vodstvu te mednarodne organizacije, je ta trenutek v svetu okoli 100 milijonov ljudi brez dela, kakih 500 milijonov pa jih dela nepoln delovni čas.

Pred Mednarodno organizacijo za delo je tudi vprašanje večje odprtosti meja med državami članicami Evropske skupnosti, kar bo zaradi racionalizacije proizvodnje in večje konkurence sicer vplivalo na zniževanje cen, hkrati pa bo to pomenilo tudi večjo brezposelnost.

Magnum 375

Nekoliko srhljivo se bere pisanje N. Spasića v Borbi o jugoslovskega revolverju magnum 375, ki ga je toliko, da ga vtakneš v žep ali pa v žensko torbico, njegova moč pa je strahovito ubijalska: z enim samim strelom zlahka ubijete slona. Novo orožje, ki ga izdelujejo v Kragujevcu, stane približno milijon dinarjev in že dva milijona in pol je tega orožja med Jugoslovani. V Kragujevski Crveni zastavi pravijo, da bodo do konca leta dali na domači trg še tisoč teh revolverjev, prihodnje leto 5000, največ, kar lahko v Kragujevcu ponudijo, pa je 10.000 revolverjev na leto.

Jugoslovska tradicija je — bolj ukoreninjena na vzhodu kot na zahodu — da je dobro imeti pri sebi orožje. Računajo, da je v Jugoslaviji vsaka četrta družina na takšen ali na drugačen način »oborožena.« Spasić tudi navaja trditev glavnega inšpektorja milice v zveznem sekretariatu za notranje zadeve Djordja Jelića: »Dovoljenje za nošenje orožja je laže dobiti kot pa voziško dovoljenje.«

Berlinski zid bo še ostal

Skoraj 50 kilometrov dolgi berlinski zid, ki so ga postavili v časih najhujše blokavske konfrontacije, bo — kot vse kaže — še ostal. Ob njem sicer ni več toliko incidentov, kot jih je bilo še pred leti, in vedno bolj so številni turisti iz Zahodnega Berlina, ki se ob koncu znamenite vzhodnonemške ulice Unter der Linden sprehajajo do Brandenburških vrat, ki so na tej magistrali znamenje dveh Berlinov. In tudi v DR Nemčiji se čuti otopleitev med Vzhodom in Zahodom: lani je prestopilo mejo preko 5 milijonov državljanov DR Nemčije, letos pa jih bo baje znatno več.

O rušenju berlinskega zidu so v Vzhodnem Berlinu zelo zadržani. Ne vidijo nobene kratkoročne možnosti, da bi ga podprli. Morda bo ta svojevrstna naprava iz let hladne vojne postala zgolj turistična zanimivost. Časi se pač spreminjajo.

Slovenci zaupajo svojemu vodstvu

V Sloveniji se že dvajset let ukvarjamo s preučevanjem javnega mnenja. Zadnja anketa, v kateri je sodelovalo 2082 vprašanih, je pokazala na večjo kritičnost prebivalcev Slovenije.

57,8 odstotka vprašanih meni, da bi se Sloveniji odpre nove možnosti razvoja zunaj SFRJ. Vendar je le 28,8 odstotka anketa-ranih potrdilo smiselnosti razprav o odcepitvi Slovenije od Jugoslavije; 71,2 odstotka vprašanih pa jih je menilo, da so takšne razprave brez pravega pomena, ali pa se o tem vprašanju ni znalo odločiti.

Raziskava je pokazala, da 59 odstotkov Slovencev še nikoli ni prebralo katere od jugoslovskega ustava, 75 odstotkov pa jih je priznalo, da niso seznanjeni s predlogi o spremembi ustave. Zveznemu izvršnemu svetu ne zaupa 72 odstotkov vprašanih.

Na listo popularnih Slovencev so anketiranci zvrstili na prvo mesto Jožeta Smoleta, na drugo Janeza Stanovnika in na tretje Milana Kučana, kar pomeni, da Slovenci zaupajo svojemu vodstvu.

Med najbolj popularne osebnosti iz sveta so na prvo mesto postavili Gorbačova, nato Reagana, na tretje pa de Cuellarja.

Prispevki

Na tako davno smo bili obveščeni, da so se prebivalci nekega nerazvitega kraja Srbije odločili prispevati za podzemno železnico v Beogradu, češ da je to glavno mesto Jugoslavije in je zanj dolžna skrbeti vsa Jugoslavija. Televizijski napovedovalec je v dnevniku dokaj pikro pripomnil: »Zdaj so na vrsti Beograjčani!«

V času, ko se kopicijo izgubljajo kot gobe po dežju in je v navadi tamjanje po pomoči tako imenovane širše skupnosti, je ta sloj ljudi silno v zadregi, kajti tak odziv od »širše skupnosti« je ne samo nepričakovan, temveč že kar sramoten za tiste, ki imajo več, pa hočejo še več in imajo na ta način priložnost, da to svoje »še več« dobijo od tistih, ki imajo očitno manj od njih, da ne rečemo najmanj, saj je verjetno še kar precej bolj siromašnih.

Morebiti bi bilo najbolje, če bi ob tem primeru Beograd rekeli: »Hvala na dobri volji in dobrih željah, toda vi ste bolj od nas potrebni nekaterih najpotrebnejših dobrin, in ko boste zbrani denar porabili za to, povejte, in če vam bo zmanjkalo, vam bomo rade volje pomagali, saj nismo samo ena krajevna skupnost, temveč nas je nekaj stotin takih in bogatejših kot ste vi.«

Toda mnogi Beograjčani o tem ne razmišljajo tako, temveč povsem drugače: »Glejte vzornike jugoslovanstva!« Kakor da je v tem bistvena nekakšna nadnacionalna opredelitev. Se pomislijo ne, da so tamkajšnji kmetje vse kaj drugega kot političanti ali filozofi in da jim je pač najbolj pri srcu storiti nekaj dobrega za vse in so pač storiili to, kar so, ne da bi sicer razmišljali, zakaj pravzaprav to in ne nekaj drugega.

Nauk iz tega je, da preprosti ljudje pač radi storiijo marsikaj dobrega le, če jih usmerite na to, in da je pač »naš delovni človek« po duši tak, da rad dela dobra dejanja, ne pa prepire in prepete, v katerih se kajpak tudi dobro znajde in dobro drži, če se že znajde v takšnih razmerah. Najteže pa mu je, če ni za nič motiviran in se mora sam motivirati, ali pa če o ničemer ni vprašan in mu ni dovoljeno narediti tudi tisto, kar bi bilo dobro za vse nas skupaj.

Ta dogodek in takšna razmišljanja sovpadajo v vsesplošne razprave o tem, kako je treba stregi stabilizaciji in kako se boriti za stabilizacijo, kako sploh uravnati prizadevanja navadnega človeka in njegove delegate in delegacije navzgor do Zisa in še koga.

Po konferencah ZKJ in ob holj ali manj kuloarskih in javnih razpravljanjih o tem, ali je potreben izredni kongres komunistov, ali izredna aktivnost vseh, ne samo komunistov, smo prisrčno na strani omenjenih krajanov, ki mislijo, da se ne da zamisliti Beograda brez podzemne železnice. Kajpak je v tem podtekst o tem, kako si Jugoslavija resda ne moremo zamisliti v stagnaciji in da je vsako dobro delo za boljše življenje v tej naši »Jugi« več kot smiselno, pa naj izgleda še tako navno.

Karkoli pač naredimo, pa naj je to tudi stavka ali kaj podobnega, je mnogo boljše kot apatija, v katero se premnogi zatekajo. Apatija, prazen hod z videzom navidezne aktivnosti, je pač najslabša alternativna galopirajoči inflaciji in vsemu drugemu, kar jo spremlja pod zastavo splošne nemoči.

Ne verjemem, da je bila za Beograjčane streznitev ta prej vesela kot resna zadeva z graditvijo metroja iz krajev, kjer niti prav ne vedo, kaj to je in kaj pomeni za velemesto ali kar vso deželo. Verjemem pa, da je to bila kar dobra packa za naš način mišljenja, ki ni naklonjen pozitivnemu futurizmu, kar pravzaprav marksizem kot filozofija življenja je.

V časih, ko pridejo srbske žene sedeti pred skupščino SFRJ v stalni ihiti protestiranja proti kosovski iredenti in ko človek pravzaprav več niti ne ve, kam vodi ta moda protestiranja, so takšne majhne packe nadve zaželene, saj še tako asocijalne ljudi oblije rdečica, ko za kaj takšnega slišijo. Samoumevno je pač, da človek, ko začne govoriti, neha delati, a prav to se dogaja premnogim kritizerjem in kritikom vsak dan, iz dneva v dan in v neskončnost.

Očitno je: če problemov ne bi bilo, bi jih morali narediti, in mnogi jih res delajo, kakor da so plačani, in sicer v imenu ljudstva, ki jih vsaka konfrontacija (posebej in vse skupaj) samo bega, utesnjuje in pasivizira. Le kaj je z reklamirano frontacijo? Viktor Sirec

V ŽARIŠČU DOGODKOV

Republike, dežele ali pokrajine, ki so vključene v skupnost Alpe-Jadran, so ob svoji desetletnici — o kateri smo na tem mestu že poročali — naredile nekakšno bilanco.

Trenutno se zdi najbolj aktualno vprašanje prometnih povezav med članicami skupnosti, in to predvsem na obmejnih območjih Italije, Jugoslavije in Avstrije. Gre za cestne povezave med industrializiranimi evropskimi državami in Jadranom. Tu sta aktualna dva načrta: karavanski predor, ki ga uspešno prebijajo tako na našo kot na avstrijski strani, kot tudi priprave na graditev predora med Avstrijo in Italijo pod Monte Croce Carnico.

Bilanca Alpe-Jadran

Skozi Avstrijo gre okoli 90 odstotkov tranzitnih tovarov med članicami Evropske gospodarske skupnosti ter med njimi in drugimi državami. Letno znaša ta promet že preko 20 milijonov ton. Zaradi finančne zagate pri urejanju avstrijskih prometnic se je na zadnjem, jubilejnem zasedanju skupnosti v avstrijskem Millstatu avstrijski zunanji minister Alois Mock obrnil na ostale članice te skupnosti, ki naj bi glede tega posredovale pri EGS. Tu gre za tako imenovano phyrnsko cesto skozi južni del Avstrije, ki jo v nadaljevanju imenujejo tudi »zdomska cesta« in jo uporabljajo predvsem zdomci iz balkanskih držav. Ta prometna povezava je pomembna zaradi tega, ker povezuje Evropo s članico EGS Grčijo in tudi z državami Bližnjega in Srednjega vzhoda, ki so pomembne gospodarske partnerice EGS. Niso pa se slovenski in hrvaški delegati na omenjenem zasedanju nič potegovali za finančno pomoč EGS pri gradnji naše glavne prometnice, ceste bratstva in enotnosti, ki povezuje srednjo Evropo z Vzhodom.

Ta čas je vzpostavljenih nekaj rednih in izrednih letalskih zvez med furlanskimi Ronkami ter Celovcem in Münchnom, nič pa še ni doseženega pri povezovanju med letališči drugih članic skupnosti z letališči v Jugoslaviji.

Skupnost Alpe-Jadran je izdelala skupen koncept propagande

globus

DUNAJ — Vodja sovjetske delegacije na dunajski konferenci o varnosti in sodelovanju v Evropi Jurij Kašljev je izjavil, da bi utegnili začeti pogajanja o konvencionalni razorožitvi v Evropi že letos. Obe strani: Vzhod in Zahod, naj bi med drugim obojestransko zmanjšali število vojakov za 500 tisoč.

BUDIMPEŠTA — Gorska dežela Karabahija ni nikoli sodila k Armeniji, zato sploh ne moremo govoriti o tem, da bi jo »vrnili«, je izjavil vrhovni tožilec Azerbajdzana Ismailov v intervjuju za budimpeštanski Magyar Hirlap. Intervju so objavili prav tedaj, ko je armenski parlament podprl zahteve Gorske Karabahije po priključitvi k Armeniji.

NEW YORK — Če države članice ne bodo poravnale svojih obveznosti, bodo Združeni narodi konec oktobra morali ustaviti vso svojo dejavnost. Največ dolgujevo Združene države Amerike. Svetovna organizacija je bila 31. maja dolžna 690 milijonov dolarjev.

MOSKVA — V Sovjetski zvezi čedalje pogosteje zahtevajo, da je treba postaviti »pomnike žrtvam Stalinskih čistk. Leningrajska televizija je s posebnega zborovanja državljanov prenesla sporočilo, da je treba organizirati »sojenje Stalinu«.

WASHINGTON — Predsednik Reagan je ukazal pravosodnemu ministru ZDA, naj pospeši preiskavo o pojava podkupovanja in sklepanja lažnih pogodb v ameriški vojni industriji. Iz obveščevalnih virov se je izvedelo, da je bilo v zadnjih letih po sistemu »ii meni, jaz tebi« za masne denarje in druge nagrade (avtomobili itd.) sklenjenih na področju obrambe precej pogodb.

BUDIMPEŠTA — Ob obisku v Romuniji je generalni sekretar Madžarske socialistične delavske partije K. Grosz izjavil, da je sporne zadeve z Bukarešto mogoče urejati samo s pogajani.

BERLIN — Predsednik DR Nemčije dr. Erich Honecker je v intervjuju za neki avstrijski časopis izjavil, da namerava DRN nadaljevati »preverjeno dosedanje politiko«, da hkrati podpira sovjetsko perestrojko, ki pa je po njegovem mnenju nastala zaradi notranjih sovjetskih potreb.

STOCKHOLM — Švedska je lani kupila na tujem skoraj sto milijonov litrov vina v vrednosti 106 milijonov dolarjev.

BRUSELJ — Češkoslovaška in Bolgarija sta uradno izrazili željo po vzpostavitvi diplomatskih odnosov z Evropsko skupnostjo.

globus

turizma. Z njim so uspešno nastopili na angleškem tržišču, sedaj pa se pripravljajo, da ga bodo predstavili tudi Američanom in Japoncem. Sem spadajo tudi prizadevanja za zaščito Jadranskega morja. V italijanskem Gradežu so ustanovili posebno opazovalno postajo, organizirali pa so tudi nekaj posvetovanj o zaščitnih ukrepih objadranskih članic skupnosti. Septembra bo v Splitu mednarodni simpozij o Jadranskem morju, ki se ga bodo udeležili znanstveniki in drugi iz vseh držav članic skupnosti. Naj k temu dodamo, da je bilo lani na Bledu plenarno zasedanje skupnosti, ki se je ukvarjalo z varstvom gozdov.

Tudi energetika je pereča zadeva vseh članic skupnosti. Načelno so se v skupnosti dogovorili za gradnjo energetskih objektov, ki ne kvarijo okolja. Pri tem pa ni nekakšne enotnosti. Avstriji se zavzemajo za to, da na območju teritorija, ki je vključen v skupnost Alpe-Jadran, naj ne bi gradili jedrskih elektrarn. Takšnemu stališču pa oporekajo Bavarci, ki trdijo, da brez teh elektrarn na Bavarskem ne gre. Seveda je ob vsem tem tudi znano, da se avstrijski ekologisti zavzemajo za to, da naj bi zaprli edino jugoslovsko jedrsko elektrarno v Krškem.

Skupnost Alpe-Jadran je spodbudila še vrsto drugih gospodarsko pomembnih akcij. Sem sodi pobuda za sodelovanje med severnojadranskimi pristanišči. V ta sklop vprašanj bi morala priti tudi ideja o železniškem tranzitnem prometu med madžarskim Monoštom (prek Murske Sobotne in Ormoža) in Koprom. Naša cenovna nekonkurenčnost je že dolgo ovira za ureditve tega predloga.

O razhajanjih — z roko na mikrofону

MURSKA SOBOTA — Na zadnjem zasedanju zborov skupščine občine so opravili tudi imenovanja, ki jih je predložila komisija za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja. Tako so Marjana Horvata zaradi prevzema drugih del in nalog razrešili dolžnosti komandirja Postaje milice Murska Sobota. Na njegovo mesto pa so s 1. julijem imenovali Ladislava Vegija. Istočasno so za novega namestnika komandirja Postaje milice Murska Sobota imenovali Draga Ribiša. Že prej je s takimi odločitvami soglašal republiški sekretar za notranje zadeve SRS.

MURSKA SOBOTA — Na ponedeljkovem posvetu predsednikov krajevnih konferenc Socialistične zveze soboške občine so največ pozornosti namenili aktualnim gospodarskim in političnim razmeram po sprejetju majskih ukrepov. Prisluzniki so tudi informirali o dogovoru za nadaljnje dejavnosti pri ustanovitvi Slovenske kmetičke zveze. V nadaljevanju posveta pa so razpravljali o odprtih dilemah pri pripravi dopolnitve in sprememb pravil KK SZDL ter o evidentiranju člana predsedstva SR Slovenije in pripravah na potek javne razprave o spremembah in dopolnitvah ustave SRS.

G. RADGONA — Predsedstvo občinske konference SZDL je obravnavalo problematiko srednjega usmerjenega izobraževanja, poklicnega usmerjanja, izobraževanja ob delu, štipendiranja in zaposlovanja. Pogovarjali so se tudi o nekaterih vprašanjih v zvezi s pripravo osnutka sprememb republiške ustave ter o izvajanju gospodarske politike v zvezi s sprejetimi ukrepi zvezne vlade. Ocenili so gospodarsko-politične razmere v občini in se dogovorili o nadaljnjih aktivnostih. Na pobudo območne samoupravne interesne skupnosti za ppt promet so obravnavali tudi predlog za uvedbo enotnega prispevka za vključitev novega telefonskega naročnika.

LENDAVA — V prejšnjem tednu je obiskala 3-članska delegacija izvršnega sveta skupščine občine Lendava mestni svet v Lentiju na Madžarskem. Lendavčani so si ogledali nekatere novejša pridobitve in se dogovorili za nadaljnjo krepitev sodelovanja, ki so ga vzpostavili že pred leti. V tem konkretnem primeru pa gre predvsem za izmenjavo izkušenj na področju urbanističnega in komunalnega urejanja, prav tako s področja varstva človekovega okolja. Obisk je tudi predhodnica k načrtovanemu sodelovanju Gidosa iz Lendave in komunalnega podjetja v Lentiju.

LENDAVA — Na zadnji seji izvršnega sveta skupščine občine so obravnavali predlog ukrepov za racionalizacijo v družbenih dejavnostih. Gre za predloge, ki so jih pripravile posebne komisije izvršnega sveta. Predloge ukrepov bodo še dopolnili s predlogi, ki jih bodo dali odbori za svobodno menjavo dela pri posameznih interesnih skupnostih, nato pa naj bi jih sprejele posamezne skupščine in skupščina občine. Bolj smotno trošenje je nujno, kajti denarja je že zdaj premalo, v prihodnje pa ga bo menda še manj.

LENDAVA — V Lendavi so te dni začeli delavci lendavskega Gradbeni-ka zidati poslovno-stanovanjsko zgradbo, katere predračunska vrednost znaša kar milijardo 240 milijonov dinarjev. V pritličju bo razstavno-prodajni center, v katerem bodo na površini 860 kvadratnih metrov prikazani izdelki vseh delovnih organizacij, vključenih v svod Gorenje. Seveda bodo izdelke tudi prodajali. V nadstropjih pa bo 10 stanovanj, ki bodo skupaj obsegale 586 kvadratnih metrov. Gradbinci so (za zdaj) zaračunali kvadratni meter milijon 30 tisoč dinarjev. Poslovno stanovanjska zgradba v Kranjčevi ulici v Lendavi bo končana ob koncu leta.

MURSKA SOBOTA — Na ponedeljkovem sestanku sveta za življenjske in delovne razmere pri občinskem sindikalnem svetu ter sveta za zdravstvo in socialno varstvo pri predsedstvu občinske frontne organizacije je bila v ospredju obravnava programa zagotavljanja socialne varnosti (ki je v gradivu za razširjeno sejo republiškega sveta Zveze sindikatov) ter obravnava ukrepov za prilagoditev zdravstvenega varstva materialnim možnostim v tekočem letu, o kateri bo sklepala republiška skupščina. Predsednica obeh svetov je Vijoča Bertalanč, tema razprav pa v teh kriznih časih posebej aktualna.

MURSKA SOBOTA — Na ponedeljkovi seji predsedstva OK ZKS so se zavzeli za zaostrie odgovornosti njegovih članov. Ker se nenehno srečujejo s problemom nesklepnosti, so se dogovarjali o nadaljnjih aktivnostih članov predsedstva OK ZKS v nadaljnem delu občinske organizacije Zveze komunistov. Če ne bo šlo drugače, bo treba razmišljati tudi o nekaterih kadrovskih spremembah v vodstvu občinske partijske organizacije. V nadaljevanju seje pa so govorili še o nekaterih aktualnih zadevah, kot so seminar o spremembah gospodarskega in političnega sistema, ki ga je v Poljčah organiziral CK ZKS, delovanju OO ZKS na srednješolskem centru itd.

do tedna

Neljubi posegi v dejavnost

Zaradi omejevanja sredstev za družbene dejavnosti ob istočasni zahtevi po širini pravic prihaja do vedno večjih težav tudi pri otroškem varstvu. Stoodstotno izplačevanje nadomestil med porodniškim dopustom je v tem letu povzročilo velik razkorak med sprejetimi programi in razpoložljivimi sredstvi in tako je med zadnjimi usmeritvami oziroma kratkoročnimi ukrepi proučitev možnosti znižanja nadomestil za porodniški dopust. Ob vztrajnem padcu rojstev bo to gotovo sila neljubi poseg, kajti bodoča organiziranost družbenega varstva otrok in družine je še premočno v zraku, kot je utopična tudi preračunljivost med interesnimi skupnostmi družbenih dejavnosti. To pa zato, ker so v glavnem v nezavidljivem položaju in bodo morali izvajalci — vzgojnovarstvene ustanove — skrajšati obratovalni čas z enajst na deset ur dnevno. To bo za otroke, ki so toliko časa v vrtcih, gotovo sprostitev, saj je predeležno bivanje zanje v vrtcih prenaporno, menijo strokovnjaki. Oblikovalci kratkoročnih ukrepov pa tudi to, da bo potrebno zaostrie pogoje za dodelitev denarnih pomoči otrokom in upoštevati vse dohodke, ne pa samo osebni dohodek iz delovnega razmerja staršev.

V soboški občini je že prišlo do kleščanja in tako se je število družin, ki prejemajo otroški dodatek oziroma denarne pomoči, znižalo z 2086 na 1845.

Poleg omenjenih ukrepov pa je ves čas govor tudi o preorganizaciji strokovnih služb družbenih dejavnosti, ki je nedvomno nujna, tako kot racionalizacija delegatskega sistema in združitve delegatov v enoten zbor, saj so uporabniki in izvajalci vedno v dvojni vlogi, prihaja pa tudi do siceršnjeje podvajanja in prepri-

čevanja o v ustavi zagotavljenem, v dragem sistemu, v katerem bi morala imeti prednost dejavnost in šele nato vse drugo.

Brigitka Bavčar

Ko so se na četrtkovem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine v Murski Soboti delegati opredeljevali do slovenskega mnjenja k osnutku prenovne zvezne ustave, je prišlo do nevsakdanjega pripetljaja. Prvi med enakimi v lokalnem parlamentu Andrej Gerencér je namreč kot uvodničar z roko pokril naš mikrofón — kot običajno smo tudi tokrat snemali dogajanje v soboški skupščinski dvorani za potrebe Radia Murska Sobota — in to ravno tačas, ko je priznal, da se pri določenih spremembah in dopolnitvah zvezne ustave slovenska in pomurska stališča razhajajo. Ko smo v predverju župana pobarali, čemu ta poteza, je ponovil, da razlike nedvomno so, da pa zavoljo njih ne kaže »rušiti« slovenskega mnjenja. Predvsem je meril na politiko skladnejšega regionalnega razvoja v okviru naše republike — to nam je tudi omenil — verjetno

pa še na odprta vprašanja v kmetijstvu. Na eno od njih je opozoril edini razpravljalec po Gerencéjevemu uvodu, delegat Janez Kučan iz sozda ABC Pomurka. »Kmetijski smo v posebnem položaju predvsem zato, ker so cene vhodnih surovin vselej in večidel proste, izhodne pa določa država, čeravno pravimo, da so sproščene. Država ima pravico — in mislim, da jo včasih lahko izkoristi — da varuje standard ljudi in ne dopušča, da bi se cene kruha, mleka, mesa in drugih izdelkov dvignile nad določeno raven. Organizacija, ki je izdelovalec teh izdelkov, ima seveda izgubo in mora dobiti kompenzacije,« je razpravljajal Kučan. Sledilo je, kar smo v začetku že navedli; kaže pa biti še natančnejši. Prvi mož soboškega občinskega parlamenta je namreč dejal, da je razumljivo, če so nekatera pomurska stališča v nasprotju s slovenskimi. »Slovenija

se zavzema za to, da bi bilo v prenovljeni ustavi čim manj vsega tistega, kar bo financirano s federalne ravni. Na to lahko damo pripombo in zahtevamo, da se vse skupaj konkretnije izoblikuje in še bolj opredeli odgovornost republik do kompenzacij, do tega, kar že imamo v Sloveniji. Mislim, da je to v interesu našega kmetijstva in gospodarstva, kar bomo še posebej poudarili v naši razpravi,« je zabeležil magnetofonski trak. Kučanova pripomba je bila sprejeta, slovensko mnjenje k osnutku prenovne zvezne ustave prav tako, ostane nam zgolj uganj, kaj in koliko se bo dalo »iztržiti« na dvodnevem zasedanju vseh treh zborov slovenske skupščine včeraj in danes v Ljubljani. Upajmo, da pomurski delegati ne bodo molčali ali kvečjemu le oddajali pisne razprave.

Branko Žunec

Soboška občina po majskih ukrepih

V soboški občini tačas ni večjih težav pri ohranjanju proizvodnje, kar je v prihodnje sicer pričakovati. V večini organizacij združenega dela bodo po devetih mesecih leto uskladjili osebne dohodke, glede skupne in splošne porabe pa se pojavljajo podobne težave kot drugje v republiki. Morda so zaenkrat najizrazitejši problemi v kmetijstvu, kjer še vedno niso sprejete zaščitne cene, čeprav je žetev na pragu, opazen je zastoj v prodaji mlečnih izdelkov. Slej ali prej pa bo morala tudi na tem področju priti do izraza tržnost proizvodnje ter selekcija med dobrim in slabim, saj bo treba v prvi vrsti zaščititi tiste, ki se ponašajo z nadpovprečno kmetijsko proizvodnjo.

Ob skokovitem naraščanju cen, s čimer je že vprašljivo uredničenje v t. i. ciljne inflacije, so gospodarski ukrepi posegli v standard delovnih ljudi in občanov soboške občine. Ti so zadnje čase tudi bolj kritični do trenutnih razmer, zato ni nič čudnega, če ugotavljajo, da so se družbenopolitične razmere v občini zadnje čase nekoliko poslabšale. Ker je pričakovati tudi večjo brezposelnost zaradi tehnološkega presežka delovne sile, bo nujno proučiti vse možnosti razvoja in vanj bolj pritegniti mlade ljudi. Eden bistvenih pogojev nadaljnega razvoja je pridobivanje hrane, zato ne bi smeli ostati neobdelan noben košček zemlje, predvsem na Gorickem, kjer obstaja še precej možnosti za intenzivno kmetijstvo.

Pobuda o dodatnih programih, zlasti v kmetijstvu, kjer razmišljajo o razmahu domače obrti, dobiva vedno večjo podporo. Toda le ta sama po sebi ne bo dovolj, če se ne bodo znali ustrezno organizirati. Seveda so problemi tudi drugje in ne le v kmetijstvu, zato je nujno natančno proučiti realna razmerja med posameznimi cenami. In prav tu imajo subjektivne sile obilico nalog, da spremljajo razmere v svojem okolju in ob določenih problemih takoj ukrepajo.

Milan Jerše

660 TELEFONSKIH PRIKLJUČKOV

NOVA POŠTA — V teje stavbi v Črenšovcih je nova elektronska centrala z možnostjo 875 priključkov, tu je lepo urejena pošta, zadovoljne pa so tudi tri družine, ki so dobile stanovanja. Foto: S. S.

Prireditve ob letošnjem prazniku občine Lendava se počasi iztekajo. Včeraj je bila v Črenšovcih še slovesna seja skupščine občine, na kateri je o dosedanjem in prihodnjem razvoju te družbenopolitične skupnosti govoril njen predsednik Rudi Leiner, kulturni program pa so pripravili učenci črenšovske osnovne šole in člani vaškega kulturnega društva. Na slovesnosti so podelili plakete in pisna priznanja občine Lendava. Plakete so dobili: delovna organizacija Gidos Lendava, krajevna skupnost Bistrica in Ludvik Jerebic iz Lendave, pisna priznanja pa: Milan Goslar iz Mercatorja Ljubljana, Horst Hafner iz Utoka Kamnik, Janez Kerčmar iz Zavoda za šolstvo Murska Sobota, Franc Viniko iz Petišovca in Franc Žalik iz Velike Polane. V okviru te slovesnosti pa so tudi odprli poslovno-stanovanjsko stavbo. V njej so tri dvosobna stanovanja, od teh je eno kupila tovarna Toko, dve pa so zgradili z denarjem za solidarnostna stanovanja in jih je financiralna stanovanjska skupnost Lendava. Cena kvadratnega metra je milijon dinarjev. Nekaj manj kot polovico objekta pa je »zasedel« soboško pošto podjetje: na površini 145 kvadratnih metrov sta namreč nova pošta in 875-števlična centrala. Je posvečen elektronski in prva taka na območju Pomurja. Izdelala jo je tovarna Nikola Tesla v Zagrebu. Medtem ko je svoj del stavbe povsem financiral pošto podjetje — račun znaša 202 milijona dinarjev — pa so denar za centralo, ki je stala 111 milijonov dinarjev, združili v krajevnih skupnostih Črenšovci, Polana,

Odranci in Bistrica. V teh krajevnih skupnostih so zbrali kar 71 milijonov dinarjev. Na ta način so si zagotovili oziroma že pridobili 660 novih telefonskih priključkov, ki so jih že razdelili in tako za nekaj naslednjih let uredili problem telefonskega omrežja na območju teh krajevnih skupnosti. Medtem ko novi naročniki na območju Bistrice že lahko telefonirajo oziroma bodo v nekaj dneh, pa v drugih krajevnih skupnostih delavci poštnega podjetja hitijo z deli, da bi še tam lahko omogočili čim prejšnje delovanje telefonov. Kaže, da so se petetejevci naposled močno angažirali v lendavski občini in da so našli skupen jezik tudi s predstavniki občine. Na slovesnosti v Črenšovcih je namreč pošto podjetje lendavskega izvršnega svetu in občinski

skupščini podelilo priznanje delavskega sveta za sodelovanje in ustrezno pomoč pri zidavi objektov, prej omenjene štiri krajevne skupnosti pa so dobile priznanje delavskega sveta PTT-ja Murska Sobota za sodelovanje in finančno pomoč pri zidavi krajevne centralne Črenšovci. V nekaj dneh bodo med krajevo centralo v Črenšovcih in pošto centralo v Lendavi uredili radijski relejni prenosni sistem, ki je bil doslej med Lendavo in Mursko Soboto, za to linijo pa bodo namestili povsem nove naprave. V juliju, ko občina Lendava praznuje, so dobili nove objekte na avtobusni postaji, letno kopališče v Lendavi ter zdaj še poslovno-stanovanjski objekt in novo centralo ter 660 novih priključkov. Kar lepi dosežki, pomembni za veliko ljudi.

S. Sobočan

JAVNA TRIBUNA O MELIORACIJAH

NARAVO SMO DOBILI LE NA POSODO

V Mali Polani, na robu največjega in enega najlepših jelševih gozdov v Evropi, je tekel pogovor o naravi in posledicah njenega uničevanja.

V nedeljskem dopoldnevu so se v prelepem okolju, na robu gozda črne jelše, pri »Copekovem mlinu«, oziroma natančneje pri Lovski koči v Mali Polani zbrali kmetje, kmetijski strokovnjaki, predstavniki lendavske občine in republike, ekologi, vodarji, gozdarji, da bi izmenjali mnjenja o melioracijah in nasploh o posegih v naravo. Javno tribuno je organizirala OK ZSMS Lendava.

Čprav je uvodničar Stanko Sraka, ki je prikazal tako pozitivne kot negativne plati posegov v naravo, pozval k strpni in argumentirani razpravi, je bilo povedanih veliko burnih in čustveno obarvanih besed.

Član sveta za varstvo okolja pri RK SZDL, dr. Leo Sešerko, je opozoril na nepravilnosti pri melioracijskih delih in navedel tudi nekaj zgledov. Po njegovem mnjenju bi morali spreminiti kmetijsko politiko, denar za melioracije pa nameniti izboljšanju položaja kmetijstva. Nasprotovalec je primitivni in masivni kmetijski pridelavi, ki je manj kakovostna, in se zavzel za ekološko in razvojno perspektivno proizvodnjo, za kakovostne programe, ki bodo upoštevali ekološke stroške. Uničenje okolja je nepopravljivo, saj škoda, ki se naredi, ni mogoče popraviti.

Številni razpravljalci so z argumenti opozarjali na različne posledice posegov v naravo. Ladislav Nemesszeghy je povedal, da so v zadnjih petih letih opazili padec priraščanja jelšinih gozdov v Polani in Črnem logu. Zavedati bi se morali, da smo to našo pokrajino dobili le na posodo in da jo moramo znanem predati nepokvarjeno. Franc Bačko pa je opozoril na zmanjševanje števila storkelj v Prekmurju. Leta 1976 je bilo še 2,5 dorašlih mladičev na gnez-

do, deset let kasneje pa samo še 1,3. Izginjajo pa tudi druge živalske vrste. Nasploh je ekosistem obrnjen na glavo, naravno ravnotežje pa porušeno. Slišali smo tudi, da gonja za količino še ne pomeni razvoja, zato naj bi se kmet zavedal, da s pridelovanjem pšenice in drugih pridelkov, ki jih je potem prisljilji prodati pod ceno, žrtvuje okolje, pa tudi svoje zdravje. Kmetje in kmetijski strokov-

njaki so zatrjili, da se tudi oni zavzemajo za ohranitev narave, vendar pa menijo, da so nekateri posegi v naravo nujni, če hočemo boljše in uspešnejše kmetijstvo. Jože Magyar je opisal, kako so včasih kmetovali v težkih razmerah in da kljub temu, da tudi danes čas ni naklonjen kmetijstvu, kmet vseeno lahko bolje živi. Mogoče so bile storjene določene napake pri melioriranjih, toda vse to omogoča boljše izkoriščanje in obdelovanje zemlje. Skoraj štiri ure trajajoča razprava je na koncu izvenela nekoliko v prazno, saj so kmetje in kmetijski strokovnjaki odšli s prizorišča, še prej pa so počitali profesorjem, meščanom in ljubljancanom, da so jih prišli poučevati, kako naj živijo. Po njihovem lahko potem kmetje prenehajo z obdelovanjem zemlje, naredijo narodni park in pobirajo vstopnino. In kakšna naj bi bila skupna misel? Dejstvo je, da je v današnjem težkem gospodarskem položaju skoraj utopistično pričakovati, da bi popolnoma prenehali z urejanjem zemljišč, vendar pa bi posege v naravo morali boljše načrtovati in temeljito premisliti vse možnosti. Upoštevati bi morali tudi ekonomsko upravičenost in predvidevati tudi ekološke stroške. Silva Eory

LENDAVA

Skupna nalozba

Predstavniki slovenske kemijske industrije (Zlatoroga Maribor, Leka in Ilirije Vedrog Ljubljana, Krke Novo mesto in Ine Lendava) se dogovarjajo o skupni nalozbi: v Petišovcih, kjer so že številni infrastrukturni objekti, naj bi zgradili skupno tovarno za izdelavo razpršilcev (sprej) in potisnega plina demetiletra. Predvidevajo, da bo vrednost nalozbe okrog 5 milijard dinarjev, od tega bo posamezni (so)investitor prispeval petino. Mimogrede naj povemo, da lendavska Ina Nafta spodbuja naložbeno dejavnost drugih organizacij v bližini njenih obratov. Tako je pred leti omogočila postavitev Zlatorogovega obrata za hidriranje maščob, v začetku tega leta pa je brezplačno odstopila nekaj hektarjev zemljišča Iliriji Vedrog, ki se pripravljajo na gradnjo obrata za izdelavo sveč in čistil.

Vsaka nalozba je dobrodošla. Za lendavsko občino, kjer je iskalcev zaposlitve krepko čez 500, še toliko bolj. Skupna nalozba slovenske kemijske industrije v Petišovcih naj bi omogočila zaposlitev 80 delavcem.

Š. S.

Patent tedna in intelektualna obrt

Gre za plavajočo in prenosno napravo za pridobivanje električne energije, katere prednost je v tem, da jo lahko prenašamo in postavimo povsod, tudi v najbolj oddaljenih krajih. Pripravi se bomo lahko, da je moral izumitelj kar precej razglablјati, pri čemer je omembe vredno, da se tudi to začena obrestovati. Mislimo, med drugim, na drobno gospodarstvo, predvsem na t. i. intelektualno obrt, kjer je bilo do konca lanskega leta registriranih 266 obratovalnic, dodatnih 152 pa kot popoldanska dejavnost. Podatka sta za Slovenijo, za Pomurje ju ne poznamo.

Plavajoča elektrarna — svojčas predmet posmeha, tokrat patentirana

Plavajočo in prenosno napravo za pridobivanje električne energije z dvema jeklenima vrvmoma pritrdimo na breg. Obratuje lahko pod ledeno skorjo, lahko jo skrijemo pod čoln, ob čolnu, po potrebi pa tudi kako drugače zamaskiramo. Zmogljivost naprave je en kilovat, kar je po mnenju izumitelja Ivana Kralja iz Novega mesta dovolj za uporabo v enotah za radiozveze in razsvetljavo. Če želimo doseči večje zmogljivosti, postavimo v vodo več zaporedno vezanih naprav. Dve recimo pridobita dovolj elektrike za eno gospodinjstvo.

Ob plavajočih napravah je Ivan Kralj izdelal tudi stacionarno napravo za izkoriščanje manjših vodnih moči. Vgradi-mo jo lahko v vsak opuščeni mlin, kjer je padec vode do 3,5 metra. S posebnim elektronskim regulatorjem obremenitve dosežemo, da deluje enako učinkovito pri pretoku vode od 50 do 300 litrov na sekundo. Pri 250 do 300 obratih na minuto pridobiva naprava do 30 kilovatov elektrike, kar je dovolj za preskrbo več gospodinjstev. Po zdajšnjih izračunih bi taka naprava stala okoli šest milijonov dinarjev, kar je dokaj ceneje kot pride gradnja malih vodnih elektrarn. Kot povzemamo po Delovi prilogi Znanje za razvoj Ivan Kralj doslej še ni našel poti do uporabnikov, čeprav je postavitev te naprave znatno enostavnejša kot majhnih vodnih elektrarn, električna energija pa cenejša. Izumitelj bi bil za začetek sam voljan sodelovati pri izdelavi in postavitvi elektrarne. S svojimi izumi je do zdaj seznanil nekatera podjetja in JLA. Zanimanje je bilo sprva veliko, ustavilo pa se je pri denarju. Čeprav je vložil v ta izum od leta 1982 in vse do danes veliko truda in denarja, upa, da mu bo kljub začetnim težavam vseeno uspelo najti koga, ki bi to serijsko izdeloval.

Zgodba je nedvomno zanimiva (poučna!) tudi za pomurske razmere, kjer kar naprej visi v zraku vprašanje, kako bo z gradnjo murske verige vodnih elektrarn. Svoječas so nekateri — rekli so jim posebnici, čudaki ali še kako drugače — zelo resno preračunavali in razglabljali, kako bi se v Murini strugi obnesle male, plavajoče elektrarne. Večina jih je imela za rahlo trčene, če ne še za kaj hujskega. Očitno je bilo v njihovih zamislih zrno resnice, ki ga je pač imenovali Ivan Kralj opredmetil. Čas teče in tako imamo od letošnjega 10. januarja v slovenskem prostoru društvo, za male hidroelektrarne, ki so ga ustanovili v Bohinj-ski Bistrici. Njegov predsednik Jože Jan, (pri)znan in prekaljen inovatorski maček, zatrjuje, da smo že dokazali, da znamo zgraditi malo hidroelektrarno po enakih cenah kot v tujini in da se lahko z njimi kosamo tudi po tehnološkem znanju. Hkrati dokazuje — glej Sobotno prilogo Dela 16. januarja in Gospodarski vestnik 15. januarja letos! — njeno energetsko-ekološko in siceršnje racionalnost z navajanjem dejstva, da imamo v Sloveniji dostej 56 priključenih malih hidroelektrarn, ki letno proizvedejo 4,5

inovacije

gigavtno ure elektrike, kar naj bi približno ustrezalo potrebam 1500 gospodinjstev. Se morda tudi v Pomurju kaj takega ne bi splačalo? Ena mala vodna elektrarna v nekdanjem Obalovem mlinu na potoku Ledave v Pertoči se že vrtil: tudi na Ščavnici, Crncu, Bistrici in še katerim potoku bi se mogla, da o reki Muri sploh ne govorimo.

Konkurenčnost zasebnega svetovanja za družbena podjetja

Morda se bo kdo spomnil našega rojaka iz Lukavec pri Ljutomeru, mag. Milana Lovrenčiča, in njegovega Centra za gospodarsko svetovanje sredi Ljubljane, ki smo ga že nekajkrat omenjali. Tudi gospodarski svetovalec posreduje raznovrstne tržne informacije, svetuje jim pri pomembnih odločitvah in jim pomagajo tudi pri povsem vsakdanjih finančnih opravilih. »Gre za akordno intelektualno sodelovanje,« pojasnjuje naš sogovornik. »Ob skupnem interesu je tudi tveganje. Rešujemo konkretne probleme, za plačilo se praviloma zmenimo glede na učinek, ki ga skupaj ugotovimo. Če učinka ni, storitve ne zaračunamo. Vse posle, ki jih prevzamamo, spremljamo do konca. Ničesar ne prepuščamo naključju,« zvemo od Lovrenčiča, ki rad doda, da gre večkrat za svoje stranke po kostanj v žerjavico.

V Pomurju se zasebne intelektualne storitve počasi in sramežljivo razvijajo. Zanesljivih in celostnih podatkov o tovrstnih zasebnih obratovalnicah (birojih) nimamo, poznamo pa nekaj imen. V Ljutomerski občini se s tem ukvarjata Cveto Križanič iz Borejca in Zlatko Safarič iz Ljutomera, v lendavski občini sta obrtnika z intelektualno obrtjo Marjan Hohlaj in Alojz Vitez-Krajcar, v radgonski občini jih je več: Alojz Hojnik, Franc Kuhar, Zmago Muršček in Branimir Rajnar, vsi iz Gornje Radgone, prav tako jih je nekaj v soboški občini: Josip Kelemen, Ludvik Vereš, Aleksander Smidlehner, Dinko Saratelič in verjetno še kdo. Kaže, da jih bo vedno več, čeprav gospodarske razmere niso ravno ugodne. Morda pa prav zato! Predvsem je veliko tveganje ustanoviteljev birojev samih, zlasti tistih, ki si niso že v združenem delu nabrali obilo lastnih izkušenj in osebnih poznanstev s ključnimi ljudmi. To naj bi bilo, po mnenju poznavalcev, najbolj odločilno za obstanek obrti. Izkušnje kažejo, da veliko birojev ugasne, še preden jim stečejo posli.

Na razmah intelektualnega osebnega dela v slovenskem (in pomurskem) gospodarstvu utegne ugodno vplivati pravkar nastajajoč zakon o osebnem delu v družbenih dejavnostih, ki bo jeseni v osnutku predložen slovenski skupščini. Na republiškem komiteju za drobno gospodarstvo sicer opozarjajo, da nastajajo z nastajanjem novih dejavnosti v obrti — svetovalnih, ekonomskih, tehnoloških in organizacijskih, vključno z računalniškimi inženirirgi — novi problemi. Delovne organizacije se namreč pritožujejo, da jim posamezniki kradejo znanje in jim kot zasebniki neolajno konkurirajo, čeprav slednje bolj drži za projektne skupine, ki se oblikujejo začasno. Dogaja se tudi, da nekateri občinske uprave napak razlagajo zakon, ker je pač opredelil obrti v njem zastavljena preveč ohlapno in so posameznikom, na primer, dovolile odpreti pravne svetovalnice, četudi niso odvetniki. Gre skratka za začetne tegobe, ki ne bi smele prekiniti spoznanja, da zasebne intelektualne storitve potrebujemo, saj morajo pomembno prispevati k popestritvi ponudbe na trgu storitev, zmanjšujejo potrebo po režiji pri velikih in jim svetujejo, kako naj se preusmerjajo in sploh bolje, učinkoviteje poslujejo. B. Žunec

PRED DRUŽABNIM SREČANJEM STAROSTNIKOV

Pogovor z Vijolo Bertalanč

Ljudski pregovor pravi, da nova metla temeljito pomete, z novim človekom pa je običajno tudi nov pristop. To velja tudi za kadrovske menjave v domu oskrbovancev Rakičan, kjer je od 1. junija direktorica Vijola Bertalanč. Jano Haki pa je odšel v pokoj. Za dom oskrbovancev so bili že doslej značilni tako imenovani dnevi odprtih vrat, ker pa so vrata tako ali tako vedno odprta, je za to soboto načrtovano posebno družabno srečanje s svojci in vsemi, ki si želijo popestriti vsakdanjik starostnikov. Ti so navdušeni nad srečanji in si želijo čim več stika s svojci, pa tudi sosedmi ter znanci in drugimi obiskovalci. Tokrat bodo imeli priložnost biti skupaj med 10.00 in 15.00, in to pred domom, ali pa v njem, če bo deževalo. Tako ne bi bilo odveč poskrbeti za klopce in urediti okolje doma, za popestritev programa pa bodo zaplesali folkloristi in zaigral muzikant, na ogled bo razstava ročnih del, ki so nastala pri delovni terapiji, in z dobrotki bo srečanje poživljal srečeval.

delne nege, ostali pa so potem risti, ki živijo na stanovanjskem delu in niso potrebni tolikšne skrbi.

Kako pa je s perspektivo doma? Svoječas ste razmišljali, da bi gradili prizidek, pa so se težnje razhajale z usmeritvijo, da tovrstni domovi ne smejo biti preveliki.

»Ob zadnji analizi mreže socialnih zavodov v republiškem me-

je po mnenju pomurskih koordinatorjev skupnosti socialnega skrbstva in centrov za socialno delo občina Lendava, ki ima največ starejših občanov v strukturi prebivalstva ter poseben primer dvojezičnosti oziroma madžarskega jezika, kar bi laže ustrezno reševali v okviru svojega okoliša. Želja po gradnji doma starostnikov pa je tudi v Ljutomerski občini, ker ima dom v Lukavcih poseben status, to pa je tudi v skladu z republiškim izhodišči, da naj bi bil dom oskrbovancev v vsaki občini obenem center starostnikov, kjer bi se srečevali vsi upokojenci. Dom naj bi jim dal delno oskrbo, tudi servis za pranje perila naj bi bil in ostalo. Te so slabše tudi v tem srednjeročnem obdobju in zato zaenkrat gradnje verjetno ne bo zaradi raznih zamikov. Ob tem obstaja bojazen, kam z občani, ki bi bili nujno potrebni zavodskega varstva, pa zanje ne bo prostora v obstoječem domu in bodo tako ostali brez domskega varstva, bolniki med njimi pa potrebne zdravstvene oskrbe.

Vijola Bertalanč, nova direktorica doma oskrbovancev Rakičan, je preprosta ženska širokega srca in izkušnja, ki si jih je pridobila kot socialna delavka in strokovna sodelavka skupnih služb sisov družbenih dejavnosti za področje socialnega skrbstva v Murski Soboti.

Pri tem je poseben problem gotovo razmerje med enim in drugim, ker je vedno več zdravstvene pomoči in nege potrebnih starostnikov?

To je res, ker se struktura v zadnjem času v vseh domovih spreminja v škodo tistih oskrbovancev, ki so v stanovanjskem delu, in je vedno več nege in posebnega varstva potrebnih. Pri obstoječi kadrovski zasedbi je to težko, nove zaposlitve iz znanih razlogov — omejitev na tem področju — niso možne in tako imajo zaposleni veliko obveznosti. Vseeno se bo v prihodnje potrebno predvsem truditi, da bodo imeli zdravi oskrbovanci organizirane sprehode, več terapije in zaposlitve ter prireditev, da ne bo prisotno mnenje o njihovi prepuščenosti samim sebi.

Brigita Bavčar

ZDRAVSTVO

Enotna rizična skupnost v Sloveniji?

Vse bolj glasne so zahteve po drugačni samoupravni in strokovni organiziranosti v zdravstvu. Občinske zdravstvene skupnosti, ki razpolgajo z vedno manjšimi sredstvi, pa tudi samoupravno odločanje v njih je minimalno, ne obvladujejo reševanja zdravstvene problematike v celoti, pač pa le razvoj primerne zdravstvene varstva. Zato naj bi v Sloveniji ustanovili enotno rizično skupnost, v kolikor pa to ni mogoče, naj bi financiranje bolnišničnih specialističnih dejavnosti prenesli na republiko. Na tej ravni bi tudi laže nadzirali dogovorjeno delitve dela v zdravstvu. Razmišljanja pa so tudi o drugačni organiziranosti strokovnih služb v zdravstvu, mnenja pa so si različna. Po sedanjem sistemu zdravstvenega varstva, ki je sicer dobro zastavljen, so že dalj časa pomanjkljivosti, ki jih izkorišča tako izvajalec kot uporabnik zdravstvenih storitev. Za limitirana sredstva, s katerimi razpolgajo skupnosti, so pravice uporabnikov preširoke in bi jih morali skrajšati. Žal pa si pri tem tudi stroka ni enotna, kar bi morda dosegli z enotno rizično skupnostjo.

V okviru dogovorjene delitve dela bi morali jasno opredeliti razvoj bolnišničnih zmogljivosti in doseči večjo specializacijo dela. Pri tem bi morali svojo vlogo opraviti zavodi za socialno medicino kot nosilci načrtovanja. Prav tako bi morali plačevanje storitev zdravstvenega varstva poenotiti tako doma kot pri odvodu, kajti cene so zelo različne. V pomurskih občinah predlagajo, da bi se dogovarjali z Univerzitetnim kliničnim centrom v Ljubljani in drugimi večjimi zdravstvenimi ustanovami. Prav tako bi morali uveljaviti enotne kriterije strokovnega nadzora v Sloveniji, kajti dosedanje oblike strokovnega nadzora izvajalskih organizacij in skupnosti niso bile dovolj učinkovite.

V Sloveniji bi se morali tudi dogovoriti o bilanci republiških sredstev diferencirani stopnji rasti za primere, ko gre za odstopanje zaradi kadrovskih problemov z aktiviranjem novih zmogljivosti.

Ker v praksi neuresničujemo naloge iz planskih dokumentov zdravstvene skupnosti v akciji skrb za lastno zdravje, naj bi se proučila možnost zbiranja sredstev iz prispevkov od prodaje cigaret, alkohola in bencina ter vključevanja velikih onesnaževalcev zraka in vode. Predstavniki pomurskega zdravstva tudi predlagajo, da zaradi enomesecne zamude nakazovanja solidarnostnih sredstev na ta račun naj ne bi blokiral istih sredstev, dokler nakazilo ni opravljeno. Dobrih pobud in predlogov na regijskem pogovoru o pomurskem zdravstvu ni manjkalo, vprašanje pa je, kako in kdaj bodo tudi uresničene.

Feri Maučec

KADROVSKA POLITIKA PRETRD OREH?

Že septembra 1985 je občinski komitej Zveze komunistov v Murski Soboti obravnaval kadrovske politiko v občini in sprejel več sklepov. Zavzel se je, da kadrovska politika postane sestavni del razvojnih načrtov. Osnovne organizacije ZK pa morajo obravnavati srednjeročne in dolgoročne razvojne načrte delovnih organizacij, tozgovor, sozdov in krajevnih skupnosti. Hkrati so strokovne službe zadolžili, da pripravijo analitični prikaz prizadevanj pri izvajanju kadrovske politike. Komunisti in OO ZKS pa naj v samoupravnih organih vztrajajo

pri sprejemanju takih kadrovskega načrta, ki bodo zagotavljali izboljšanje kvalifikacijske sestave, predvsem s kadri višjih zahtevnostnih stopenj. Ob tem je nujno spremiti razmerje v štipendiranju, da bi se bistveno povečalo število kadrovskega štipendij in zmanjšalo število štipendij iz družinskih sredstev. Povsod pa naj bi si prizadevali doseči štipendiranje večjega števila mladih. Tega, da morajo voditni in vodstveni delavci imeti občasne stike s štipendisti, pa ni treba posebej poudarjati.

Povsod pa je treba spodbujati

nenehno izobraževanje kadrov, se zavzemati za funkcionalno usposabljanje, študij iz dela in ob delu, podiplomski študij svojih sposobnih kadrov. In slednji naj tudi napredujejo na delovnem mestu, če se izkažejo z delom in znanjem. OO ZKS morajo preko samoupravnih organov vplivati na večjo pripravljenost delavcev za sprejemanje pripravnikov iz svojih poklicnih profilov ter zadolževati najboljše kadre za njihove mentorje. To naj prispeva tudi k načrtnemu kadrovanju kandidatov za poslovodne funkcije in jih načrtneje usmerjati k dodatnemu izobraževanju in usposabljanju. Ena od zahtev je, da osnovne organizacije Zveze komunistov dajo pobudo samoupravnim organom za ustanovitev razvojnih služb v organizacijah združenega dela. V ta okvir sodi tudi ustrezno nagradjevanje inovacijskega dela, spodbujanje ustvarjalnih prizadevanj čim večjega števila delavcev in javna pohvala najboljših. Tudi zahteva po zmanjšanju deleža režije v družbenih dejavnostih in gospodarstvu terja od komunistov in OO ZKS, da se ukvarjajo s tem »trdim orehom«, ki prav tako lahko prispeva k izboljšanju kadrovske politike na mnogih ravneh. In v to smer je naravnani tudi vprašalnik o uresničevanju sklepov kadrovske politike, ki naj bi ga ob pomoči strokovnih služb v organizacijah združenega dela soboške občine izpolnile vse OO ZKS do konca meseca.

TABOJA v Gornji Radgoni

TA(SIČ), BO(RŠTNER), JA(NŠA) ali javno zbiranje podpisov Groomove izjave k odboru za varstvo človekovih pravic se bo zgodilo v Gornji Radgoni v petek, 24. junija, na Trgu zmage od 16.00 do 19.00. Poleg metanja tabujev ob tla, po mikrofону, bo mogoče dobiti tudi plakate z našim programom, priponke, Mladino, Katredo, Vestnik ... Vabljeni na shod!

SOZD ZCP, LJUBLJANA, n. sub. o.

cestno podjetje maribor n. sub. o.

TOZD VVC MURSKA SOBOTA

Objava

dražbe

rabljenih osnovnih sredstev:

1. Kombi ZASTAVA 435, letnik 1980, inv. št. 10532, izklicna cena	600.000 din
2. Kombi ZASTAVA 850 AP, letnik 1981, inv. št. 10947, izklicna cena	450.000 din
3. Kombi ZASTAVA 850 AP, letnik 1983, inv. št. 11013, izklicna cena	300.000 din
4. Tovorno vozilo TAM 6500, letnik 1973, inv. št. 6652, izklicna cena	1.200.000 din
5. Planirni plug (greda) STT G — 140, letnik 1985, inv. št. 11468, izklicna cena	4.000.000 din
6. Valjar HATRA TRW 40, letnik 1969, inv. št. 3307, izklicna cena	1.500.000 din
7. Nakladalnik RIKO RN — 3, letnik 1986, inv. št. 11609, izklicna cena	800.000 din
8. Nakladalnik RIKO TN-1H, letnik 1986, inv. št. 11610, izklicna cena	1.000.000 din
9. Fotokopirni stroj APECO-BONOCOPIER 300, letnik 1980, inv. št. 10803, izklicna cena	500.000 din

Dražba bo v ponedeljek, 27. 6. 1988, ob 10.00 na sedežu tozda za vzdrževanje in varstvo cest, Murska Sobota, Lendavska 62, Murska Sobota, za dan in fizične osebe. Ogled sredstev na dan dražbe od 7. do 9. ure. Interesenti morajo položiti 10-odstotno varščino od izklicne cene uro pred začetkom javne dražbe. Davek plača kupec. Osnovna sredstva prodamo po načelu »ogledano-kupljeno«. Kupec mora osnovno sredstvo plačati v treh dneh od dneva dražbe in ga odpeljati.

Ustanavljajo konferenco osnovnih organizacij

Prve ocene delovanja komunistov v Inštitutu kažejo, da so bili komunisti vpleteni v razprave o vseh, za razvoj delovne organizacije pomembnih vprašanjih. Rezultati niso izostali, vendar pa so komunisti čutili potrebo po še tesnejšem povezovanju znotraj delovne organizacije. Dostej so na ravni delovne organizacije uspešno izvajali naloge pomenitveja mišljenj in povezovanje koordinirani osnovnih organizacij. Sekretarji so se sestajali na sejah, vendar to ni bilo formalno urejeno.

Da bi dali tem sejam formalni pečat in tudi širino, so se komunisti odločili za ustanovitev konference osnovnih organizacij na ravni delovne organizacije. Konec tega meseca naj bi jo ustanovili ob prisotnosti vseh komunistov v delovni organizaciji. To priložnost bodo izkoristili tudi za obravnavo najbolj perečih vprašanj razvoja delovne organizacije.

Jani D.

V Pomurju konča vsako leto obvezno osnovno šolo okrog 1700 učencev. Ker si naša družba zadnja leta kar precej prizadeva, da bi dvignili izobrazbeno sestavo, in to spodbuja tudi s štipendiranjem, tudi v Pomurju večina osnovnošolcev nadaljuje z usposabljanjem po končani osemletki.

Ob koncu šolskega leta nas je zanimalo, kaj se (je) pravzaprav dogaja(lo) pri štipendiranju.

V šolskem letu 1986/87 smo v Sloveniji spremenili samoupravni sporazum o štipendiranju, in to z glavnim ciljem, da bi štipendiranje postalo čim bolj odvisno od kadrovskih potreb združenega dela, da bi torej mladim podeljevali praviloma le kadrovske štipendije. Solidarnostne štipendije, ki jim uradno pravimo štipendije iz združenih sredstev, naj bi se torej občutno zmanjšale. In na večini območij v Sloveniji se je tako tudi zgodilo. V lanskem šolskem letu je bil tam delež kadrovskih štipendij okoli 73 odstotkov. Večina učencev se je ob vpisu v srednje šole tako že odločila tudi za enega izmed delovnih kolektivov, kjer naj bi jih po končanem šolanju čakalo tudi delovno mesto. Mar se to ne sliši lepo? V Pomurju še zdaleč ni tako. V lanskem šolskem letu smo sicer ugotovljali, da se bomo morda sčasoma približali razmerju razvitejših predelov v Sloveniji (dosegli smo razmerje 38:62 v korist solidarnostnih štipendij), toda zdaj spet kaže precej slabše. Namesto da bi povečali število razpisanih kadrovskih štipendij, smo njihovo število celo občutno znižali (od 809 na 729).

Alojz Kisilak, ki je že več let predsednik odbora podpisnikov

samoupravnega sporazuma o štipendiranju iz združenih sredstev v občini Murska Sobota, ob teh podatkih med drugim razmišlja takole: »Res je, dogovorili smo se, naj bi bilo štipendiranje iz združenih sredstev le prehodna oblika pomoči mladim pri nadaljnjem šolanju po osemletki. V prihodnosti pa naj bi štipendije razpisovale praviloma le organizacije združenega dela, in sicer v skladu s svojimi kadrovskimi potrebami. Vendar v Pomurju zelo odstopamo od tega cilja. Na našem odboru smo mnenja, da gre pri tem za dva osnovna vzroka — prvi je objektivni, drugi pa subjektiven. Kot objektivno dejstvo je to, da je v občini in sploh v Pomurju slabše razvito gospodarstvo kot drugod v Sloveniji, da imamo delovno intenzivno industrijo in da živimo na kmetijskem območju. Kot subjektivni razlog pa lahko navedemo to, da v zadnjem času ni več novih programov, niti ni večjih ambicij ozdov glede zahtevnejših tehnologij in da prevladuje miselnost, češ, za štipendije naj poskrbi nekdo drug — naj prevladuje socialni vidik. Na srečo ni povsod tako, ampak nekatere delovne organizacije dokaj načrtno skrbijo za svoj prihodnji kader tudi s štipendiranjem.«

Še predaleč od kadrovskih vezi

Kljub vsemu tudi nepodeljene štipendije

V Pomurju prejema v tem šolskem letu štipendijo 3627 srednješolcev in študentov. Med njimi jih je kadrovske vezi le 1315 (okrog 36 odstotkov). Kot posebej nadarjeni jih prejema štipendijo 137, iz Titovega sklada pa 42. Čeprav ugotovljamo, da je razpisanih premalo kadrovskih štipendij, pa jih vsako leto kar precej ostane nepodeljenih (do IV. zahtevnostne stopnje blizu 40 odstotkov). Gre predvsem za poklice, kot so tesar, zidar, izolater, keramičar, kemijski procesničar, monter energetskih naprav in izdelovalec obutve. Zakaj je tako? Kaže, da predvsem starši želijo, naj si njihovi otroci pridobijo čim boljše poklice, saj se jih okrog polovica odloča za programe V. zahtevnostne stopnje. Združeno delo pa razpisuje okrog 85 odstotkov štipendij za šolanje do IV. stopnje, stopnje, torej predvsem za kadre, ki jih potrebuje kot kvalificirane delavce v neposredni proizvodnji oziroma delovnem procesu. Mladi pa se za nekatere poklice in štipendije ne odločajo tudi zato, ker je treba delati v težkih razmerah, plačilo pa ni temu ustrezno v primerjavi z drugimi poklici. Za ponazoritev naj navedemo podatek iz Panonije, kjer so v srednjeročnem obdobju 1981/85 razpisali 322 kadrovskih štipendij, podelili pa so jih le 155.

Titovi in nadarjeni štipendisti

Na strokovni službi občinskih skupnosti za zaposlovanje v Murski Soboti so nam postregli s podatkom, da je trenutno 40 študentov iz Pomurja, ki jim je bila podeljena štipendija iz Titovega sklada, in le 2 srednješolca, ki pa se prav tako šolata zunaj Pomurja. Žal ostajajo te štipendije vsako leto neizkoriščene.

Precejšen premik pa je storjen pri štipendiranju nadarjenih in posebno sposobnih učencev, ki s svojimi nadpovprečnimi učnimi rezultati in uspešnim vključevanjem v različne šolske in zunajšolske dejavnosti dokazujejo

svoje izjemne intelektualne sposobnosti in delovne rezultate. Teh naj bi bilo trenutno v Pomurju 137, toliko jih namreč prejema štipendijo iz tega naslova, žal večina iz združenih sredstev. To pa kaže na to, da združeno delo še ni dovolj pripravljeno spodbujati razvoj nadarjenih kadrov, ki bi v prihodnosti lahko veliko prispevali k hitrejšemu razvoju posameznega delovnega kolektiva. Ali pa se ponekod boljijo kadrovske konkurence, ki bi spodbudila nesposobne?

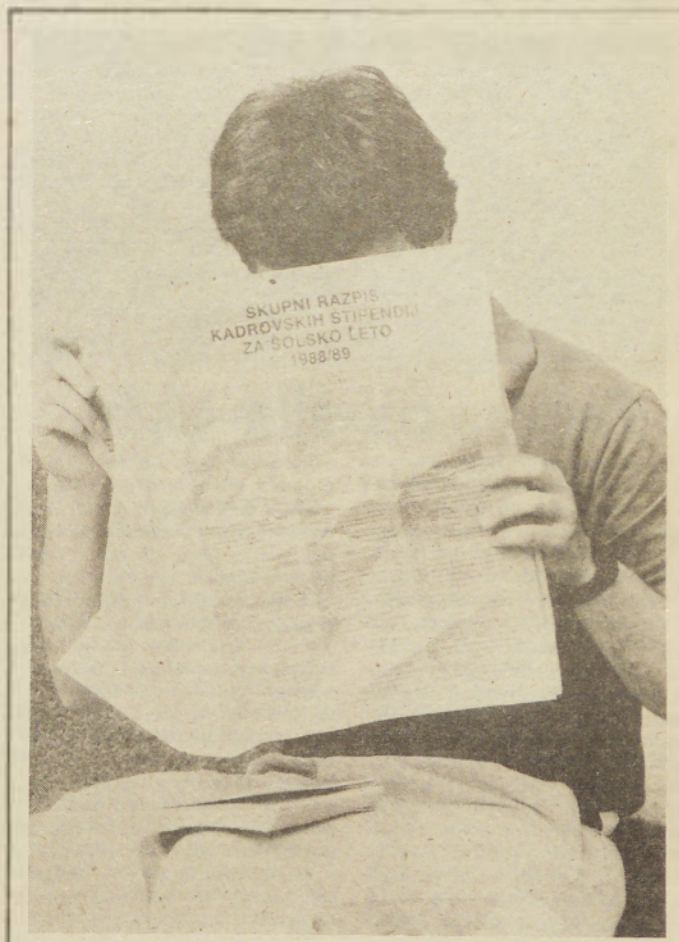

Foto: Nataša Juhnov

Koliko štipendij in zakaj

Najbrž je prav, da o štipendijah povedo svoje mnenje tudi tisti, ki jih prejema, torej sami štipendisti. Na pomurskih srednjih šolah žal nismo uspeli najti niti enega, ki bi prejel štipendijo iz Titovega sklada, v Mariboru, kjer bi lahko obiskali dva takšna učenca, pa se nismo podali. Vsi drugi Titovi štipendisti pa so študenti. Med preostalimi smo torej izbrali nadarjene ter kadrovske in štipendiste iz združenih sredstev.

Panonija štipendira tudi za druge

Panonija je bila v zadnjih letih v dokaj težkem gospodarskem položaju, toda po razpisanih štipendijah bi jo ocenjevali drugače.

»V naši delovni organizaciji že vrsto let načrtujemo štipendiranje v skladu s kadrovskimi potrebami, oziroma z razvojno politiko na krajše in daljše obdobje. Trenutno štipendiramo na višjih in visokih šolah ekonomsko-tehniške in pravne smeri 10 štipendistov, na srednjih šolah tehniške usmeritve (IV. stopnje) pa 17. Najbrž bi dobili te kadre tudi brez štipendiranja, tako kot jih dobijo tudi nekatera druga podjetja, ki »verbujejo« (snubijo) kadre in si to lahko privoščijo zaradi boljših osebnih dohodkov ali drugih razlogov. Tako naj za ponazoritev navedem, da je po letu 1971, ko smo se združili z Ločičko, odšlo iz Panonije — nekateri sicer po dogovoru — 15 naših kadrovskih štipendistov. Štipendij niso vrnil, pa tudi če bi jo, nam to ne bi pomenilo skoraj ničesar. Mi štipendiramo za to, da bi imeli šlovske, primeren kader za določeno mesto, ne pa da bi dobili povrnjen denar,« me drugim ugotavlja vodja kadrovske službe v DO Panonija Janez Drvarič.

Govori se, da so štipendije v primerjavi z zaslužkom delavcev v nekaterih podjetjih previsoke in da mladim zavoljo tega celo ostaja denar, ki ga lahko trošijo za nekoristne namene (za pijačo, cigarete...).

Najbrž se dogaja tudi to. Nekoč si dijaki in študenti še zdaleč niso mogli privoščiti tega, kar je omogočeno današnji mladini. Toda, mar si ne prizadevamo, da bi bilo vsem bolje? Mar tega ne želijo starši svojemu otroku? Seveda pa ni prav, če so zavoljo tega tudi negativne posledice. Prav tako ni sprejemljivo, da imajo ponekod tako nizke osebne dohodke kot štipendije. Toda tam najbrž zelo slabo gospodarijo. V razvitem svetu takšna podjetja kaj hitro propadejo.

Ker so se s 1. junijem štipendije nekoliko povečale, znašajo odslej za srednješolce (če se vozijo) nekaj čez 113 tisoč dinarjev (najvišje) in posebej dobijo še dodatek za prevoz, najvišja študentska štipendija pa je nekaj čez 132 tisoč dinarjev. Če pa morajo štipendisti stanovati v kraju šolanja, prejema 207.886 oziroma 226.780 dinarjev štipendije (iz združenih sredstev). Najvišji znesek (z raznimi dodatki), ki ga nekdo prejme kot štipendijo, pa je nekaj čez 280 tisoč dinarjev (kadrovska štipendija).

Zakaj ni vse tako, kot bi moralo biti?

Za štipendijo iz združenih sredstev lahko zaprosi tako rekoč vsak srednješolec ali študent. Predložiti mora seveda nekatera potrdila o gmotnem stanju njegove družine (skupni osebni dohodki zaposlenih v družbenih dejavnostih ali obrti ter drugi prihodki in katastrski dohodek iz kmetijske dejavnosti). Odbor, ki pregleduje prošnje, pa potem zelo težko za vsakega posameznika preveri, ali so podatki res točni oziroma objektivni.

Do nejasnosti prihaja predvsem pri tistih prosih, ki iz kmetijskih družin, ki imajo razne farme ali kakšno drugo organizirano (specializirano) proizvodnjo, katastrski dohodek pa ni temu primerno ovrednoten, kot tudi pri nekaterih obrtnikih, predvsem pavšalistih, saj bi bili glede na potrdila o dohodku nekateri upravičeni celo do socialne pomoči, v resnici pa gre večini dokaj dobro. Toda potrdila so potrdila, četudi so posledica raznih neustreznih predpisov. Da bi le bili pri odločanju o štipendiji kar se da objektivni, dobivajo sezname prosihcev na vpogled tudi vse krajevne skupnosti.

Tam namreč vedo najbolje oceniti gmotni položaj posameznega prosilca. Toda, kot kaže, se marsikje raje izognejo objektivnemu mnenju, kot pa da bi se komu zamerili.

Kritizirati, da se dogajajo nepravilnosti, pa znajo vsi povsod.

Po drugi strani pa nekateri ne ločijo med štipendijami iz združenih sredstev in kadrovskimi štipendijami: pri slednjih socialni položaj družine namreč ni tako odločilen kriterij za podelitev štipendije (je precej milejši), še manj pa je pomemben pri štipendiranju nadarjenih učencev. Tako je ne morejo dobiti le tisti, katerih starši so morali plačati davek na svoj osebni dohodek v minulem letu. Spet nekaj drugega pa so štipendije iz Titovega sklada, do katerih so upravičeni mladi uspešni delavci ali otroci delavcev, ki so si s svojim odnosom do dela in učenja, z ustvarjalnostjo, nadarjenostjo in družbenopolitičnim delom pridobili ugled v svojem delovnem in življenjskem okolju.

JOŽE GRAJ

ALEŠ ČASAR je doma iz Murske Sobotice in obiskuje 2. letnik naravoslovno-matematične usmeritve na srednješolskem centru v M. Soboti. Že kot osnovnošolec je dosegal boljše rezultate kot večina vrstnikov. Tako je bil v 6., 7. in 8. razredu občinski prvak iz matematike, v 7. razredu pa je na republiškem tekmovanju osvojil tudi zlato Vegovo priznanje. Prav tako je zmagal na kvizu Tito-revolucija-mir in na tekmovanju mladih tehnikov — računalničarjev. Prvi letnik srednje šole je končal z odličnim uspehom in se spet odlično izkazal na tekmovanju iz matematike, v tem šolskem letu pa je bil med tistimi, ki so dosegli največ točk na občinskem tekmovanju iz fizike in matematike.

»Verjetno sem si s temi uspehi pridobil status nadarjenega učenca, sicer pa sem pisal tudi teste. Lani so me poklicali na skupnost za zaposlovanje in mi povedali, da bom prejel štipendijo kot nadarjen učenec. Tega sem bil seveda zelo vesel. Tako imam tudi lastna sredstva za nakup knjig, literature, za prehrano v šoli in še kaj zase. Nazadnje sem prejel nekaj manj kot 110 tisoč dinarjev štipendije.«

KSENIA ČOLNIK je Lukavec pa je med tistimi, ki ji je uspelo dobiti kadrovske štipendije. Zdej obiskuje 3. letnik poslovno-finančne dejavnosti na Srednji družboslovni in ekonomski šoli v Murski Soboti.

»Prošnjo za štipendijo sem nastavila na več mest, tudi odboru za štipen-

diranje iz združenih sredstev. Tam so mi jo odklonili, vesela novica pa je prišla iz DO Ljutomerčan. In tako sem zdaj njihova štipendistka. Tam opravljam tudi delovno prakso in občasno kaj pomagam, ko me potrebujejo. Zdi se mi, da sem se že zdaj kar dobro vživela v njihov kolektiv, kjer naj bi se po končani šoli tudi zaposlila. Če veš, da boš dobil službo, je to dandanes velika prednost. Moja štipendija trenutno znaša okrog 80.000 dinarjev in jo skoraj v celoti porabim za stroške, ki jih imam v zvezi s šolanjem.«

ALOJZ RAŠCAN iz Turnišča pa obiskuje 3. letnik Srednje kmetijske šole Rakičan in ima prav tako kadrovske štipendije. Odobrili so mu jo v Kmetijski zadrugi Lendava, in to že v 1. letniku.

»Nazadnje sem prejel 86.000 dinarjev štipendije, pri čemer je vslet tudi dodatek za prevoz. Ne rečem, da mi to ni dovolj za stroške, toda kaj dosti ravno ne ostane, potem ko poravnam račune za mesečno avtobusno vozovnico, šolsko malico, knjige in časopise. Ob začetku šolskega leta, ko je treba kupiti nove učbenike, zvezke in drugo opremo, pa mi morajo dati zraven še starši. Z mojim štipenditorjem sem še kar zadovoljen. Kmetijska zadruga Lendava mi je namreč omogočila opravljanje delovne prakse v Žitkovcih in Turnišču in se redno zanimam za moj uspeh v šoli. Na srečo mi gre še kar dobro. Če bi imel težave, pa štipendije niti ne bi upal prositi, da je potem ne bi bilo treba vračati.«

VESNA BRATEC iz Beznovec prav tako obiskuje 3. letnik Srednje kmetijske šole. V 1. letniku je prejela štipendijo iz združenih sredstev, v drugem pa so ji sporočili, da so jo uvrstili med nadarjene učence in jo tako »premestili« v drugo skupino štipendistov.

»Mislim, da je to zame boljše, saj v tem primeru ni toliko pomembno gmotno stanje družine. Med izdatki, ki jih krijem s štipendijo, je na prvem mestu nakup knjig, drugo pa gre za

prevoz in morda še kaj zame. No, tudi starši mi morajo večkrat dati kaj zraven. Ob začetku šolskega leta tako in tako, sicer pa tudi ob drugih priložnostih. V maju je moja štipendija znašala okrog 97.000 dinarjev.

In s čim se je Vesna »uvrstila« med nadarjene učence? Skoraj neprekosljiva je v pisanju raznih šolskih spisov in tako je že prejela tudi knjižno nagrado v natečaju Revolucija se traja — kje je naše in moje mesto v njej. Nadpovprečno znanje pa je pokazala tudi pri reševanju testov, ki jih je pripravila strokovna služba skupnosti za zaposlovanje.

DANIEL ŽIŽEK iz Gančanov, ki obiskuje 3. letnik poslovno-finančne dejavnosti na SDES v Murski Soboti, je prav tako z reševanjem testov dokazoval, da sodi v skupino posebno nadarjenih učencev. In ko je obiskoval še OS v Beltincih, je osvajal odlične rezultate na občinskih tekmovanjih iz matematike in kemije, pa tudi na raznih natečajih in kvizih. Dostojen je bil v srednji šoli odličnjak in sploh je med najboljšimi učenci v raznih dejavnostih.

»Mislim, da bi bil upravičen tudi do štipendije iz združenih sredstev, vendar je glavno, da jo imam. Seveda sem vesel, da so me uvrstili v skupino nadarjenih učencev. To me spodbuja. Po končani srednji šoli nameravam študirati naprej. Glede mnenja nekaterih, da so štipendije previsoke, pa lahko povem, da prejemam odslej okrog 90.000 dinarjev in to porabim za avtobus, malico, knjige, literaturo in športno opremo, zbiram pa tudi za maturantski izlet.«

Dražja oprema stavbnih zemljišč

Podobno kot drugo so se v zadnjem času v soboški občini DVI-GNILE tudi cene za pripravo in opremo stavbnih zemljišč za usmerjeno in neusmerjeno stanovanjsko gradnjo. Odlučili so se za valorizacijo stroškov, kar je opredeljeno že z zazidalnimi načrti za mesto Murska Sobota. Po novem je treba za kvadratni meter koristne stanovanjske površine odšteti blizu 119 tisoč dinarjev, za enako površino poslovnih prostorov pa nekaj čez 198 tisoč dinarjev. Drugi sklep pa se nanaša na določitev stroškov za pripravo in opremo stavbnih zemljišč za neusmerjeno gradnjo. Za kvadratni meter trgovskih in gostinskih objektov ter drugih poslovnih prostorov bodo plačali blizu 46 tisoč dinarjev. Sem pa je treba prišteti še komunalno opremo.

M. Jerše

Zagate s čiščenjem odplak

Ureditveni načrt in projekti za čistilno napravo v Murski Soboti se ne izdelujejo po predvidevanjih, zato mora investitor pospešiti dela. Predvsem pa je nujno učinkovitejšo sodelovanje s projektanti in republiško inspekcijo, ki za take naprave daje svoja soglasja. To je med drugim zapisano v stališčih soboškega izvršnega sveta, ki ni zadovoljen s trenutnim stanjem odvajanja in čiščenja odplak v občini. Ob višjem standardu ljudi je namreč znatno večja poraba vode, večja je tudi onesnaženost, odvajati pa jo je treba iz naselij in očistiti. To pa je v neposredni zvezi z varovanjem pitne vode, voda in varstvom okolja nasploh. In prav na tem področju so v soboški občini v znatnem zaostanku. Še vedno so namreč v gradnji kanalizacija v Murski Soboti in Beltincih, letos pa še v Černelavcih, ta bo priključena na kanalizacijsko omrežje Murske Sobote, in glavni kanalski zbiralnik v Moravskih Toplicah. Poleg tega so delno zgrajene kanalizacije tudi v Bogojini, Tešanovcih in Predanovcih, toda le za odvajanje t. i. meteornih voda. Vsa druga naselja v soboški občini pa so brez ustrezne kanalizacije, kar marsikje že povzroča neznosne razmere; pa najsi gre za sanitarne ali ekološke zadeve.

Tam, kjer ni zgrajena kanalizacija, spuščajo odplake preko po-

nikovalnic v podtalno vodo ali pa kar v obcesne järke ali druge vode, s čimer je povezana velika nevarnost onesnaženja pitne vode. Vse to terja, da bodo v prihodnje morali v večji meri razmišljati o postopni gradnji kanalizacije v drugih naseljih soboške občine. Vzporedno pa je treba zgraditi tudi čistilne naprave. Za zdaj jih imajo le v Murski Soboti, Beltincih in Moravskih Toplicah za potrebe termalnega kopališča. Čistilna naprava v Murski Soboti, ki je bila zgrajena leta 1971, ne ustreza več sedanjim potrebam. Z gradnjo nove tovarne mesnih izdelkov, razširitvijo klavnice piščancev in drugih objekti se je količina odplak podvojila.

In posledica: več kot polovica teh odplak odteka neочиščenih v potok Ledava, kar ob onesnaževanju vode in poginu rib povzroča velike ekološke probleme. Zato bo potrebno to čistilno napravo čimprej razširiti oz. jo povečati. Nova čistilna naprava je predvidena jugovzhodno od mesta, to je na levem bregu Ledave, in sicer ob sotočju Martjanskega potoka in Ledave. Tudi v srednjeročnem načrtu občinske komunalne skupnosti za obdobje 1986-1990 je v Murski Soboti predvidena razširitev čistilne naprave, gradnja industrijskega zbiralnika, kanalizacije v Ulici ob progih in južnega kanalskega zbiralnika. Vendar pa že zdaj ugotavljajo, da so denarne težave prevelike in bodo morali te načrte prenesti v naslednje srednjeročno obdobje.

Milan Jerše

Več dogovorov med uporabniki prostora

Ker postaja problematika komunalnega gospodarstva v soboški občini iz dneva v dan aktualnejša, je o njej zavzelo stališča tudi predsedstvo OK SZDL. Tudi tokrat opozarjajo na nujnost dogovora med uporabniki prostora. Pri tem mora imeti absolutno prednost zaščita rezervatov pitne vode. Prav tako je treba takoj začeti s statusno ureditvijo večjih vodovodov in zagotoviti strokovno gospodarjenje z njimi. Hkrati naj bi pregledali vse vire pitne vode v soboški občini in strokovno ocenili kakovost teh virov, da bi ob vsakem času zagotovili zadostne količine neoporečne pitne vode.

Vsekakor pa bo potrebno večje sodelovanje drugih dejavnikov, kot sta sklad stavbnih zemljišč in vodno gospodarstvo, pri skupnem načrtovanju in vlaganju razpoložljivih sredstev v pomembne komunalne objekte (vodovod, kanalizacija, čistilne naprave). Čimprej naj bi se uresničil tudi projekt usposobitve odlagališča komunalnih odpadkov pri Puconcih, kjer je treba dosledno upoštevati dogovor z občani te krajevne skupnosti. Predvsem zato, da bi preprečili vse

morebitne negativne ekološke vplive. Med drugim predlagajo, da se prouči možnost za dodatno zbiranje denarja od vseh uporabnikov odlagališča odpadkov v Puconcih. Sicer pa si v OK SZDL prizadevajo, da bi ob sodelovanju drugih dejavnikov sprožili akcijo za odpravo divjih odlagališč. V tej zvezi naj bi komunalna delovna organizacija pripravila predlog za ureditev odvoza komunalnih odpadkov v čim večjem številu gospodinjstev in v občini. Spričo vedno večjega števila komunalnih objektov in njihovega strokovno pomanjkljivega vzdrževanja je nujno, da se komunalna organizacija Sobota strokovno in kadrovske okrepi.

Na ta način bo možno krajevnim skupnostim in organizacijam zagotoviti ustrezno strokovno pomoč na tem področju.

Poseben problem pa je vzdrževanje komunalnega reda okrog javnih in stanovanjskih zgradb.

Zato naj bi spremenili odlok o zunanjem videzu in komunalni ureditvi mesta Murska Sobota. In v čem je bistvo tega predloga?

Urejanje in vzdrževanje zelenic in drugih površin okrog blokov in javnih stavb bi prenesli v upravljanje komunalni organizaciji; seveda na stroške uporabnikov teh objektov. Poleg tega bi del sredstev, ki jih občani plačujejo za uporabo mestnega zemljišča, namenili za urejanje mestnih komunalnih vprašanj. Nič manjšega pomena pa ni, da pri reševanju nakopičenih komunalnih vprašanj sodelujejo poleg občanov tudi organizacije združenega dela, ki imajo tu sedež in je njihovo delovanje povezano z reševanjem komunalnih problemov v mestu Murska Sobota. Le na ta način bo možno priti do sprejemljive rešitve.

J. Graj

Milan Jerše

Vaja — pa tudi zares reševali človeka

Tega, kar se je v nedeljo zgodilo na valovih reke Mure med Srednjo Bistrico in Razkrižjem, prav gotovo nihče ni pričakoval. Ravno tedaj, ko so se ekipe pripravljale na vajo (tekmovanje) z gumijastimi čolni, ki jo je v sodelovanju s Sekretariatom za ljudsko obrambo občine Lendava (v počastitev občinskega praznika in dneva civilne zaščite) organiziralo

BRODARSKO DRUŠTVO BISTRICA, je bilo treba zares iti nekemu na pomoč. Eden izmed obiskovalcev se je, kot kaže, želel nekoliko osvežiti, zaplaval je v de-roče valove Mure, čez čas pa mu je začelo zmanjkovati moči. To so opazili bistriški kajakaši, eden izmed najboljših mu je takoj pri-skočil na pomoč, vendar je nemirni tok oba povlekel na sredo Mu-

re. Mogoče bi se vse skupaj končalo tragično, če ne bi takoj zavzela na pomoč skupina pripadnikov civilne zaščite. To je bil torej zares preizkus reševanja ljudi iz vode.

Sicer pa so na omenjeni vaji nastopile 4 ekipe, ki so morale kar najhitreje prevešlati Muro, tam naložiti v čoln »ponesrečenca« in ga pripeljati nazaj. Pri tem je bila najspretnjša ekipa TO Ljutomer, ki je dosegla čas 2 minuti 35 sekund, pred Melinci (2,46), Dokležovjem (2,55) in Srednjo Bistrico (3,15).

OB SOBOŠKEM BAZENU BO JULIJA VESELO

Tudi poletni meseci ne bodo minili brez zabave in veselja. Že 9. julija — to je sobota — bo ob bazenu v Murski Soboti Modra noč. Gre za prireditev, ki bo letos prvič organizirana pa jo radenskin tozd Hotel Diana in Turistično društvo Murska Sobota. Tudi program bo pester, saj bo med glasbo ansamblov Magnet s pevko Nedo Ukraden in Trim tudi modna revija letošnje kopalne mode in izbira lepoticke Modre noči. Dekleta — korajzja velja! Priložena pa je tudi prijavnica. Nagrade najlepšim so seveda bogate. Poletno mrtvilo bo torej pregnano!

(dl)

PRIJAVNICA

IME:
PRIIMEK:
STAROST:
VIŠINA:
TEŽA:
NASLOV:

Prijavnico za izbiro lepoticke Modre noči pošljite (skupaj s sliko — po možnosti v kopalnem kostimu) na naslov: Hotel Diana, Titova 26, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za Modro noč, najkasneje do torka, 5. julija 1988.

Vse okrog osnovne šole 12 talcev v Vidmu ob Ščavnici je eno samo gradbišče. 15. oktobra lani so (z nekoliko zakasnitve) vzdali temeljni kamen za drugi del šole, ki naj bi ga končali do letošnje jeseni. Šolsko leto 1987/88 si bodo učenci in učitelji zapomnili kot eno najtežjih, saj je bil pouk nenehno moten.

ZAVOD ZA EKONOMIKO IN URBANIZEM MURSKA SOBOTA

STANETA ROZMANA 5 TEL.: 069/25-380

Komisija za delovna razmerja Zavoda za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota, Staneta Rozmana 5

oglašja

na podlagi 3. člena pravilnika o delovnih razmerjih prosta dela in naloge

- organiziranje in programiranje računalniških obdelav
- Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
1. dipl. elektronik računalniške smeri ali druge ustrezne fakultete računalniške smeri,
 2. da imajo 2 leti potrebnih delovnih izkušenj pri organiziranju in programiranju računalniških obdelav.

Kandidat bo razporejen na navedena dela in naloge za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v roku 15 dni po oglasu del in nalog na naslov: Zavod za ekonomiko in urbanizem, M. Sobota, z oznako »za komisijo za delovna razmerja«. Kandidati se lahko oglasijo tudi osebno. O izbiri bomo kandidate obvestili v roku 8 dni po opravljeni izbiri.

zavarovalna skupnost triglav

Delovna skupnost Pomurske območne skupnosti ZS TRIGLAV objavlja

na podlagi sklepa odbora za medsebojna delovna razmerja in kadrovska vprašanja prosta dela in naloge:

1. Cenilca in likvidatorja škod iz kmetijskih zavarovanj
2. Organizatorja — programerja
3. Zavarovalnega zastopnika za območje Murske Sobote

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- K 1., da imajo visokošolsko izobrazbo — diplomirani kmetijski inženir z dvehletnimi delovnimi izkušnjami.
- K 2., da imajo višješolsko izobrazbo tehniške smeri s štiriletnimi delovnimi izkušnjami, da poznajo dva programska jezika in da pasivno obvladajo angleški jezik.
- K 3., da imajo srednješolsko izobrazbo IV. ali V. kategorije zahtevnosti z ustreznimi delovnimi izkušnjami.

Za objavljena dela in naloge se združuje delo s polnim delovnim časom za nedoločen čas in s poskusnim delom, ki bo trajalo tri mesece

Osební dohodek po Samoupravnem sporazumu o delitvi sredstev za osebne dohodke ter sredstev sklada skupne porabe. Kandidati naj vložijo lastnorodno napisano prošnjo s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev ter z opisom dosežanega dela v osmih dneh po objavi na naslov: ZS TRIGLAV, Pomurska območna skupnost, Murska Sobota Titova 13. Kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje v 30-tih dneh po izbiri.

OBJAVA TOMBOLSKIH DOBITKOV ROKOMETNEGA KLUBA KROG

Št. dobitka	Št. tombolske karte	25.	020012
1.	024188	26.	043773
2.	029478	27.	022697
3.	043250	28.	024621
4.	022937	29.	039550
5.	028202	30.	028158
6.	036986	31.	014711
7.	042565	32.	036175
8.	012871	33.	012982
9.	013726	34.	022467
10.	029852	35.	010451
11.	035312	36.	033241
12.	018839	37.	047366
13.	035599	38.	020488
14.	019512	39.	038011
15.	043034	40.	031655
16.	026117	41.	035175
17.	023879	42.	016611
18.	043826	43.	039624
19.	038615	44.	030043
20.	028321	45.	022850
21.	015606	46.	036111
22.	037905	47.	030625
23.	032138	48.	029869
24.	041926	49.	041874
		50.	016011

Dobitke lahko dvignete ob petkih na rokometnem igrišču Krog, od 16.00 do 19.00.

Komisija za delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE IVAN CANKAR BOGOJINA

razpisuje

prosta dela in naloge:

- učitelja slovenskega jezika in srbohrvaščine, PRU, za nedoločen čas
- učitelja glasbene vzgoje, PRU, za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi razpisa.

Na voljo je družinsko stanovanje.

GOLFTURIST, o. o., Ljubljana

INTEGRAL TOZD NARAVNO ZDRAVILIŠČE LENDAVA

vas pričakujejo s

- svojo ponudbo:
- kopanje v odprtih bazenih s termalno vodo
- taborjenje v naravi
- bungalovi
- gostinske storitve
- ob sobotah — glasbena prireditev

Na voljo so vam tudi tereni za igranje odbojke in malega nogometa.

TERME Petišovci pri Lendavi

Varstvo pri delu še ni dobro

Inšpekcija dela je v lanskem letu raziskala 32 nesreč pri delu, od tega 3 v občini G. Radgona, 14 v občini Lendava, 11 v občini Ljutomer in 4 v občini M. Sobota. Osnovni vzroki za nesreče so bili: opustitev varnostnih ukrepov, neustrezna tehnologija, neustrezna sredstva za delo in nepazljivost. Da bi dosegli na področju varstva pri delu čim boljše rezultate, se je inšpekcijska služba povezovala z drugimi ustanovami in organizacijami, to so predvsem obrtna združenja, delavska

univerza, pooblaščení zavodi. Bistven napredek je bil dosežen na področju periodičnih pregledov delovnih priprav, ustrezno pa je tudi izvajanje periodičnih zdravstvenih pregledov, preskusov znanja iz varstva pri delu in dopolnjevanje strokovne izobrazbe.

Pomembna sta tudi ustanovitev in delovanje društva varnostnih inženirjev in tehnikov za Pomurje, to naj bi v prihodnje izdajalo potrebno literaturo, ki bo dajala napotke za opravljanje različnih del. Varstvo pri delu pa kljub prizadevanjem še ni zadovoljivo, saj je vanj vključenih premalo vseh dejavnikov, ki bi lahko tako ali drugače vplivali na stanje varstva pri delu.

V zadnjem času opuščajo nekatere ukrepe s področja varstva pri delu, predvsem tiste, ki so povezani s finančnimi stroški.

To je posledica zaostrenih gospodarskih razmer ter neugodnega položaja delovnih organizacij pa tudi zasebnih obrtnikov. Žal se takšno opuščanje lahko maščuje.

Jani D.

Cvetenje vinske trte in dejavniki, ki vplivajo na oplodnjo

Cvetenje vinske trte se pri nas v normalnih letih začne v prvi polovici junija. Letos cvetenje kasni, predvsem tam, kjer je bila spomladanska pozeba. Dosti pa je tudi »rodni« vinogradov na Gorickem, ki letos ne bodo cveteli zaradi lanskoletne toče, ki jim je vzela lanske in tudi letošnji pridelek. Začetek cvetenja je sortna lastnost, najbolj pa vplivajo nanj vremenske razmere od brstenja naprej. Tako je lahko razlika v začetku cvetenja med posameznimi sortami do 8 dni. Sorte z zgodnejšim začetkom cvetenja so na primer: beli pinot, radgonska ranina, rdeči traminec, kraljica vinograda, rizvanec, rulandec itd. Nekaj dni kasneje začnejo cveteti naslednje sorte: modra frankinja, kraljevina, rdeči velinec, laški rizling, muškot, zeleni silvanec, sovignon, šipon in druge. Pri cvetenju in oploditvi ima temperatura zraka zelo pomembno vlogo. Na južnih legah in toplih zemljah začne trta cveteti prej ter tudi prej odcvete. Cvetovi (socvetja) se odpirajo že pri 13°C, minimalna temperatura za oplodnjo pa je 15°C. Najugodnejša temperatura za cvetenje in oplodnjo pa je 24–28°C. Vendar mora biti tudi relativna vlažnost zraka več kot 30%. Na drugi strani pa prevelika vlažnost zraka in mnogo padavin zelo zavirajo cvetenje in plodnjo, kljub optimalni temperaturi. Vsi cvetovi na socvetjih na istem trsu se ne odprejo hkrati, niti ne cvetovi na istem socvetju (kabrniku). Cvetenje enega socvetja lahko traja 4–9 dni, vseh socvetij na istem trsu pa 8–14 dni. Trajanje cvetenja je v direktni odvisnosti od srednje temperature zraka, čim nižja je ta temperatura, tem daljše je cvetenje — in obratno. Kot zanimivost naj omenim, da se odpiranje cvetov začne zjutraj od 6. do 8. ure, število odprtih cvetov se zelo poveča od 9. do 10. ure, zatem pa intenzivnost cvetenja pada in se okoli 11. do 12. ure konča. Ponekod lahko tudi popoldne (med 15. in 16. uro) nastopi krajše obdobje cvetenja. Čim višja je jutranja temperatura zraka, hitreje se zmanjšuje vlažnost, prej se cvetovi odpro in je tudi krajše obdobje cvetenja — ter nasprotno. Na intenzivnost odpiranja cvetov vpliva tudi temperatura prejšnjega dne. Na primer: Če je bilo prejšnji dan toplo in jasno vreme, je intenzivnost cvetenja naslednji dan kljub morebitnemu padcu temperature velika.

Poleg zgoraj navedenih optimalnih temperatur in relativne vlažnosti zraka vplivajo na boljše oplodnjo še naslednji dejavniki: prehranjenost trte (predvsem ne sme primanjkovati fosforja in bora in tudi dušika ne sme biti preveč). Zato z dušikom (KAN ali urea) dogojujemo tik pred cvetenjem ali takoj po njem, seveda odvisno od nastavka. Na oplodnjo vplivajo še zdravstveno stanje trte (peronospora, predvsem zgodnja gniloba na kabrnih ter močan napad grozdnih sukačev, kar je zelo redko). Tudi z dobrim, selekcioniranim klonskim materialom, predvsem sortami, ki se že po svoji naravi slabše oplodijo (to so, na primer, šipon, renski rizling), lahko dosežemo boljše oplodnjo tudi v malo slabših vremenskih razmerah za cvetenje in oploditev.

E. Novak, dipl. inž. agr.

TEHNOSTROJ SE PREDSTAVLJA

Vsaj doslej ni bila navada, da bi delovna organizacija Tehnostroj vabila predstavnike jugoslovanskih kmetijskih kombinatov, inštitutov in fakultet v Ljutomer. Prejšnji teden pa so začeli tudi s takšno prakso. Na novosadskem kmetijskem sejmu so predstavili celo vrsto novih izdelkov, s katerimi presegajo raven standardne proizvodnje kmetijske mehanizacije, vendar pa zainteresirani teh strojev niso mogli tudi preizkusiti. In prav petkovo srečanje v Ljutomeru je bilo namenjeno praktičnemu prikazu delovanja. Čeprav na ta prikaz niso prišli vsi vabljeni, pa je bila udeležba zelo reprezentativna, saj so prišli predstavniki kmetijskih fakultet iz Novega Sada, Osijeka in Za-

greba, kmetovalci nekaterih večjih kmetijskih kombinatov iz Vojvodine, Hrvaške in Srbije in številni drugi. Prvi del srečanja je bil namenjen predstavitvi celotnega programa delovne organizacije Tehnostroj, nato pa so udeleženci lahko videli delovanje nekaterih strojev na polju.

ga kontejnerskega transporta, ko na eno podvozje lahko namestimo več različnih kmetijskih naprav.

Po prikazu pa so predstavniki kmetij povedali, kakšne probleme imajo pri delu in katere kmetijske stroje bi se rabili na polju, vinogradu in sádovnjaku.

Večnamenska škropilnica je široka 18 metrov, zato lahko z njo opravimo delo hitreje kot doslej.

Ugodno za sadjarstvo

V tozdu Sadjarstvo in vinogradništvo KZ Panonka si prizadevajo, da bi k načrtni obnovi sádovnjakov na Gorickem pritegnili čim več kooperantov. Pogoji za obnovo so izredno ugodni, saj lahko vsi, ki se odločijo za obnovo, dobijo posojilo v višini 10 milijonov dinarjev, doba mitovanja posojila je dve leti in v tem času plačajo le 10-odstotne obresti, posojilo pa nato odplačujejo v petih letih po 20-odstotni obrestni meri. Pod temi pogoji se kmetje lahko odločijo za ureditev jablanovih in višnjevih nasadov, za druge nasade so posojilni pogoji manj ugodni.

Tehnostroj se je predstavil s pnevmatskim deponatorjem gnojevke, večnamensko škropilnico in trosilcem umetnih gnojil ter veliko cisterno, skratka z izdelki, ki so tačas najbolj aktualni, predstavljajo pa del proizvodnje iz tako imenovanega integralne-

Prav to pa je bil namen tega srečanja, saj je Tehnostroj postal tovarna, ki se specializira za izdelavo kmetijske mehanizacije za usmerjeno kmetovanje. S takšno prakso pa bodo vsekakor še nadaljevali.

Dušan Loparnik

Tudi fižol je grenak

Nekoč — bilo je to pred več kot desetimi leti — sem v našem časopisu predstavil dobre izkušnje Ludvika Totha iz Banute. Tudi zdaj bi rad zapisal kaj spodbudnega, toda tega ne morem, saj je znanec izračunal, da se ta čas ne izplača ukvarjati s kmetijstvom. To je najbrž res, saj ima hlev, v katerem je prostora za 100 govejih pitancev, prazen. Zdjaj tudi zemlje ne najema več, ampak še lastno ne obdela tako kot pred leti. Tedaj se je nekako še prebijal, zdaj pa životari s prihranki.

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

S tem zapisom bom skušal popraviti napako. Ludvik mi je namreč očitno, da v izkušnjah kmetovalcev prikazujem samo svetle strani. Dejaj je, da je že nekaj časa zemlji več in da zato kmetijsko pridelavo ali prirejo v hlevih opuščajo ne le ostareli, ampak tudi močne tržno usmerjene kmetije.

»Pred leti sem se oziral po kmečkih njivah, ki niso bile obdelane, in jih skušal dobiti v najem. V času, ko sem imel hlev poln telet oziroma pitancev, sem poleg svojih desetih obdeloval se pet hektarjev najete zemlje, na kateri sem sejaj predvsem koruzo. Zadnje živino sem dal iz hleva pred tremi leti, saj sem ugotovil, da se mi račun ne izide; stroški so bili večji od dohodka,« mi je povedal Ludvik Toth in mi pokazal hlev, v katerem je zdaj namesto pitancev — pajčevina.

»Ne vem, kako je pri drugih, ampak pri meni je bila čista izguba. Slutim, da zadruga nekatere kmetije posebej spodbuja in da tako skuša vplivati na ostale, ki naj prireje ne bi opustili. Pri meni pa je še huje: pred časom sem se hotel pogovoriti z direktorjem zadruga, vendar me ni sprejel.«

Tako torej Ludvik Toth iz Banute! S svojimi dokazi me je prepričal o pravilnosti svoje odločitve, da pač pod ceno nima smisla rediti živine, to pa se lahko razume tudi kot neke vrste štrajk ali če hočete nekoliko omiljeno oznako — prekinitve dela. Seve-

da pa je to povsem njegova odločitev, ki jo je sprejel, vsaj kar zadeva govedorejo, pred tremi leti, torej v času, ko še ni bilo zamisli o organiziranju zasebnih kmetov oziroma o Slovenski kmečki zvezi. Ustanovnega obnega zbora v Ljubljani se je udeležil tudi on, bil je na ustanavljanju Zveze v Ljutomeru, pa na Tišini. Iz tendavske občine je menda za zdaj član le on, čeprav ne bi bilo odveč, ko bi se stanovsko organizirali (včlanili) še drugi kmetje.

Pa se vrnilo za poldrugo leto. Potem ko je opustil pridelavo

nančno pa ga je že ovrednotil kot »dohodek«.

Ludvik je vzel svinčnik in nihal stroške:

»Oranje enega hektarja sto tisoč dinarjev, škropljenje proti škodljivcem dvesto tisoč, umetna gnojila dvesto tisoč, okopavanje sto tisoč, »luščenje« tristo petdeset tisoč, čiščenje in prebiranje sto tisoč, seme za en hektar sto dvajset tisoč...«

Naštevanje sem nekako prekinil, saj je bila »cifra« že dokaj težka: milijon tristo dvajset tisoč. Najmanj toliko je stala pridelava

FIŽOL — Četudi je imel Ludvik Toth iz Banute lani slabe izkušnje s pridelovanjem fižola, ga je posadil tudi letos, vendar na manjši površini. Večino del opravi strojno, žal pa brez motike ne gre. Ob našem obisku so odstranjevali preslico. Foto: S. S.

koruze za potrebe živinoreje je (1986. leta) na 30 arih poskusno posadil fižol. Letina je bila dobra, cena tudi, zato je bilo nekaj dobička. Ludvik je naslednje leto tvegal (brez tveganja pač ne gre) in fižol posadil kar na 10 hektarjih. Da, prav ste prebrali.

Žal pa letina ni bila dobra in na hektar ni pridelal niti povprečnega pridelka (1,5 do 2 tona), ampak le 1 tona, kar pomeni, da ga je bilo na 10 hektarjih 10 ton. Če bi se cena fižola v lanskem letu povečala vsaj za kak odstotek, potem bi — kljub slabšemu pridelku — najbrž imel ustrezno višino ostanka dohodka, tako pa spet ni bilo nič. Pravzaprav bo še slabše, saj treh ton fižola še ni prodal, fi-

4 tone fižola, kar pomeni, da ga je kilogram stal (najmanj) 1320 dinarjev, za kilogram pa je dobil oziroma še bo od 1200 do največ 1400 dinarjev. In kje je potem čisti zaslužek ali bolj razumljivo postavljeno vprašanje: koliko je Ludvik skupaj s svojo delavno ženo dobil za svoje celoletno delo? Zelo malo ali pa nič. So pa dobili svoje delavci, ki so pomagali. Brezplačno ali pa za lonec kislega mleka zdaj pač nihče ne upogne hrbta.

Se in še sem vrtal v Ludvika, naj pove, kako misli naprej. Odnos družbe do pridelavcev hrane, konkretnije: do ustreznih cen se mora spremeniti. Ludvik in vsi drugi kmetje hočejo pridelovati, ampak ne izgube.

Š. Sobočan

Razmišljanje o nameravani zidavi sušilnice za žita v občini Lendava

Že leta 1976 so bile zelo močne težnje po zidavi sušilnice za žita na območju Lendave. Takrat smo med drugim zapisali: »Prepričani pa smo, da kljub vsemu napredovanju pridelave teh tržnih presežkov (koruze) niti ne bo dosti«. Danes nas nihče ne more prepričati, da se je naša napoved uresničila zato, ker Lendava ni imela svoje sušilnice ali zaradi neugodnih razmer pri pridelavi koruze. Naše napovedi so bile točne. Danes govori Lendava o 6.000–7.000 tonah koruze, ki bi jih bilo treba sušiti, res pa je, da je imela v zadnjih letih te okrog 600 ton tržnih presežkov.

ABC POMURKA, DO KG RAKIČAN ima v svoji TO Tovarna močnih krmil v Lipovcih sušilnico z zmogljivostjo 1.000 do 1.200 ton vlažne koruze na dan. Naš koncept je bil strokovno jasno postavljen:

- sušilnico postaviti v zemljepisno središče pridelave koruze
- postaviti jo ob silose oziroma tovarno krmil, da ni nepotrebnih prevozov in s tem stroškov ter kala
- sušenje koncentrirati na enem mestu zaradi predrage infrastrukture in sezonsko potrebne kvalificirane delovne sile
- sezonsko delovno silo preostalih 9–10 mesecev v letu čim bolj uporabiti drugje
- uporabiti čim več skupne opreme s silosi in mešalnico
- sušiti brez zastojev, kakovostno in čim ceneje
- skrbeti za varstvo okolja

pred žetvijo izdelati točen načrt dovoza koruze na sušenje, kot je to običaj tudi pri drugih pridelavah kmetijskih pridelkov. Nepotrebne in drage naložbe ne bodo nikoli odtehtale nekoliko večjih prevoznih stroškov.

Zasebniki se bodo v prihodnje verjetno odločali predvsem za siliranje koruznega zrnja oziroma koruze v storžih. Tako konzervirano zrnje je uporabno pri pitanju govedi in prašičev. Pri skrbno opravljenem delu je ta postopek na kmečkem dvorišču vsekakor konkurenčen »krmljenju iz vreče«.

Sušenje ne prinaša nobenih pomembnih finančnih učinkov. Vsaj v DO KG Rakičan predstavlja sušenje in skladiščenje zrnja servisno dejavnost brez akumulacije. Dohodek se pojavlja kvečjemu pri pridelovalcu koruze, ne v sušilnici. Končno lahko ugotovimo,

PREJELI SMO

Osnovna naloga sušenja koruze je: ohraniti njeno hranilno vrednost in kakovost s čim manjšimi izgubami in stroški. Beseda »sušenje« pove pre malo, govoriti bi morali o »dodelavi« zrnja (sušenje, hlajenje, čiščenje, hranjenje), o ohranitvi njegove kakovosti do naslednje žetve.

Naša pridelava žit je v primerjavi s slavonskimi in vojvodinskimi kombinati sicer majhna, so pa tudi tam opustili majhne sušilnice ter šli na večje, pa čeprav je treba vlažno zrnje voziti nekoliko dalje. Dodatne stroške prevoza odtehta cenejša in boljše sušenje. Sušilnica je velika naložba, ki pa se toliko bolj splača, čim več in čim bolje suši (slabo sušenje se kaže v slabši prireji živine). Mnenje, da s sušilnico za svoje potrebe odpravimo vrste »pred sušilnico«, je popolnoma zmotno. Delovne konice se bodo vedno pojavljale, pa naj bo sušilnica še tako velika. Čim večja pa je sušilnica v primerjavi s pridelavo zrnja, tem dalj časa stoji v mrtvi sezoni in tem bolj bremeni pridelano zrnje. Za sušenje koruze povsod računajo na 35–45 dni obratovanja. Problem delovnih konic in čakanja se da omiliti le s pravilno izbiro semena (ranejši in kasnejši hibridi) in z dobro organizacijo žetve.

DO KG Rakičan pokriva z lastnim pridelkom 70–80% letnih potreb koruze. Z govejimi hlevi se bo zaradi pitanja s siliranim zrnjem količina zrnja za sušenje zmanjšala za približno 2.700 ton suhega zrnja, za kolikor se razbremenijo sušilne zmogljivosti. S primerno organizacijo dela lahko sprejememo na sušenje tudi vse tržne presežke iz lendavske občine. S KZ Panonka imamo dogovor, da sušimo zanjo koruzo zasebnikov, s tem da polovico zrnja odkupimo mi, z drugo polovico pa razpolaga zadruga.

Kakšni interesi vodijo občino Lendava k odločitvam, da nujno potrebuje sušilnico za žita in da v tej naložbi vidi prelomnico v poljedelstvu?

Trdimo, da imamo v pomurskem prostoru dovolj zmogljivosti za sušenje, da pa je treba

da ne obstajajo nobeni strokovno upravičeni razlogi za nove sušilne zmogljivosti, razen če želimo pokazati, da smo kmetijstvu »nekaj dali«. Res je potrebno dati kmetijstvu še marsikaj, a pri tem ne pozabiti na gospodarnost in kakovost.

Tako kot smo uvodoma citirali našo ugotovitev, staro 12 let, upamo zdaj trditi, da zaradi sušilnice, ki naj bi jo dobili v lendavski občini, tržni presežki koruze ne bodo nič večji, prav tako ne dohodek v občini.

Mesto DO KG Rakičan v sozdu ABC POMURKA je jasno opredeljeno: prireja mesa na lastni krmni bazi. Rastlinska pridelava in prireja živali sta v celotni reprodukcijski verigi proizvodnje hrane v tesni soodvisnosti, pri čemer mora dati vsaka etapa proizvodnje čim cenejši in čim boljši polizdelek ter za to dobiti ustrezen del dohodka (čeprav bi se včasih na primer poljedelcu bolj splačalo koruzo izvoziti). Edino opravičljivo dolgoročno načrtovanje mora sloneti na konkurenčnosti v ceni in kakovosti naših končnih proizvodov. Vse naložbene, organizacijske in druge odločitve morajo biti temu podrejene.

Vsako razbijanje tega koncepta, podvajanje zmogljivosti in reševanje dohodkovnih odnosov z nepremišljenimi novimi naložbami nujno vodi do nasprotnih učinkov. Od izrabe notranjih rezerv in skromnih naložbenih sredstev, ki jih lahko danes izloča, pričakuje ta družba predvsem pocenitev proizvodnje in boljše kakovost. Opravičljiva bodo le tista vlaganja, ki bodo dala naslednje in zadostne učinke.

Če pa bi kljub vsemu prišlo do zidave sušilnice v občini Lendava, je to le še dokaz več, da tudi ob še tako zaostrenih gospodarskih pogojih lahko grede ozki lokalni politični interesi preko gospodarskih zakonitosti v nove zgrešene politične naložbe.

Tehnolog
Aladar Cahuk, dipl.
kmet. inž.
Glavni direktor:
Franc Skledar, dipl.
kmet. inž.

FRANCEKOV
PREMISLAVANJE

— Izračunali so, da cena živine pokriva le 75 odstotkov stroškov pitanja.

— Meni pokriva vse stroške, le za plačo mi nič ne ostane.

Stara, lepa, žalostna... »zlata Praha«

Praga spomladanskih dni. Iskanje Švejkovega vzdušja? Ali so Čehi takšni, kot jih poznam iz knjig Franza Kafke, Jaroslava Haška, Milana Kundera, glasbe Antonina Dvoržaka ali filmov številnih odličnih režiserjev?

Ob prihodu dežuje. Moj pogled pa je prilepljen na obnovljeno pročelja starega dela mesta, na prečudovito arhitekturo, ki izžareva čar prejšnjih stoletij. Vodnik nam pove, da so prišli Slovani na to ozemlje v 5. stoletju in da so okrog leta 870 začeli nastajati zamečki gradu, iz katerih so nastali današnji Hradčani. Mesto se je potem počasi širilo okrog gradu. Tako so nastali: Mala Strana, Josefov (židovka četrt), Stare Mesto in Nove Mesto.

Pražanke in Pražani pa niso ponosni samo na stavbe, ampak tudi na ljudi, zgodovinske osebnosti, kot sta Karel IV. in Jan Hus. Karel IV. rimski in češki kralj, je živel v 14. stoletju. Za časa njegove vladavine je doživelo mesto razcvet in vseh področjih. Eno njegovih največjih dejanj pa je bila ustanovitev univerze, ki je bila prva v srednji Evropi. V tem obdobju so zgradili tudi kamniti most, ki nosi njegovo ime in povezuje dva bregova Vltave. Dandanes je most namenjen samo pešcem.

Tudi Slovenci smo navzoči v Pragi. Najpomembnejši je gotovo prispevek arhitekta Josipa Plečnika, ki je v začetku tega stoletja živel in ustvarjal v zlatem mestu. Njegovo delo je nekaj obnovljenih stavb v Hradčanih in zanimiva, moderna cerkev, ki stoji v predelu mesta, ki se imenuje Vinohrady.

In kaj bi rekla o današnji Pragi? Mesto se je zelo razširilo. Razprostira se na 50 000 hektarjev in ima okrog 1.200 000

Nad Vltavo se dvigajo Hradčani, najstarejši del Prage, kjer je tudi rezidenca predsednika Češkoslovaške socialistične republike (in generalnega sekretarja Komunistične partije Češkoslovaške) Gustava Husaka.

prebivalcev. V obrobni predelih so zrasla naselja stolpnic in stanovanjskih blokov, sivih in neosebni kot kasarne. Niso pa samo stavbe krive, da so ljudje nekako otožni. Novejša zgodovina za Čeha ni preveč prijetna in o njej ne želijo (ali ne smejo?) preveč govoriti. Minilo je že dvajset let do praške pomladi, časa, ko so hoteli nekoliko več svobode pri iskanju poti v boljši jutri, pa so jih potem sovjetski tanki »pomirili«. Kakorkoli so ti dogodki že oddaljeni, pa so pri Čehih še zelo živi... bolečina v srcu še ni popustila. Marsikaj tega se da občutiti, če ne drugače pa po ovinkih. Mesto, kjer tudi kaj izveš, so pivnice. Že ko vstopiš, si nekako presenečen. Ljudje so bolj sproščeni kot na ulici, v trgovinah ali drugih lokalih. Tu se lahko že stoletja govori, kar kdo želi, in to nikogar ne moti. »To je moje pivo,« pravijo temu. Eno takšnih demokratičnih območij je tudi znana pivnica Flek, kjer točijo temno pivo in servirajo znano češko specialiteto: svinjsko pečenko s kislim zeljem in cmoki.

Če smo že pri slastnih zadevah: v vseh lokalih tretje kategorije dobite enako hrano za enako (nizko) ceno. Restavracije 1. in 2. kategorije pa ponujajo gostom mednarodno kuhinjo. Tu so cene nekoliko višje, a tudi za nas »Jugoslavce« niso previsoke. Postrežba je na najvišji ravni, pa tudi s sporazumevanjem ni velikih težav, saj ti češčina hitro pride v uho. To smo preverili, predvsem v številnih pivnicah, ko se nismo mogli odpovedati odličnemu češkemu (predvsem plzenskemu) pivu. »Slečna, ješte jedno pivo!« je stavek, ki smo se ga hitro naučili. Sicer pa bo najbolje, če obiščete Prago sami in se o tem prepričate.

S. Wöry

»Staromestské namesti« s spomenikom Jana Husa je bil zgrajen v letih 1903 do 1915.

MARTIN KRAMAR — doktor pedagoških znanosti

Martin Kramar, prekmurki rojak s Hotize, od leta 1976 redni učitelj Pedagoške akademije oziroma sedaj Pedagoške fakultete v Mariboru, je pred dnevi na Filozofski fakulteti vseučilišča v Zagrebu uspešno obrnil doktorsko disertacijo Odnosi v vzgojno-izobraževalnem procesu v funkciji razvoja učencev v subjekte vzgoje in si pridobil naziv doktorja pedagoških znanosti.

Doktorantovo praktično in pedagoško zorenje se je oblikovalo in kristaliziralo na murskosoboškem učiteljskišči, kjer je leta 1965 maturiral, na OŠ Črenšovci je bil učitelj do leta 1971 in ob delu je dokončal študij na pedagoški akademiji; v letih 1971—1973 je opravil študij pedagogike na Filozofski fakulteti v Ljubljani in bil nato dve leti (1974—1976) šolski pedagog na OŠ v Lendavi. Pronicavost duha, intelektualni nemir in pedagoška inventivnost so bili vzgibi, ki so ga pripeljali na podiplomski študij pedagogike. Magistriral je leta 1977 z raziskovalno magistrsko nalogo Učenci — subjekti vzgoje v sodobni osnovni šoli. Aktualnost in praktična vrednost raziskave sta narekovali avtorju, da je leta 1980 v knjižni obliki z naslovom Pedagoški položaj učencev v šoli samoupravne socialistične družbe posredoval svoja spo-

znanja in ugotovitve slovenskemu učiteljsstvu. Bistrost, poglubenost, družbena zavzetost, humanost in delavnost so odlike, ki jih združuje v svoji osebnosti fakultetni učitelj Kramar, so pa tudi trdno zagotovilo, da smemo pričakovati njegovo nadaljnjo strokovno in znanstveno rast.

Vrsti imen uglednih Prekmurcev, ki se ponašajo z znanstvenimi naslovi, se je pridružil novo, tokrat prvo na področju pedagogike, in Kramar je prvi z znanstvenim naslovom, ki je izšel iz vrst učiteljskiščin učiteljskišča v Murski Soboti. Iskrene čestitke!

mf

Slavkovih šest križev

Življenjski jubilej slavi človek, ki je po svojem poreklu in po svojih čustvenih vezeh povezan s širšo pomursko pokrajino, njenimi ljudmi in njihovimi problemi. Gre za široko razgledanega, za svoje delo strokovno odlično usposobljenega novinarja, ki se s svojim znanjem in pisanjem ni uveljavil le v Sloveniji in Jugoslaviji, temveč tudi povsod po svetu, kamor ga je zanesel njegov življenjski poklic. Ni pisal samo nam o drugih v svetu, temveč je bil med tistimi glasniki resnice o nas v svetu tudi tedaj, ko to ni bilo lahko in ko smo se srečevali s celo vrsto ovir in predsodkov.

Gre za Slavka Frasa, izredno sposobnega poklicnega novinarja in publicista, ki obhaja te dni svojo šestdesetletnico. Pri znanja mu izražajo predvsem

moral v vojsko, preselil družino v svojo rodno vas v Prekiji, kjer je mladi Slavko dočkal osvoboditev, ki mu je omogočila tudi odlično strokovno pripravo: po končani slavistiki in primerjalni književnosti je na dunajski univerzi študiral novinarske vede. Diplomiral je leta 1956 v Ljubljani.

Slavko Fras pa se je uveljavil tudi v tujini. Od leta 1967 do 1981 je bil stalni dopisnik Ljudske pravice in Borbe ter od 1959. Dela z Dunaja. Od 1970. do 1973. je bil stalni dopisnik Dela iz Bonna, od 1980. do 1983. pa je bil stalni dopisnik Dela in RTV z Dunaja in Celovca.

Njegov novinarski ugled in priznana strokovnost kaže tudi priznanje, ki so mu ga dajali njegovi tuji kolegi, dopisniki naj-

Slavko Fras (Foto: Dragan Arrigler)

njegovi poklicni kolegi. Kdor pozna novinarje, bo priznal, da je to za poklicnega novinarja največje priznanje. Za svoje novinarsko delo je prejel že leta 1973. Tomšičevo nagrado, od leta 1973 do 1975 je bil podpredsednik Društva novinarjev Slovenije, od 1984 do 1986 pa predsednik Društva novinarjev Slovenije. Ob sedanjem svojem jubileju pa je Slavko Fras predsednik Društva Zveze novinarjev Jugoslavije, kar je postal 25. junija lanskega leta. Že od leta 1983 je tudi glavni in odgovorni urednik Naših razgledov. Od leta 1951, ko je začel z novinarstvom kot novinar na Radiu jugoslovanske cone Trsta v Kopru, je bil dolga leta zunanje-politični komentator Dela, odgovorni in kulturni urednik Dela ter njegove sobotne priloge. Vse to delo doma je potrdilo njegovo tesno povezanost z domačo grudo in njenimi problemi. Slavko Fras je bil rojen v Mariboru, pred Hitlerjevimi napadom na Jugoslavijo je njegov oče, ki je

večjih svetovnih glasil in agencij. Slavko Fras je bil od 1959. do 1961. podpredsednik Združenja tujih dopisnikov na Dunaju, od 1971. do 1972. podpredsednik Združenja tujega tiska v Bonnu. Ne slovenski ne jugoslovanski novinar si takega priznanja ni mogel pridobiti drugače kot s svojo sposobnostjo in osebnim ugledom. V Bonnu sem lahko sam ugotavljal, da je bil eden najbolj informiranih tujih dopisnikov in da je imel odprta vrata tudi pri najvišjih predstavnikih nemške družbe. Prav tako sem lahko ugotovil, kako ga spoštujejo tuji novinarji na Dunaju in koliko prijateljev ima med političnimi in kulturnimi delavci.

Njegovo dosedanje delo in uspehi zaslužijo, da mu ob njegovem življenjskem delu to javno priznanje z željo, da naj tako svoje poklicno delo še uspešno nadaljuje, sebi v zadovoljstvo, naši širši skupnosti pa v nedvomno korist.

rudi Čacinovič

Svet Osnovne šole dr. Anice Rotdajč Grad

razpisuje

prosta dela in naloge:

— učitelja slovenskega jezika-knjižničarja, PRU, za določen čas (od 1. 9. 1988 do 31. 8. 1989), s polno delovno obveznostjo

— računovodje, ekonomski tehnik, za določen čas (od 1. 9. 1988 do 31. 8. 1989), s polno delovno obveznostjo

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola dr. Anice Rotdajč, 69264 Grad.

O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 8 dneh po izteku razpisnega roka.

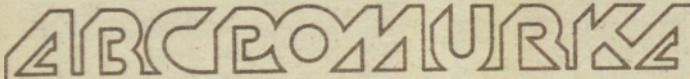
Osnovnošolski vzgojno-izobraževalni zavod Murska Sobotica, Trstenjakova 73, na podlagi sklepa Komisije za delovna razmerja

razpisuje prosta dela in naloge

— učitelja slovenskega jezika-knjižničarstva, PRU, s polnim delovnim časom in za nedoločen čas.

Začetek dela s 1. 9. 1988

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na tajništvo Osnovnošolskega vzgojno-izobraževalnega zavoda, Trstenjakova 73, Murska Sobotica.

MESNA INDUSTRIJA p. o. Murska Sobotica

Komisija za delovna razmerja pri delavskem svetu ABC POMURKA — Mesna industrija, Murska Sobotica, Bijedičeva 11, na osnovi 6. člena Pravilnika o delovnih razmerjih

objavlja prosta dela in naloge

— samostojnega referenta prodaje

— referenta prodaje

Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

— višja izobrazba ekonomske smeri

— 1 leto delovnih izkušenj

— šoferski izpit kategorije B

Delovno razmerje se sklene za nedoločeni čas z dvomesečnim poskusnim delom.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh od dneva objave na naslov: ABC POMURKA — Mesna industrija, kadrovska služba, 69000 Murska Sobotica, Bijedičeva 11.

SKUPNA STROKOVNA SLUŽBA SIS DRUŽBENIH DEJAVNOSTI OBČINE LJUTOMER

Zbor delavcev razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za prodajo rabljenih osnovnih sredstev

Javna dražba bo 2. 7. 1988 ob 8. uri v prostorih Skupne strokovne službe SIS družbenih dejavnosti občine Ljutomer, Ormoška cesta 22.

Ogled osnovnih sredstev od 7. ure dalje.

Prodajajo naslednja osnovna sredstva:

1. knjižni stroj ROBOTRON — 1 kos, izključna cena 2.500.000 din

2. knjižni stroj ASCOTA — 1 kos, izključna cena 1.500.000 din

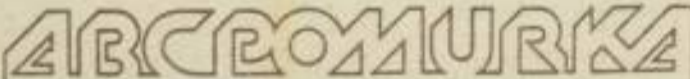
3. razna pisarniška oprema (mize, računski in pisalni stroji) po seznamu pri službi

V izključno ceno ni zajet prometni davek, ki ga plača kupec.

Vsa sredstva se prodajajo po sistemu VIDENO-KUPLJENO in se poznejše reklamacije ne upoštevajo

Pred dražbo morajo zainteresirani vplačati 10 % varščine od izključne cene.

Informacije po telefonu 81-202.

KMETIJSKO GOSPODARSTVO RAKIČAN, n. sol. o. Rakičan

ABC Pomurka, KG Rakičan objavlja po sklepu delavskega sveta

dražbo

kmetijskih strojev, ki bo v Rakičanu, 26. junija ob 10. uri.

Prodajamo naslednje stroje:

1 tovornjak TAM 5500

1 žitni kombajn ZMAJ univerzal

z adapterjem za koruzo

2 traktorja IMT 533

2 traktorja IMT 585

1 traktor IMT 579

1 traktor SAME leone 70

1 traktor SAME saturno 80

2 prikolici, 2-osni

1 plug kvernelands, 3-brazdni

1 silažni kombajn z motorjem perkins

1 mostna tehtnica, 10-tonska

2 osebna avta R 4

in okopalniki za koruzo, obračalniki, predsetneniki.

Prometni davek za avtomobile in tehtnico plača kupec na izdruženo ceno.

Ogled osnovnih sredstev je možen pred začetkom dražbe.

Interesenti morajo prej položiti varščino v višini 10 % od izključne cene, kupljeno osnovno sredstvo pa takoj plačati in odpeljati.

Osnovna sredstva prodajamo po sistemu ogledano-prodano, zato je izključena vsaka možnost pritožbe zaradi kakovosti.

Za usposobitev dvorane in obnovo gradu

Pogovor o idejnem načrtu obnove gradu v Murski Soboti, na katerega so bili poleg družbenopolitičnih predstavnikov vabljeni tudi predsedniki svetov krajevnih skupnosti mesta, je minuli torek zaradi slabega odziva slednjih izvenel le kot neformalni dogovor za akcijo. Preden se je bomo lotili, pa je potrebno odgovoriti na dve vprašanji: ali mesto grajsko dvorano potrebuje in ali bo njena usposobitev izvedljiva letos ali drugo leto?

O tem, da je gledališka dvorana v Murski Soboti nujna, ne kaže dvomiti, grajska pa je obenem tudi prireditvena dvorana v času prednovoletnih obdarovanih otrok, ko pride mednje dedek Mrz in bi lahko rabila tudi kino gledališče, saj bi kino Park odstopil potrebne aparature in bi tako kot nekoč lahko bile v njej občasne projekcije filmov. Tudi v to, da bi bilo potrebno dvorano čim prej odpreti (zdaj je namreč po nalogu inšpekcije zaradi dotrajane instalacije zaprta) in omogočiti dejavnost uspešnim domačim gledališčnikom, je delavcem v kulturi jasno, manj pa drugim, ki že leta in leta uspevajo v prepričevanju, da je bolj kot duhovna potrebna materialna osnova in da ima pred ureditvijo dvorane prednost asfaltiranje cest, ob katerih živijo vplivni posamezniki ali pa je kakšne ne tako pomembne objekte. Da se grad ne bi zrušil in tako zanamce prepričal o nekulturnem odnosu do kulturne dediščine, je bilo najprej potrebno poskrbeti za njegove temelje (če bi začela zamakati, pa tudi za streho, kot je pravilno ugotovil predstavnik krajevnih skupnosti Rudi Horvat), vendar je zdaj najnujnejša usposobitev zaprte dvorane, potem pa postopna ureditev celotnega gradu, ki ga bo oživljala prav namembnost in preprečevala, da bi ga tako kot večino tovrstnih kulturnih spomenikov ne povsem najedel zob časa in spremenil v razvalino sredi pomurskega središča.

Brigita Bavčar

POLETNI KONCEPT KULTURNIH OBZORIJ

Sosvet za kulturo Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost, ki se je sestel minuli četrtek, je pod predsedstvom Marjana Cenarju ocenil kulturne prispevke v tedniku Vestnik in programu Radia Murska Sobota kot ustrezne, člani pa so se dogovorili tudi o poletnem konceptu Kulturnih obzorij. Kot je značilno za čas dopustov, dobi v njem časopis novo, lahkotnejšo podobo in poročila, ki obveščajo o dogodkih, zamenjajo reportaže, saj tako kot družbenopolitično zamre tudi kulturno življenje. Ne sicer povsem, saj je to obdobje letnih kolonij, osrednjega folklornega srečanja v Beltincih, ki bo letos jubilejno, in priprav na počastitev 120-letnice prvega slovenskega tabora v Ljutomeru. September pa bo tudi priložnost za zaznamovanje 80. obletnice rojstva pokojnega pisatelja Miška Kranjca. Pomurska založba napoveduje izid monografije o Kranjcu z naslovom Poet prekmurskih ravnin, ki jo pripravlja dr. Franc Zadravec, ter izbor ljubezenskih novel z naslovom Smehljari, sli pa bodo tudi po sledovih Kranjčeve zapuščine.

V poletnih mesecih bodo objavljali glosa Draga Kuharja o kmečki kulturi in osmih nadaljevanjih, pripravljen imamo tudi literarno obarvan potopis Karoline Kolmanič: Drahni Salem je kočček Egipta. Seveda homo sproti spremljati vse pomembnejše kulturne dogodke v Pomurju, po dogovoru na sosvetu za kulturo pa se osredotočali tudi na spreminjanje zavesti do kulturne dediščine, in ker je pri nas posebej bogata etnologija, skušali sistematično obravnavati tudi to, v jesenskih mesecih pa vnesti novo rubriko o dejavnosti šolskih kulturno-umetniških društev. Dela nam gotovo ne bo zmanjkalo tudi v dnevi, ki so namenjeni letnemu oddihu in so novinarske vrste razredene

Brigita Bavčar

—DRAGO KUCHAR—

Panonsko plapolanje

(glosa o kmečki kulturi — prvi del)

Če hočemo govoriti o kmečki kulturi, se moramo najprej odločiti, s kolikšno in kakšno mero humane odgovornosti se bomo lotili tega eksistencialnega problema, ki je povezan s kmetom kot ustvarjalcem in pol-ustvarjalcem v najširšem pomenu besede. Jasno nam mora biti, da lahko govorimo le opozarjajoče in delno analitično, ker bi primerjalno in sintetično razmišljanje zahtevalo veliko časa in prostora ter razumevanja vseh odgovornih in ustvarjajočih te obče družbene oziroma nacionalne dobrine.

Ne moremo si sedevda kaj, da se zaradi ponazoritve problema ne bi sprehodili čez prag sedanjosti v preteklost in da ne bi ves problem bolj ali manj tudi geografsko postavili v slovenski Panonski nižini oziroma žitnici slovenskega naroda.

Če hočemo govoriti o kmečki kulturi, se moramo takoj postaviti na stališče, da je le-ta historično pozitivni pojav, ki je imel že od nekdanj konstruktivni predznak, in da je v njej potrebno iskati korenine slovenske nacionalne kulture. Opozoriti moramo na vse tiste, ki imajo že vnaprej negativen odnos do kmeta, do udejanjanja njegovega življenja, to je kmetovanja, in seveda do njegove kulture, ki naj bi bila nekaj manjvrednega in nižjerazrednega.

Osnovni in hkrati temeljni del kmečke kulture je odnos kmeta do svojega eksistencialnega in ustvarjalnega elementa, hkrati pa tudi proizvajalnega sredstva — to je grude slovenske zemlje. Če rečemo da je kmetov odnos do njegove in naše slovenske grude kulturen, je to seveda premalo. Ta odnos je human, človeški v najširšem pomenu besede, je poln ljubezni in hrepenenja, je spoštljiv in poln občudovanja, je ustvarjalni in vedno prepričan o najpomembnejši, če ne edini življenjski kategoriji, to je rojevanje, vendar ne le zaradi preživetja, ampak zaradi ustvarjalne dinamike. Kmet z dušo in srcem neguje slovensko grudo, zato se mu ta še do danes ni izneverila, ampak mora se nam postaviti skrb zbujujoče vprašanje, ali se nam ta mati gruda ne razkrajja, ali se nam ne spreminja v prah, ker jo ponižujemo in tepiamo, ker je ne ljubimo, ampak obmetavamo z lažmi, zato se naša gruda žalosti in v plapolanju zastav svojih upravljalcev kaže s prstom in tudi s celo pestjo na smrt in posušeno skorjo kruha.

Toplina naše slovenske grude je vedno rodila nove moči in njena lepota je krasila žuljave dlani, danes pa postaja samo-upravljalško razkošje zaletavcev in ne-premišljenjencev ali celo sramotilcev tega hožarskega spočetja.

Gruda se je in se bo kópala v znoj žuljavih dlani če seveda hočemo, da se bomo ohranili. Drišeča gruda nam mora ostati praznični parfum, ne pa da si pisarniški in sestankarski moljčki nadevajo maske, čes da jim gruda smrdi. Ne zavedajo se, da žalijo mater!

Vonj lepo obdelane grude je kadilo lepega in bogatega ter zdravega življenja, je rojevanje novih delavoljnih ljudi, ki pa nočejo spoštovati svojega dela le zaradi preživetja, ampak hočejo, marali bi celo zahtevali, oplemenitenje volje, spoštovanje človeške moči in želje po ohranitvi.

Zakaj dražimo njeno srce, ki nam mir in spokojstvo ponuja? Zakaj ne cenimo njene čistosti in tišine? Ali ni ona sonce narave in našega spokojstva? Ali ni ona umetnost pogrnjene lipove mize? Ali ni kmet pošten in pravičen v domu narave?

Gruda nam reže kruh za dušo in telo, je brez greha in polna molitve, zato jo dajmo prosit, ne bičat, da naj nam se naprej rodi in daje kruh nas vsakdanji!

(SE NADALJUJE)

Najnovejše odkritje arheologov na Goričkem

Sredi gozda v Gerlincih, nekaj sto metrov od avstrijske meje, so arheologi pred kratkim pri odkrivanju druge od šestindvajsetih gomil na tem območju našli izjemno najdbo. Njena izjemnost je po besedah kustosinje Pokrajinskega muzeja Irene Šavel, v tem da takih grobov pri nas doslej še niso odkrili. Gre za sarkofag — grob, obdan s kamnitimi ploščami in pepelnico, ki se razlikuje od preprostega antičnega pokopa. Ta je bil tak, da so na nekdanjih tleh nasuli sežgane ostanke umrlega in dodali posodice ter druge pridelke, ki naj bi jih pokojnik po njihovem verovanju uporabljal še v posmrtnem življenju. Ta primer pa je izjema za to pokrajino, čeprav vemo, da so Rimljani pokopavali v sarkofagih in v obliki kamnitih plošč, vendar nikoli (ali pa redko) v gomili.

»Na naših tleh je to prvi primer. V Pokrajinskem muzeju imamo sicer pepelnico iz Ižakovec, ki je pri nekem kmetu služila za napajališče živine, in domnevamo, da je bila morda v gomili, vendar ni dokazano,« nam je povedala arheologinja, ki ne skriva svojega navdušenja nad najdbo. Ta je zajetna in tako kot zanimiva po vsebini je opazna tudi po količini. Stezka jo je bilo dvigniti na traktor domačina Karla Raiterja iz Gerlinec 83, ki jo do prevoza v Pokrajinski muzej, kjer jo bodo očedili in skušali razbrati, kaj piše na njej, hrani v svojem gospodarskem poslopju.

Nasploh so domačini v veliko pomoč terencem, med katerimi so poleg arheologov tudi študentje, iz Pokrajinskega muzeja pa je še konzervator Jože Varga. Skorajda ni znal izraziti navdušenja, ki ga preveva ob prvem odkritju v času, odkar hodi na teren, zato pa je bil prepričljiv v aktivnosti. V času našega ogleda najdišča je pomagal geodetom, ki so merili višino in drugo, kar je potrebno za lažje delo na terenu. Pravzaprav po mnenju Stanke Kranjca z geodetske uprave že vsa leta dobro sodelujejo in to se obrestuje. Tudi lastnik gozda Franc Gutman, ki je pripeljal s svojim traktorjem mimo, ni mogel, da se ne bi ustavljal in pobral, kaj je novega. Ko je videl, da so boru štete ure in bo zaradi spodkopanih korenin moral pasti, se ni preveč jezil. »Lani nam je toča prizadejala veliko več škode, kot jo lahko arheologi,« je dobrodušno menil in pokazal zanimanje za izkopavanje. To je izjemno natančno opravilo in počasi je potrebno lučiti zemljo, da najdemo ni poškodovano. Zanimiva pa je tudi primerjava, ki jo je izrekel študent arheologije

Pepelnica na sliki je najnovejša najdba arheologov, ki te dni na terenu v okviru raziskovalne naloge Sondažna preverjanja arheoloških najdišč opravljajo svoje delo. O njeni častiljivi starosti ne kaže dvomiti, prepričljiva pa je tudi s svojo zajetnostjo in težo ter nedvomno izjemen primer, ki bo obogatil Pokrajinski muzej v Murski Soboti.

Branko Kerman o študiju in terenu — o študentski teoriji in tukajšnji praksi.

»Eno je teorija, drugo pa praksa. Pri nas na fakulteti se zdaj razvija čisto nova smer v arheologiji — gre za novo teoretično arheologijo, ki temelji na čisti teoriji, kot svoje pripomočke pa uporablja računalnike, najrazličnejše geofizične aparate. Danes, na primer, veliko pomagajo pri odkrivanju različnih naselebin velikega obsega in gospodarskih poslopjij, čeprav je zaenkrat vse v začetni fazi. Osnova arheologije kot vede je predvsem izkopavanje, od tega se ne smemo oddaljevati, saj vse temelji na izkopanih najdbah. Pri skeletu, na primer, lahko človek izračuna z računalnikom vse možnosti, seveda pa je skelet potrebno najprej odkriti. Pri nas v Pomurju se je po zaslugi Irene Šavel arheologija zelo dvignila, topografija

in tudi izkopavanja so na zavidljivo ravni in tudi najdbe so dobre.«

Slednja, po navdušenih obrazih in videnem v Gerlincih, prav gotovo, o tem, da je vredno raziskovalcem tudi finančno pomagati, pa se je kar na terenu pričela strokovna sodelavka kulturne in raziskovalne skupnosti Erika Hriberšek s skupnih služb sivo družbenih dejavnosti v Murski Soboti. Tako je izjavila: »Vesela sem, da imam priložnost videti, kako tako delo na terenu poteka. Že lansko leto smo v občinski raziskovalni skupnosti namenili sredstva raziskovalni nalogi tovaršice Savlove in moram reči, da so bili organi skupščine zadovoljni, ko jim je pokazala rezultate in so prebrali poročilo. Zato letos ni bilo težav pri dodatnih sredstvih, pri kulturni skupnosti Murska Sobota pa kljub težkim finančnim razmeram tudi

Petim terencem, ki jih vodi kustosinja Pokrajinskega muzeja — arheologinja Irena Šavel se je po odkritju sarkofaga priključila tudi strokovna delavka raziskovalne in kulturne skupnosti Erika Hriberšek in z zanimanjem opazovala delo.

Sredi sarkofaga je zrasel bor, ki bo zdaj zaradi spodreznih korenin verjetno padel, vendar lastnik gozda Franc Gutman iz Gerlinec zaradi tega ni prav nič jezen, študent arheologije Branko Kerman pa je navdušen nad prakso, ki je v razkoraku s študijsko prevladujočo teorijo.

NOVA OPREMA LENDAVSKEGA KINA

V okviru praznovanja lendavskega občinskega praznika je bila v soboto zvečer v dvorani kina Lendava slovesnost s projekcijo ameriškega glasbenega filma La Bamba v dolby stereo tehniki. Slavnostni nagovor ob tej priložnosti je imela direktorica Zavoda za kulturo Slava Žižek, ki je poudarila prizadevanja upravnika kinematografa Enesa Prošiča, da je uspel v tako težkih časih za kulturo, z minimalnimi sredstvi tehnično sodobno opremiti lendavski kino. Ta je zdaj drugi v Pomurju (za soboškimi kinom Park), ki ima sodobno tehniko, v kateri so posneti najnovejši filmi, obiskovalci predstav pa imajo občutek, da so v središču dogajanja. Predvidoma bo dobil novo dolby stereo tehniko še ta mesec tudi kino svoboda v Gornji Radgoni, v Lendavi pa je minulo slovesnost dopolnilo odprtje novega, izjemno lično in okusno opremljenega lokala Amadeus v neposredni bližini kina, ki je znan po dobrem izboru filmov. bb

ne, ko gre za tovrstno uspešno odkrivanje naše daljne preteklosti.«

V gozdu pri Gerlincih sta dve skupini gomil. V prvi je štiriinajst, v drugi pa dvanajst gomil, kar je izredna redkost, saj so sicer največ po dve ali tri skupaj in v okviru sondažnih preverjanj, kakor se imenuje tudi raziskovalna naloga Irene Šavel, opravljata tudi časovna preverjanja arheoloških najdišč. Pripadnost teh gomil določenemu obdobju. Pri tem je nenavadna velikost gomil ob avstrijski meji in tako obstaja upanje, da bo poleg antičnih odkrila še kakšno prazgodovinsko gomilo.

Besedilo in posnetek: BRIGITA BAVČAR

JAVNI NASTOP IN RAZSTAVA

V Gornji Radgoni je bil v ponedeljek zvečer javni nastop učencev glasbene šole. Predstavili so svojo glasbeno poustvarjalnost. Ob tej priložnosti pa je bila v domu kulture tudi otvoritev razstave otroške likovne ustvarjalnosti. S svojimi deli se predstavljajo najboljši likovniki med učenci osnovnih šol in malčki iz vrtcev v radgonski občini. bb

kulturni koledar

ČETRTEK, 23. JUNIJA

MURSKA SOBOTA — Ob 20.00 bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec koncert Prekmurskega okteta. Na letnem koncertu bodo peli: Milan Banič, Lali Hercog, Izток Koudila, Franc Kozelj, Jože Močan, Alfred Šebjanič, Aleksander Vljaj in Emil Žnidaršič.

PETEK, 24. JUNIJA

MURSKA SOBOTA — Ob 15.00 bo na vrtu hotela Zvezda promenadni koncert pihalnega orkestra iz Malmöja na Švedskem. Istega dne dopoldne bo nastopil tudi v Moravskih Toplicah. Ob 19.00 bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec otvoritev razstave slik in grafik akademskega slikarja Bogdana Čobala iz Maribora. Z glasbenim programom bo odprtje razstave popestril Peter Sedmak, tudi iz Maribora.

NEDELJA, 26. JUNIJA

MURSKA SOBOTA — Ob 14.30 bo z avtobusne postaje odpeljal avtobus proti Mariboru, kjer bo ob 16.00 abonmajska predstava v Slovenskem narodnem gledališču. Na programu je delo Nikole Hercigonje Hlapec Jernej in njegova pravica.

Hrvaški komponist Hercigonja velja za enega najboljših umetnikov v svoji stroki, njegovo delo pa je doživelo krstno uprizoritev prav na odru mariborske Opere. Odrsko ga je obdelal Franjo Potočnik, v njem pa poje številni zbor in sodeluje veliko nastopajočih. Posebnost predstave je dejstvo, da je delo v izvorniku napisano v slovenskem jeziku in tak je bil tudi izvedbeni koncert.

razstave

MURSKA SOBOTA — V Pokrajinskem muzeju je na ogled etnološka razstava Kuhinja — Konyna, ki jo posreduje Savaria Muzej iz Sombathelyja na Madžarskem. Avotična razstava je Marija Kozar-Mukič.

LJUTOMER — V galeriji Antje Trstenjak v Ljutomeru je odprta razstava najnovejših del domačina — akademskega slikarja in likovnega pedagoga Vladimirja Potočnika.

LENDAVA — V lendavski čitalnici so v počastitev 5. obletnice smrti in 80. obletnice rojstva Miška Kranjca razstavljena dela tega plodnega prekmurskega pisatelja.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so še vedno na ogled olja likovne ljubiteljice Nade Kramberger iz Miklavža pri Ormožu.

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Domik Cotic in Dušan Vrščaj — SLADKOVODNI AKVARIJ (Kmečki glas), Maria Gripe — HROŠČ LETI V SOMRAKU (Mladinska knjiga) in Romano Božac — GOBARSKI VEDEŽ (Založba Obzorja).

Predstavitev knjižnih novosti

Pomurska založba je v torek v veliki dvorani Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani predstavila dve knjižni novosti iz domoznanske zbirke: Ljudsko izročilo Prekmurja — Kuharjeve zapise ljudskega pesništva in pripovedništva, ki ga je zbral in uredil dr. Vilko Novak, in Korenine Jusša Makovca — gradivo o primkih na Murskem polju v letih 1669–1990, h kateremu je napisala spremno besedo docentka dr. Alenka Šivic-Dular. Na predstavitvi sta bila avtorja s sodelavci ter drugi vabljeni in obiskovalci kulturne prireditve. bb

Nenavadne »živinorejke«

Kot je znano, imajo mravlje zelo razvito »živinorejko«: pogosto v čredah vodijo na pašo listne uši, različne žuželke in lesne bolhe, ki jih, ko je treba, tudi pomolzejo. Se več kot to. Mravlje varujejo domače živali pred sovražniki in pogosto delajo zunje zaklonišča ali pa delijo lastno stredo z njimi. Kljub temu pa to še ni vse, kar vemo o njih. Zahodnonemški znanstveniki, ki so raziskovali življenje mravelj v južni Grčiji, su odkrili še nekaj. Oktobra, ko vse žuželke opravijo svatovski ples, je vsaka samica držala med celjastimi ličinko moknatega črva, ki je pogostna domača žival pri teh vrstah mravelj (plagiolapis). Ko se mravlja-samica zarije v zemljo, da bo tam ustanovila novo kolonijo, prinese v novo stanovanje tudi ličinko. Tako ima matica od vsega začetka ob sebi tudi »molznico« in se mlade mravlje lahko, takoj ko se izležajo, hranijo z njenim sokom.

DOLGOREPE AKROBATKE

Pravijo, da ima mačka devet življenj, kar izkazuje splošno izkušnjo o trdoživosti teh prijaznih in priljubljenih domačih živali. Da je v izreku veliko resnice, potrjujejo številni primeri, predvsem pa padci z višin, ki jih mačke začuda dobro prenesejo.

To posebnost domačih mačk sta nekoliko bolj poglobljeno raziskala veterinarja Živalskega medicinskega središča v New Yorku, Wayne O. Whitney in Cheryl J. Mehlhoff. Ugotovila sta, da mačke preživijo padce z velikih višin zaradi svoje anatomije in izrazitega občutka za ravnotežje.

Raziskovalca sta imela priložnost zdraviti in tako preiskati 132 mačk, ki so preživele padce z visine, od mucke ki je priletela na betonska tla z visine dveh nadstropij, do mačkona, ki je preživel padec z 32. nadstropja. 67 odstotkov muck je dobilo pri padcu ozdravljive poškodbe, predvsem zlome, rane na prsih in notranje krvavitve. Od teh mačk, ki jih lastniki niso dali zdraviti (to seveda stane nekaj sto dolarjev), jih je kar 90 odstotkov preživele.

Pri dajanju prve pomoči ranjenim živalim sta prišla veterinarja do zelo zanimive ugotovitve. Mačke, ki so padle z visine do 7 nadstropij, so običajno utrpeli hujše poškodbe kot tiste, ki so

doživele neprostovoljen polet z višjih nadstropij. Tako je mačka, ki je priletela na pločnik z 32. nadstropja, utrpela le manjšepoškodbe. Kako to?

Veterinarja pravita, da so mačke odlični zračni akrobati. Ob padcu ali skoku z visine se znajo spretno obrniti tako, da lete proti tlu in pristanejo na vseh štirih nogah, kar močno olajša udarec ob trda tla. Poleg tega pri daljšem padanju mačke zavzamejo nekakšen jadralski položaj, ki povzroči, da se hitrost padanja ustavi pri približno 96 kilometrih na uro. Ob tla priletijo z vsi površino telesa in razširjenih nog. Pri človeku na primer hitrost padanja narašča in doseže pri padcu z 32. nadstropja okrog 200 kilometrov na uro. Udarec ob tla je seveda strahotnejši in usodnejši. Pri padcu z manjše visine pa mačka nima časa, da bi svoje značne akrobacije izvedla do konca in trešči ob tla še s stegnjenimi nogami, vendar pa v vsakem primeru na vse štiri hkrati.

Filozof Jared Diamond s kalifornijske univerze pravi, da so mačke značno jadranje razvile v

OGROŽEN RIBJI ZAROD

Strupene alge neusmiljeno sejejo smrt, približno odstotek rib v norveških ribogojnicah je že poginilo v smrtonosnem obroču zelenih morik. Ribiči množično preseljujejo gojišča v varnejše fjerne, vendar je nastalo že za približno 30 milijonov norveških kron škode. Ribiči se bojijo, da bo imela invazija alg katastrofalne posledice za izvoz lososov, čeprav norveška organizacija za gojenje teh rib jamči, da nobenega lososa, ki bo prišel v stik z algami, ne bodo dali na tržišče.

Znanstveniki za zdaj ne morejo storiti nič drugega, kakor da opazujejo smrtonosni obroč, ki se širi s hitrostjo pol milje na dan in zastruplja ribe, školjke in vsa druga živa bitja, ki mu prekrizajo pot. Znanstveniki ne vedo mnogo o življenjskem ciklusu alg, ki lahko živijo nekaj tednov ali mesecev, ali pa izginejo v nekaj urah.

Na Norveškem so že zaprosili vlado, naj razglasi izredno ekološko stanje in da na voljo 10 milijard norveških kron za triletni ekološki sanacijski načrt.

Še cenejša uporaba sončne energije

Tudi stare iznajdbe niso za v koš, le uporabiti jih je treba na nov način, bi lahko zapisali na rob početju češkoslovaških

tehnikov, Vladimírja Lejčka, Jaroslava Šneka in Milana Sibe, ki so postavili napravo, s katero lahko uparjajo vodo, topijo kovine, ogrevajo zrak in podobno.

V reklame vdira moški

V zadnjem času dobivajo ženske konkurenco: v reklame vdira moški. A ne več kot simbol zapestosti, trdnosti in moči, temveč na enak način kot ženska, se pravi kot spolno in erotično vznemirljiva estetska sestavina reklamnega oglasa. Obrat od Eve k Adamu je vsestranski. Propagandisti ga uporabljajo za ekonomsko kot tudi politično propagando. Gol ali revneje oblečen moški propagira industrijske izdelke, pomaga politikom pridobivati voliče. Značilna je propagandna akcija, ki je pomagala francoskemu socialistu Mitterandu, da je v drugo postal predsednik. Za simboliziranje svobode so Mitterandovi propagandisti uporabili lik golega moškega s cvetom v roki. Prav tako je sloviti italijanski proizvajalec avtomobilskih gum v svojem reklamnem koledarju uporabil privrkat v zgodovini podjetja like golega moškega, da omenimo le ta dva primera.

»Želimo pokazati zdravo, lepo oblikovano telo,« pravijo oblikovalci teh reklam.

Zastavlja se seveda vprašanje, ali je moški postal v tem pogledu enakopraven ženski, ali pa je postal tudi on predmet izkoriščanja in degradacije. Naj bo odgovor tak ali drugačen, dejstvo je, da je tovrstnih reklam vse več, kar kaže, da so nedvomno uspešne, saj bi jih sicer ne uporabljali v neusmiljenem svetu čistega biznisa, kjer nekaj velja samo uspeh, vse ostalo pa mu je podrejeno.

Gre za velike zbiralne leče, skozi katere se usmerja in zgošča sončna energija, tako da dobijo visoke temperature. Po svetu je patentiranih veliko izumov, ki temelje na zbiranju sončnih žarkov skozi leče, toda češkoslovaškim tehnikom je patentni urad v Pragi vseeno priznal njihovo napravo za samostojen izum. Od podobnih naprav se razlikuje po večji učinkovitosti, saj je z njo mogoče doseči višje temperature kot v drugih podobnih napravah, hkrati pa je postopek pridobivanja potrebnih leč bistveno cenejši.

Tehniki so kot osnovo vzeli zamisel, ki jo bralci Vernovih knjig gotovo poznajo. V romanu Skrivnostni otok pisatelj piše, kako je inženirju, ki ga je nesreča z balonom prisilila, da je s svojimi sopotniki pristal na samotnem otoku, brez najnujnejših potrebščin uspelo zakuriti ogenj. Vzel je steklena pokrovčka ur in vmes nalil vodo, pa je dobil dovolj močno lečo, ki je vžgala ogenj.

Lejček, Šnek in Siba so uporabili podoben način, le da s sodobnimi snovmi. Njihove leče imajo po meter in več premera, narejene pa so iz umetnih snovi in iz tekočine. Če bi izdelovali tako velike leče iz stekla, bi bila zadeva neprimerno dražja in povrh še tehnološko bolj zahtevna.

Namesto stekla so uporabili poceni umetno snov, polimetilmetakrilat, ki ima izjemno gladko površino in je odporen na vremenske vplive. V prostor med obema plastičnima deloma pa so vlili mešanico vode, alkohola in glicerina. Tako so dobili veliko in močno zbiralno lečo. Vendar so zamisel razvili še naprej. Združili so tri take velikanske leče in jih postavili eno za drugo.

Tako je nastala naprava, ki omogoča učinkovito zbiranje sončnih žarkov.

Prvi poskusi so pokazali nekaj presenteljivega. Temperature v gorišču so se le malo razlikovale čez dan, ne glede na to, ali je bilo vreme sončno ali oblačno.

Zbrano sončno energijo so preskusili za ogrevanje cilindrov vode in so tako pridobili paro, za ogrevanje cilindrov z zrakom, pokazalo pa se je tudi, da je mogoče napravo uporabiti za taljenje nekaterih kovin. Kako bodo napravo uporabili, je odvisno od nadaljnjih zamisli, a že sedaj je zanjo precejšnje zanimanje.

milijonih let razvoja in ga ohranile v nagonu še iz časov, ko so živele na drevesih.

Nadobudne raziskovalce in eksperimentatorje opozarjamo, naj teh ugotovitev nikar ne preizkušajo na domači muci. Kdo ve, kdaj in kje je morda že zapravila svojih osem življenj in bi tako ne imela nobenega več v rezervi.

Prisililo ga je življenje

Primer 50-letnega Američana Johna Corcorana je v ZDA usmeril pozornost javnosti k problemu, ki ga v obdobju računalništva in razvitih tehnologij sploh ne bi smelo biti — k nepismenosti.

Corcoran je šele v petem desetletju po napornem štirinajstmesečnem učenju obvladal osnove pismenosti. Njegov življenjski opis je zanimiv in — poučen. Kot otrok je stalno menjaval šole, ker so se njegovi starši nenehno selili. Niti v eni šoli ni ostal dovolj dolgo, da bi se naučil abecede, a tudi ne dovolj dolgo, da bi učitelji opazili njegovo nepismenost. Vedno je zelo pozorno spremljal pouk in bil odličen »govornik«, to pa mu je prinašalo visoke ocene. Izgubil se je predmetom s pisnimi nalogami, za teste pa je odgovore pripravil vnaprej ali pa je pravočasno »zbolel«.

Obogaten je s trgovino z nepremičninami in ustanovil svojo družbo. Obkrožen s tajnicami, kajigovodji in pravniki je brez težav skrival svojo slabost. Ko pa je pred dvema letoma družba zašla v finančne težave, je Corcoran moral odpustiti vse osebe in se končno sam lotiti učenja.

Še vedno ni sledi

Kar 15 ton norveške »težke vode«, najne pri proizvodnji jedrskega orožja, ki je izginila 1983. leta, je našlo pot na ilegalno tržišče z orožjem.

Norveške oblasti so izjavile, da gre za mednarodno zaroto, v katero je vpletena zahodnonemška firma. Preiskava še ni pokazala, kam je prispela pošiljka, New York Times omenja In-

dijo, norveški list Pakistan.

Norveška je leta 1983 prodala 15 ton težke vode zahodnonemskemu podjetju. Strogo nadzorovano so jo pripeljali na letališče v Oslu, od koder bi morala v Frankfurt z afriškimi letalom. Pilot je v zadnjem hipu sporočil, da leti v Basel, in potem se je sled za tovorom izgubila.

IZDAJALSKI ROKOPISI

Rokopis razodeva pozitivne in negativne lastnosti. Tisti, ki pozna delo grafologov, bi seveda rad prilagodil svoj stil tistim karakteristikam, ki razodevajo pozitivne človekove lastnosti. Je pač tako, da se človek na zunaj rad pokaže v najboljši luči. Vendar je to skoraj nemogoče, kajti tudi tak prilagojen rokopijski stil bi iz vseh podrobnosti, po katerih grafologi ocenjujejo lastnosti, teh pa je najmanj štirideset, pokazal vsaj eno negativno karakteristiko: neiskrenost.

Ko grafolog ocenjuje rokopis, izhaja iz primerjave najbolj opaznih značilnosti, kot so: velikost, način povezovanja črk, pritisk pisala, na katero stran so nagnjene črke, če je stil hiter ali počasen, širok ali ozek, ritmičen ali raztrgan itd. To so samo osnove, ki nastopajo v različnih kombinacijah in jih je treba zato med seboj primerjati in ocenjevati. Šolanje grafologov so ponekod vzeli zelo resno, na primer v Nemčiji, kjer je organizirano v sklopu univerzitetnih psiholoških inštitutov. Take študije pa poznajo tudi v ZDA in v Franciji, čeprav zlasti za Francoze trdijo, da se še vedno preveč opirajo na študij posameznih črk, namesto na analizo celotnega vtisa pi-

save. Za grafologe, kot smo jih poznali do zdaj, je bil značilen tak neznanstven pristop. Pokličen šolanje grafologov traja štiri leta, njihove diplome pa priznava Evropsko združenje za psihologijo pisave.

Grafologi se v razvitem svetu vse pogosteje pojavljajo kot strokovni sodelavci pri zaposlovanju ljudi na ključne položaje v industriji, bančinstvu in obrambi, saj rokopijski razodeva lastnosti, ki jih človek v normalnem življenju rad prikriva. Vendar pa grafologovo mnenje ne more biti odločilno, vedno se pojavlja v kombinaciji z drugimi testi, testirana oseba pa mora biti pred preskusom s tem tudi seznanjena. Tudi psihologi se čisto običajno na grafologe, da jim pomagajo razvozlati zapleten psihološki primer, veda pa je uporabna tudi v medicini, zlasti pri terapevtih in analitikih, seveda če se pacient poprej strinja s tako metodo.

Že skoraj klasičen dokaz, kako velik vpliv imajo na pisavo človekovo notranje doživljanje, osebni karakter in psihična stabilnost, je primerjava podpisov treh evropskih samodržcev: Napoleona, Hitlerja in Mussolinija.

Napoleonov podpis se je po porazu iz vodoravnega skoraj povsem spremenil v padajočega, Hitlerjev je leta 1945 postal že čisto majhen, Mussolinijev pa je od leta 1924, ko je prihajal na oblast, do leta 1934, ko je bil na višku moči, iz poševnega zrasel v pokončnega in postal skoraj trikrat večji.

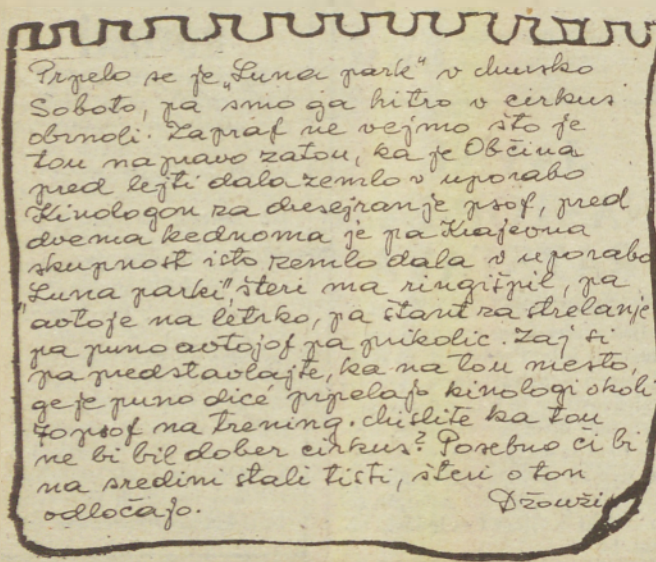
Rokopis je nekaj najbolj osebnega, kar človek ima, zato je podpis že nekaj stoletij pravno obvezujoč, kriminalisti pa rokopijske poštevejo kot dokazni material.

Radgonski stoletnik

Adaničev Alojz z Ljufomerske ceste v gornji Radgoni je v ponedeljek, 13. junija 1988, praznoval stoti rojstni dan. Stoletje je preživel v glavnem v krajih ob Muri, videl pa je tudi veliko sveta. Za njim sta obe svetovni vojni, ostali so samo še lepi in slabi spomini. Poleg vsega drugega je imel opravka s kletarstvom in vinarstvom. Vedno je rad spil kakšen kozarček — takole za zdravje, pravi. Duh je še voljan, vendar telo ne zmore. Zdjaj, pri stotih, res pije vino kot zdravilo (tako počasi). Rožmanovi zelo lepo skrbijo za svojega strica in so nanj prav ponosni. Čeprav slabo sliši in ga spomin več ne uboga, pa zna vsakemu povedati kako pikro, hudomušno.

Stoti rojstni dan je proslavil slovesno. Obiskali so ga predstavniki krajevne skupnosti, Rdečega križa, Centra za socialno delo, Društva upokojencev ter še živeči prijatelji. Med njimi seveda ni nobenega vrstnika, saj je Alojz najstarejši občan gornjeradgonske občine. Tudi mi mu želimo, da bi spil še veliko kozarcev dobrega štajerskega vina ter da bi praznoval še vrsto let. **Bernarda Peček**
Foto: Nataša Juhnov

STRAH IN TOLAŽBE

Aids je zasejal nemalo strahu med ljudi, hkrati pa postavil veliko novih vprašanj. Od prvotnega obrobnega pojava, o katerem so nekaj natančnejšega vedeli le strokovnjaki, je tako rekoč čez noč postal medijska zvezda, o njem pa se je kar naenkrat vedelo cel kup (tudi oporekajočih si) resnic.

Ob ugotovitvi kužnosti in neozdravljivosti bolezni ter ugotovitvi, da aids ni več samo bolezen homoseksualcev in da se ne prenaša le pri homoseksualnih odnosih, je bilo med vsemi vprašanji najbolj vznemirljivo, kolikšna je nevarnost okužbe v stikih z obojeto osebo drugega spola. Normalni in vsakdanji neintimni odnosi so bili kaj kmalu izvzeti kot vir nevarnosti okužbe, ostalo pa je še vprašanje, kolikšna je nevarnost okužbe pri spolnih odnosih med moškim in žensko, če je eden od obeh nosilec virusa.

Glasilu Ameriškega medicinskega združenja je pred kratkim objavilo članek, v katerem strokovnjaki govorijo o teoretičnih možnostih okužbe, izračunanih seveda na podlagi dosedanjih ugotovitev. Pri heteroseksualnem spolnem odnosu je možnost okužbe 1 proti 500, če moški ni zaščiten s kondomom, in 1 proti milijardi, če ga uporablja.

Na prvi pogled ni videti tako hudo. Toda ne gre pozabiti, da je za vsakogar, ki ga doleti nesreča in stakne aids, to tudi njegovo skorajšnje slovo od življenja.

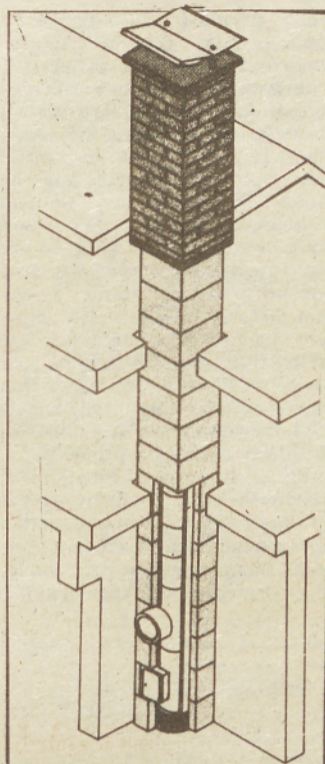
Vse je tako drago, da se človek še pošteno obleči ne more ...

NASVETI ZA KOPALCE

1. Vroč dan je. Hrepenite po osvežilnem kopanju. Kljub temu se nikar vroči ne vrzite v mrzlo vodo. Najprej stopite pod prho ali si namočite vsaj čelo, roke in okolico srca. Vedeti morate, da je lahko šok zaradi nenadnega mraza enako nevaren za mlade in stare.
2. Spoštujte opozorilo, da s polnim želodcem nikakor ne smete v vodo. Ker ne spoštujete tega pravila, se izpostavljajo smrtni nevarnosti številni mladi, zdravi in dobri plavalci. Po kosilu morate počakati vsaj kakšno uro, šele potem lahko greste plavat.
3. Mnogi radi skačejo v vodo. Skok na glavo na neznanem kraju utegne postati usoden, saj so lahko plitvine, skala, korenine ali druge skrite ovire smrtno nevarne za nepremišljene skakalce. Mnogi si na tak način zlomijo kosti, vrat ali kolke.
4. Na morju se kopajte samo na nadzorovanih plažah. Plavajte le do dovoljene oddaljenosti. Plitvine, morski tokovi in morski psi lahko ogrozijo tudi dobre plavalce.
5. V jezerih in na morju se včasih ustvarijo vrtinci. Najpomembnejše je, da se ne prepusitate paniki. Nikar ne brcate in ne udarjate divje okoli sebe. Če je le mogoče, se sprostite, ulezite na hrbet in v takem položaju kar se da mirno kličite na pomoč.
6. Če niste obvladali temeljnih pravil reševanja, tudi ne poskušajte reševati utopljenca. Lahko bi se zgodilo, da vas potegne v globino. Utopljenca držite za vrat ali za uho, za katerega se lahko prime, in pokličite čoln ali poklicnega reševalca.
7. Nikar si iz objestnosti na ogrožajte zdravja in življenja. To opozorilo je namenjeno lahkomišelnim, ki se preveč približujejo motornim čolnom in ladjam. Udarec ladijskega vijaka vas lahko grdo rani ali celo usmrti.
8. Kdor ima poškodovan bobnič, mora biti pri skakanju v vodo in potapljanju še posebno previden. Če bi voda prodrla v slušni kanal in notranji del ušesa, bi lahko izgubili občutek za ravnotežje. Zato je poškodovano uho nujno zavarovati s čepom iz povoščene vate.
9. Posebno previdni bodite z neplavalci in ljudmi, ki se bojijo vode. Nikoli jih ne skušajte na kakršenkoli način zvabiti ali prisiliti, da gredo v vodo. Otroci in neplavalci morajo imeti na sebi z zrakom naplavljen brezrokavnik in le tako lahko na zračni blazini ali v gumijastem čolnu odrinejo v globoko vodo.

ZA GRADITELJE STANOVANJSKIH HIŠ

DIMNIKI PANON

Ena od voditnih delovnih organizacij za izdelavo gradbenega materiala je OPEKA iz Osijeka. Med drugim ponuja tržišču toplotno izolirane polmontažne konstrukcije dimnikov panon, ki se uporabljajo za odvod plinov iz kotlovnice in peči na trda, plinska in tekoča goriva, izdelani pa so iz negorljivih snovi. Dimnik je toplotno izoliran po celi dolžini, kar omogoča pravilno izkoriščanje toplih plinov in njihovo normalno odvajanje v atmosfero. Osnovne elemente teh dimnikov lahko naročite po meri.

Vse o sončnih opeklinah

Ali veste, kaj je najboljša proti sončnim opeklinam? Seveda preprečevanje, da bi sploh nastale. To je vsekakor lažje reči kot narediti. Čeprav ste se namočili v olje ali kremo, ste dobili od sončenja opekline, morebiti celo sončarico, ker ste na soncu zadremali.

Hujše sončne opekline so enake opeklinam prve stopnje. Če se boste zavedali tega, boste po vsej verjetnosti previdnejši pri vsakodnevem sončenju, posebno še prve dni letovanja. Dogodi pa se vednarje, da nekateri pozabijo na previdnost in predolgo uživajo izpostavljeni sončnim žarkom, bodisi na plaži ali pa v planinah. Otroke morate še posebno pazljivo zavarovati pred intenzivnimi sončnimi žarki. Otrok bo veliko lažje prenesel ruto ali kloboček, ki ga bo varoval pred soncem, ter lahko ohlapno srajčko, kakor pa opečeno kožo. Nikar ne pozabite, da vas lahko sonce ožge tudi v vodi. Malčkom, ki so ure in ure v vodi, kaj hitro pordečijo ramena in hrbet in zvečer se na njih pojavijo boleče opekline. Zaradi tega otrokom prve dni oblecite srajčko.

Kreme za sončenje in olja varujejo pred sončnimi opeklinami, toda le, če jih uporabljate redno oziroma če jih nanášate vsakič znova, ko pridete iz vode.

Kaj vemo o znojenju?

Potenje ni nič »grdega«, prav nasprotno: življenjsko nujno je. Seznanili vas homo s tem, kaj potenje pravzaprav je, kaj lahko storite, da ne bi neprijetno dišali, in kako se upreti čezmernemu izločanju znoja. Če koga ne marajo, pogosto rečejo: »Smrdi mi!«. Ta drastični izraz odkriva, da daje potenje vsakomur njegov osebni tipični vonj. Znoj je nujen. Z njim človek uravnava temperaturo telesa, prav tako pa v njem izloča odpadne snovi. Vse telo, razen genitalij, je pokrito z znojnicami. Posebno veliko jih je na dlaneh in stopalih, če boste natančno proučili notranjost svojih dlani, boste odkrili številne črte. Na njihovih presečiščih so vidne vdolbine in izbokline, čisto na vrhu pa so izvodila znojnic. Kadar se spotite si dobro ogledite kožo na dlaneh skozi povečevalno steklo. Opazili boste številne izvirne tekočine — torej izhode znojnih žlez. Odtod vlažne dlani.

Izločanje znoja sprožajo impulzi avtonomnega živčnega sistema, torej neodvisno od naše volje. Znojenje pa spodbujajo tudi: duševnost (strah, stres), visoka telesna temperatura in boleznine. Medicinci znoja niso kar na slepo imenovali »razredčeni urin«. Morda ste tudi sami opazili, da manj urinirate, kadar se bolj potite. Pot vsebuje predvsem kuhinjsko sol, amoniak, majhne količine beljakovin in organskih kislin. Značilen vonj daje znoju maslena kislina. Če znoj izrazito neprijetno diši, to pomeni, da se je že začel razkrajati. Ta proces pospešujejo zlasti sintetična oblačila.

Potenje nam je najpogostejše neprijetno, vendar pa ne bi smeli pozabiti tudi na njegovo pozitivno delovanje. Poleg tega da se izločajo odpadne snovi, preprečuje nevarno pregrete organizma. Z izparevanjem potu na površini kože sprošča telo odvečno temperaturo. Kako močno se bo kdo potil, je odvisno od njegove telesne zgradbe, zaradi tega znojenja ni mogoče okrepi ali ga zmanjšati z dragimi kozmetičnimi preparati.

Kaj svetujejo zdravniki? Kaj storiti, če širite neprijetne vonjave? Svetujemo vam: uporabljajte samo blage dezodorante, ki delujejo le na vonj znoja, ne pa tudi na njegovo izločanje. Pogosto se kopajte v mlačni vodi brez mila. Nosite samo oblačila, ki dišajo, na primer iz bombaža, in se izogibajte vsem vrstam sintetične. Formalinski preparati za kopeli in premaze povzročajo odebiletev oroženelega dela kože. Na ta način omejujejo preveliko izločanje potu. Preparati na osnovi salicila in kopeli iz hrastove skorje koristijo pri izločanju potu. Salicilni prah, ki ga nasujete v nogavice, vpije znoj in oslabi neprijeten vonj.

KOZMETIKA

Ali znate pravilno uporabljati vonjave?

Parfum, ki ste ga pravilno odmerili in uporabili, bo premamil še tako neosvojljivega moškega. Skorajda ni kozmetičnega sredstva, pri katerem morajo biti ženske tako prefinjene in spretnke, kakor so različne dišavne vode. Ko gre za parfume, mora vsaka ženska poznati nekatera pravila in dimsilice.

Navajeni ste se parfumi-rati za ušesi, morda na zapetjih ali v dekolte. Ne ustavite se pri tem. Pustite domišljiji, naj vam pomaga iskati mesta na vašem telesu, ki bi jih bilo prav tako vredno odisaviti. Ne omejte se na lase in kožo. Vonj naj se širi — seveda zelo nevsiljivo — tudi iz vaše obleke, vendar svojega priljubljenega parfuma ne smete kratkoma razpršiti po obleki.

Naredite tampon iz vate, ga oblijte s tanko tkanino in pritrđite v kakšno gubo na obleki, kjer naj bo neopazen. Pred slavnostnimi izhodi se »okopajte« v parfumu. Kope-li dodajte 2 do 3 kapljice svojega priljubljenega vonja. Tako boste odšavljeni od glave do pet in bo nemogoče odkriti, kje se pravzaprav nanesli parfumi. Poskrbite tudi za to, da bo v vsakem kotu vašega stanovanja čuti-ti vaš omamni vonj. Z njim navlažite vrečice z vato in jih razporedite po stanovanju.

Takšna vrečica naj bo zme-rom tudi v vaši torbici. Praz-nih stekleničk nikar ne odv-rzite. Naj še ostanejo nekaj časa odprte na omari ali v predalu, dokler se ne bodo povsem izdšale. Koliko ka-pljic parfuma je potrebno za odšavljenje? Pravilo se gla-si: parfum je pravilno upo-rabljen in doziran, če ne mo-re nihče odkriti njegove znamke. Ženska, ki hoče ohraniti svoj osebni in ne-spremenljivi vtis, ne bi smela menjavati parfumov. Poleti naj bo to ljubeč vonjiv ve-trič, pozimi pa je lahko par-fum ostrejši in težji.

KAJ JE PMS?

Tako označujejo zdravniki nevsčnosti, zaradi katere je po nekaj dni na mesec hudo dvema tretjinama žensk, petina pa težave celo zelo močno občuti. Le redke o njih spregovorijo, kajti če jih omenijo ginekologu, jim predpiše sredstvo proti bolečinam, za pomirjenje, zaodvajanje vode iz tkiv ali morda celo hormone.

Težave v dneh pred mesečnim peritom se imenujejo predmenstrualni sindrom ali na kratko PMS. Strokovna literatura pozna to kratko kakih 25 let. Mnogi ginekologi jemljejo PMS kot bolezen. V razdobju 10 do 3 dni pred mesečnim peritom so ženske telesno in duševno pri tleh. Oglašajo se bolečine v glavi, dojkah, križu in spodnjem delu trebuha. Pogosti spremljevalci so slabost, zaprtje, napihnjenost in težke noge, pa tudi motnje pri spanju.

Cel koš nevsčnosti, čeprav naj bi obstajalo sredstvo, s katerim bi jih bilo mogoče odpraviti. Z neko klinično raziskavo so namreč preskusili vitamin B₆ v visokih odmerkih. Večinoma naj bi bilo za PMS krivo pomanjkanje tega vitamina. Posledica je podrti hormonsko ravnovesje in vse omenjene težave. Ženskam so deset dni pred menstruacijo do začetka krvavitve dajali zjutraj in zvečer po dve tableti vitamina B₆. Pri treh četrtinah je bilo izboljšanje precejšnje, pri drugih pa se je počutje vsaj malo izboljšalo.

NAŠI KUHARSKI MOJSTRI

Zdrava prehrana je vir zdravja

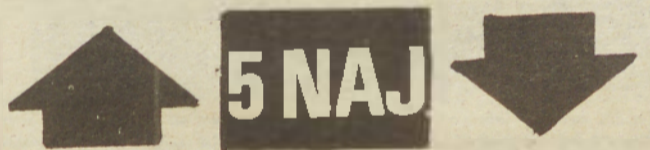
Kakšno hrano nam ponujajo mojstri kulinarike v Pomurju? Na tej strani po navadi objavljamo tudi recepte iz domačih in tujih kuhinj, tokrat pa smo se odločili, da v teh poletnih mesecih obiščemo naše domače mojstre, se z njimi pogovorimo in poprosimo za recepte specialitet, ki jih ponujajo svojim gostom.

Prva pot nas je vodila v kuhinjo hotela Lipa v Lendavi. V tem naravnem zdravilišču morajo kajpada paziti predvsem na zdravo prehrano svojih gostov, ki prihajajo sem nabirat moči. Josip Benko, doma iz Martina na Muri, se je kuharske obrti izučil v Ljubljani, pred tremi leti je prišel v Lendavo, dve leti pa je že glavni kuhar. Že v rani mladosti je rad pomagal materi v kuhinji, zanimala ga je skrivnost kuhanja in odločitev za življenjski poklic ni bila težka. V zdravilišču morajo seveda paziti na zdravo prehrano, zato uporabljamo veliko zelenjave in sočivja, osebno pa najraje pripravlja jedi na žaru. Specialiteta hiše, v kateri dela, pa je lendavski kotlet.

Kaj vse potrebujete za pripravo te jedi? Na osebo 2 kotleta za žar. Omaka pa se pripravi iz na kockice narezane kisle kumarice, ajvarja, rdečega vina, malo feferonov, naribanega korenčka. Maslo in margarino damo v posodo, dodamo omenjeno zelenjavo ter dušimo, čez nekaj časa dodamo kotlet za žara in dušimo naprej. Priloga k žaru z omako sta pečen krompir in sezonska sveža salata.

J. D.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota, ob petkih v oddaji 21 232.

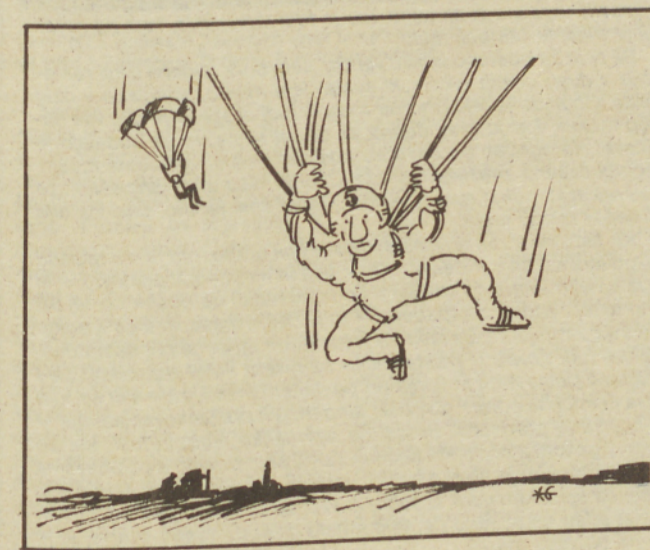
1. Vem — Duo Regina
2. Heart — Pet Shop Boys
3. Bodi srečna Julija — Magnet
4. Točajka, daj še litre tri — Brane Drvarič
5. Kaja — Prerod

Lestvica nastaja s sodelovanjem s hi-fi videostudijem na Kidričevi 21, telefon: 25 577, Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21 232 je na sporedu vsak petek od 18.00 do 19.00 na Radiu Murska Sobota — UKV 87,6 MHz ali SV 648 KHz.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripis k novi risbi pošljite najkasneje do četrta, 30. junija 1988 na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Tako je, če se ukvarjaš s kmetijstvom: prvo polovico ti uniči mraz, suša in toča, na drugi pa nič ne zraste. (Janez)
- Kaj ti pomagajo lepi listi, na koncu bova plodove delila solidarno. (Marija)
- Pri nas je ravno narobe: štori so zgoraj, hira pa se spodaj. (J. Madjar)

SESTAVIL MARKO NARPAŠT	NIKAROGOVSKI PREDSEDNIK	PUSTOLOVŠČINA	MOČNA ALKOHOLNA PIJACA IZ ŽITA	PREPROST CEVELJ	FILMSKA IGRALKA RINA	STOPNJA RAVEN	VRSTA VIŠOKE SOLE
DAVNA PRETEKLOST							
PILOT, LETALEC							
PAST, ZANKA							
DAVNO AMERIŠKO LJUDSTVO					OSEBNI DOKODEK ARABSKI ZREBEC		
NRAVO-SLOVJE						ŠPANIJA OPORIŠČE ZDA V PACIFIKU	
LJUDSKA UNIVERZA			NAJMANJŠI DELEC VRSTA ORTOKLAZA				
KOOR ORJE					SUMERSKA BOGINJA ZEMLJE SEVER		
BEOGRAJSKI NOGOMETNI KLUB				ŽAR OD 1980. IZUMRLA PTICA			
TONA	TELESNA OKONČINA JADRANSKI OTOK				NATRAJ KRETNJA		
PASTIRSKA PESEM							OLIVER TWIST
SNOV ZA GRADNJO							
SPRETI CIRKUŠKI TELOVADEC							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: modrost, agresor, gladina, nemir, m, idol, T, Loren, Ose, ete, Gotovac, ol, bal, Rado, OI, stotnik, kalende.

NAŠA ŠOLA JE PRETESNA

Šola je naš drugi dom. V njej preživimo veliko časa. Vsak dan prihajamo v šolo polni pričakovanj, da se bomo spet nekaj naučili.

Naša šola ni stara, a je postala pretesna za toliko učencev. To še prav posebej čutimo učenci petega razreda. Vsako uro se moramo seliti v

drugo učilnico. Ne moremo si urediti svoje učilnice, v kateri bi lahko imeli učne pripomočke, razstave in drugo. Pri pouku spoznavanje narave večkrat nastavimo kako vajo za opazovanje. Naslednji dan pa pridemo v šolo in smo razočarani, ko vidimo, da nam je nekdo nastavljeno vajo premaknil. Zato sprememb ne morem ugotovljati. Zelo pogrešamo garderobo. Premalo je prostora za oblačila in čevlje, ki si jih učenci večkrat zamenjajo. Kako utesnjeni pa se šele čutimo v naši jedilnici! Jemo stoje. Stiskamo se in pazimo, da drug drugemu ne razlivalo hrane. Tehnični pouk imamo v prostorih tovarne Planika. Mnoge krožke imamo v popoldanskem času ali na hodniku. Zaradi premajhne knjižnice so knjige zložene visoko na policah. Lepo bi bilo, če bi nam knjige bile bolj dostopne. Pogrešamo tudi prostor, kjer bi lahko knjige brali.

Učimo se in delamo v težkih pogojih. Zato smo tembolj veseli prizidka. S pridobitvijo novih prostorov bomo lažje delali in se bolje počutili. Zato lahko pričakujemo tudi boljše uspehe.

Mujdrica Sandra, 5. a
OŠ Stefan Kovač
TURNIŠČE

ŽELJE

Če bila bi vsemočna, sleherna puška močna več ne bi počila, kri kruha na svetu več ne bi močila, mir bi na svetu vladal, noben človek na svetu ne bi več stradal.

Proč z orožjem, smrtjo! Dajte življenje, dajte svobodo! Če bila bi vsemočna, bi hipoma posušile solze na vseh koncih sveta in radost bi čakala pri nas doma.

Če bila bi vsemočna, bi zravnala svet, da ne bi bil krogla kot sedaj, ampak ravnina za vekomaj.

LARISA KONKOLIČ, 7. b
OŠ PUCONCI

Noč in dan

Noč se spušča nad naravo, dan počasi tone v pozabo. Še zadnji žarek ohveta nam Zemljo in kakor da prej ne bi nič bilo. Mrak ohjame griče in vasi, tople sanje preplavijo ljudi.

Ti svobodni so in srečni, a neke v daljavi nespečni lačen otrok kliče zaman. Zapustila ga uboga mati je, ki je umrla zaradi lakote.

ln že noč izginja s sveta, spet prvi žarek pasveti z neba. Nekdo spočit in čil je vstal, a drug utrujen šele bo zaspal.

Ko dan izginja v daljavo, spet mrak prekrije naravo. Noč se spušča na Zemljo, in spet je tako, kakor je prej bilo.

BARBARA TOTH 7. a
OŠ Evarde Kardelja
MURSKA SOBOTA

Ko bom velika

Ze od malih nog si želim postati učiteljica na razredni stopnji. Ta poklic me je še posebej pritegnil, ko sem začela hoditi v šolo. Rada imam otroke, še posebno dojenčke. Zato me tudi moji domači spodbujajo k temu poklicu. Doma (v petek, soboto in nedeljo) se večkrat igram za tovarišico. Obujem si mamine čevlje, vzamem majhno tablo in krede. Moje punčke, ki jih posadim na tla, se mi zdijo kot prave učenke, ki me zvesto poslušajo. Ko je končan pouk, jih pospravim nazaj v zibelko, kjer se pripravijo na naslednjo uro učenja. Tako se ponavljajo moji lepi dnevi učenja z otroki in komaj čakam, da bom ta svoj lepi poklic tudi enkrat sama poskusila.

Bronja Sabotin, 4. b
OŠ Evarde Kardelja
Murska Sobota

Tudi jaz bi rada postala novinarka

Pred kratkim, ko smo imeli naravoslovni dan, smo se odpravili v Mursko Soboto. Ogledali smo si, kako nastaja časopis Vestnik. Bojan Peček in Ella Pivar sta nam povedala, da je star že 30 let. Vodila sta nas tudi v studiu Radia Murska Sobota. Tam sva jaz in Damijan preizkusila delo na povedovalca. Potem smo šli še na dopisništvo RTV Ljubljana. Tam smo spoznali staro in novo kamero. Tudi posneli so nas in smo se lahko takoj videli na televizijskem ekranu. To doživetje me je navdalo z željo, da bi tudi jaz postala novinarka, ko bom velika.

Anita Berendijaš, 3. raz.
OŠ Prosenjakovci

Knjiga, moja najboljša prijateljica

Moja prijateljica, ki me še nikoli ni razočarala, vendar pa mi je pomagala pri učenju in splošnem znanju, je knjiga.

Ko sem obiskovala vrtec, še nisem ločila črk, vendar sem že takrat rada segala po slikanicah, čeprav sem jih le prelistavala.

Prišlo je leto, ko sem začela obiskovati prvi razred. Tukaj sem se prvič srečala s pravo knjigo, ki me je veliko naučila. Spominjam se, da me je mama že prej, posebno pa na začetku prvega razreda opozarjala in učila, kako moram ravnati s knjigo. Prvo berilo pa je bilo zame najvažnejša in nepogrešljiva stvar. S pomočjo tovarišice in berila sem spoznala črke, ki so prvi pogoj za branje. Tovarišica je imela narisano drevo in vsakodnevno preverjala branje. S tem tekmovanjem sem takrat dobila še večjo voljo do branja, saj sem bila za znanje nagajana. Sedaj sem v 6. razredu, starejša, v teh letih pa sem spoznala tudi druge vrednote, ki jih knjige dajejo. Knjige mi dajejo različna znanja, mi bogatijo besedni zaklad, me popeljejo v svet domišljije, vsekakor pa so moje najboljše prijateljice. Poleg šolskih knjig, ki mi bogatijo znanje, rada posegam po pravljicah, ki me popeljejo v pravljčni svet, tako da včasih kar pozabim na vsakdanost in me tudi močan mamin klic težko predrami iz zamaknenosti. Imam razumevajoče starše, ki mi redkokdaj odrečejo nakup kakršnekoli koristne knjige.

Za novoletno darilo sem dobila Moj prvi leksikon. Z leksikoni si bogatim znanje na vseh področjih. Rada rešujem križanke, prav tu mi leksikon priskoči na pomoč. Doma imamo bogato knjižno zbirko, toda kljub temu rada obiskujem tudi šolsko knjižnico, kjer se srečujem z mojimi prijateljicami na policah.

Ne vem točnega števila knjig, ki sem jih prebrala in mislim, da to niti ni pomembno. Vem le to, da sem se iz njih veliko naučila in da bom po vsaki prebrani knjigi bogatejša.

Knjiga nam lahko nudi neizčrpno bogastvo, zato je ne odvrzimo tudi v poznejšem življenju.

MIRANDA KOREN, 6. b
OŠ Beltinci

Dobra volja je najbolja

Z habico sva sadili bučno seme. Da bi nama čas hitreje mineval, mi je pripovedovala o starih navadah.

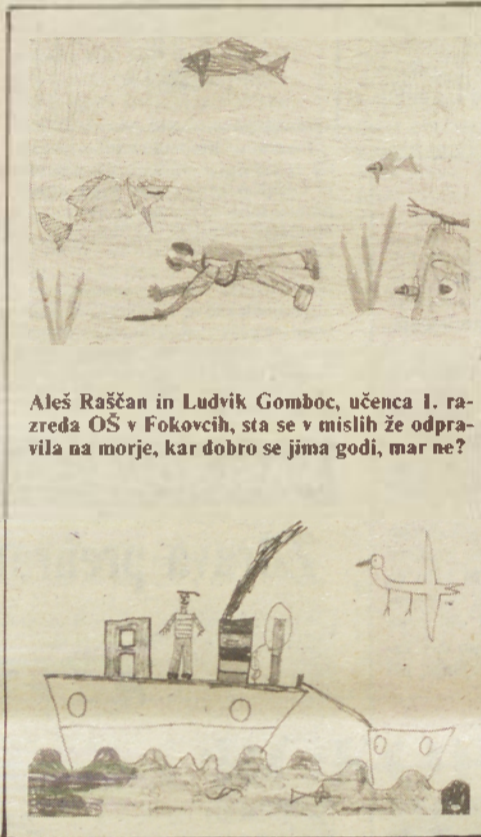
»Tikvi smo sadili, pa da smo posadili, te smo se naklaj kotali. Oča je mater doj vrgo, mati oča, oča deco. Mati so pravili: »Naj tak velke tikvi zrastejo, kak je ta kupa tu naklaj! To pa ešče nej bilo zadosta, te smo pa še coj lagali. Tisti Likačov bik se je odvezo pa je notri v traktor vdaru, traktor ga je pa bujo. Šli smo po mesara pa je bijka zarezu. Napravili smo ene velke koline. Te so pa oča tak pravili: »Tak velke tikvi naj zrastejo, kak velka je ta laž!«

Krumšč smo sadili 1. aprila, ka smo lejko april-ske porce meli. Gledajte, gledajte, kak velki ogenj enta ge. Eden je gledu pa je pijto: »Ge ge te velki ogenj?« Nindre, zato si prvi april tiji.

Da so vokopali pa vo orali krumšč, so srmaki vokopali. Bogatašen so s kobilami vo orali. Ženske, da so najšle debeli krumpsi, te so pravle: »Bole nauri kmet, bole debele krumše mac.«

Prišlo je čas, ko so začeli žeti. Nej bilo kombanja — bili so moški s kosami. Pri enoj kosi so bilij trige lidje. Kosec, brač, povstač. Pri velkon kmeti je bilo pet, šest voz žita, pri srmakaj pa samo eden ali dva voza. Da so poželi, te so moški skladali. Dva-indvajset snopov žita je bil en križ. Domov se je vozilo notre v gumle. Prišla sta mašin in mlatec, ka so mlatili. Ženske so slamo vlačile, moški so pa oslico skladali. Bila je gužina. Makovi pa orejovi kišlini pa vrtanki. Te so se moški že malo napili pa so ženske levili pa so njin notre v indašnje lače ali pum-parce slamo napali, ka so nej mogle iti. S tistoga smo se tak smijali! Pa še nej bilo zadosta komedije. Šteri vert je nej penjov razkalo, so njemi je močni moški notri v oslico zvlačili pa so jih notri zakopali. Da je vert po slemo šou s ključon za slamč skupsti, te je vo spadno. Te je vert pravu: »Vrajže miši, ka ste ga nej razklale!«

Jožica Kaučič, 8. b
OŠ Bakovci
(iz glasila Brstiči)

Aleš Raščan in Ludvik Gomboc, učenca 1. razreda OŠ v Fokovcih, sta se v mislih že odpravila na morje, kar dobro se jima godi, mar ne?

Aleš Raščan in Ludvik Gomboc, učenca 1. razreda OŠ v Fokovcih, sta se v mislih že odpravila na morje, kar dobro se jima godi, mar ne?

ALAN UJČIČ

IRAN

DEŽELA Z ENIM SAMIM ZAKONOM — ISLAMOM

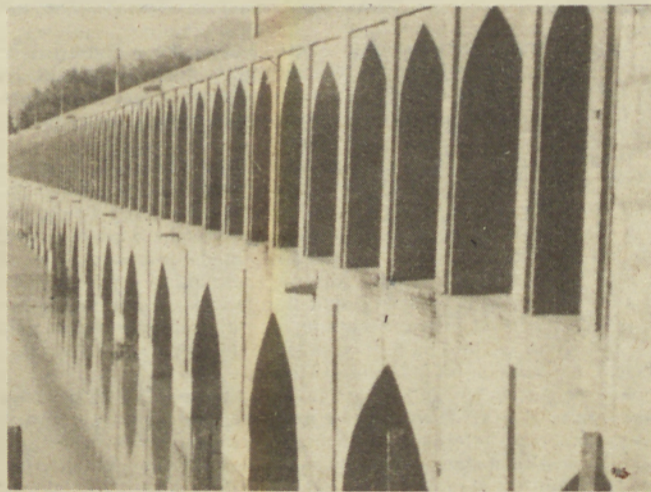
1 Kaj se dogaja v Iranu danes, osem let po revoluciji, izpeljani pod Homeinijevim vodstvom? Vemo, da je država v vojni z Irakom in ne vem še koliko drugimi državami, da je vpeljan islamski zakon, kaj več pa skoraj ne. Poročila, ki nam jih ponujajo sredstva javnega obveščanja, so zelo skopa in se nanašajo le na dogodke ob fronti, kako pa je z ljudmi, življenjskim standardom, spremenjenimi običaji ter njihovim pogledom na vse te stvari, pa je potisnjeno ob stran. Torej, kaj storiti, da vidiš resnico in na svoji koži občutiš deželo z vsemi njenimi protislovji? Edini odgovor je — sam se odpravi pogledat resnici v oči, pa naj je to še tako nemogoče ali nevarno. Ravno to je mikalo tudi mene.

Jugoslovani na veliko presenečenje vstopne vize ne potrebujejo, medtem ko jo večina drugih državljanov potrebuje. Vizo pa je skoraj nemogoče dobiti, kajti na iranskih ambasadah je potrebno čakati tri mesece ali več odgovor na prošnje, ki pa so, kot po pravilu, vse zavrnjene. Zato se nisem čudil drugim popotnikom, ki so me gledali z zavistjo, kajti mnogo jih je na vse načine poskušalo priti do njih, vendar brez uspeha. Tudi meni se je zdelo čudno, da ne potrebujem vize za takšno državo, ki se v krčih vojne in izpeljevanju islamske revolucije otepa tujcev kot nadležnih muh.

Ravno tedaj so bila (in so še) aktualna vprašanja o vpletenosti naše države pri oskrbi Irana z orožjem, zato mislim, da obstaja nekeje vzrok, pa naj je to politični ali gospodarski, za »dobre odnose« med Jugoslavijo in Iranom, posledica pa je odprava viz. Ravno tako bi lahko naši mornarji povedali precej zanimivih reči o čudnih tovarnih v Irak in Iran. Pa pustimo diplomacijo in politiko, saj vemo, kaj pravi ljudski pregovor o njihju.

Iz Evrope vodi glavna pot v Iran preko Dugubuzajita v Turčiji, zanikrne, vendar izredno zanimive kurdske vasice, v Mako — prvo mesto v Iranu, oddaljeno kakšnih dvajset kilometrov od meje. Z nekakšnim kombijem sem se iz Dugubuzajita odpeljal proti iranski meji. Za sopotnike sem imel izključno Irance, ki so se vračali iz Turčije, ki je ena redkih držav, ki jo lahko obiščejo, pa še za to je težko dobiti potni list. Na srečo je bil med njimi tudi neki možak, ki je za silo obvladal angleško in mi je dal nekaj nasvetov, kaj storiti na meji. Najbolj me je zanimal črni trg z denarjem, kajti vedel sem, da obstaja precejšnja razlika glede na uradno menjavo. Zvedel sem, da uradno dobim za ameriški dolar 70 rialov, na črno pa tudi 1.000, torej trinajstkrat več! Zato sem se odločil, da se na meji izogovem zamenjavi in to storim šele, ko pridem iz carinske cone. Skrbelo me je, če me bodo sploh pustili v državo, kajti v potnem listu sem imel izraelsko vizo in iranski pečat, kar pa carinike prav gotovo ne navdušuje preveč. Vendar se je izkazalo, da to ni bila nobena težava, kajti preko iraške vize je neki turški carinik pritisnil masten pečat in jo s tem prekril, iranski uradniki pa tega gotovo niso opazili, kajti drugače bi se moral vrniti.

Prav zanimivo je bilo, čeprav nekoliko mučno, čakanje na pregled potnega lista, ko sem si ogledoval prostor, poln Irancev, na katere je gledal iznad vrat z železnimi rešetkami, ki so vodila na iransko stran, Homeinijev portret, velik kakšen meter in pol, na drugi strani pa je bila ravno tako velika slika Ataturka. Imel sem obču-

»Most 33 obokov« na reki Zayandeh, kateri je eden najlepših v Iranu.

tek, kot da sta ta dva voditelja, vsak v svoji državi, nekakšna bogova, njuna modrost in dobrotu, ki ju izžarevata s slike, pa zagotovilo za blaginjo in varnost svojega ljudstva.

Čez nekaj več kot pol ure je prišel do železnih vrat iranski uradnik z mojim potnim listom, odklenil vrata in v angleščini dejal: »Dobrodošli v islamski republiki Iran!« Takoj mi ni bilo povsem jasno, kaj se dogaja, kajti bil sem prepričan, da bodo odkrili iranski pečat, vendar sem že stopil skozi vrata in odhitel proti izhodu. Sem torej notri? Kaj je treba še storiti, to je le prehitro, mi je rojilo po glavi, ko sem iskal izhod. Neka ženska me je napotila proti banki, kjer naj bi prijavil, koliko denarja imam s seboj, vendar sem v banko le vstopil, za vrati počakal nekaj minut, potem pa odhitel iz stavbe. Bal sem se namreč, da bom moral zamenjati 150 dolarjev, kar sta morala storiti dva Novozelandsca prejšnje leto, ko sta vstopila v Iran iz Pakistana.

Hitro sem se odpravil proti neki opečni stavbi, oddaljeni kakšna dva kilometra, kjer naj bi mi pregledali prtljago. Še vedno sem čakal, da me kdo pokliče nazaj, vendar na srečo — nič. V stavbi sta že čakala dva carinika, vidno z dolgočasno, in kot je kazalo, sem jima popestril dan. Začela sta pregledovati moj nahrbtnik, vsebinsko »strokovno« premetala po mizi ter se započila v prospekte o Turčiji, ki sem jih nosil s seboj, kajti po ogledu Irana sem se nameraval vrniti za kakšen mesec v Turčijo. Vsako stran posebej sta minuto ali več gledala in prospekte nazgala na dva ločena kupa. Ko sta vse skrbno pregledala, mi je eden porinil nekaj prospektov nazaj, za druge pa dejal: »Sex no!« »Kakšen seks?« sem vprašal začudeno. Pokazala sta na nekatere fotografije, ki so propagirale turško oba-

lo, kjer so se v kopalkah sončila mlada dekleta. Še vedno mi ni bilo jasno, kje sta videla kaj povezanega s seksom. Nič ni pomagalo moje arabsko-turško preprečevanje, da so to le spodobne slike s plaže. Prospekti so že leteli na dvoje. Vse skupaj mi je postalo smešno, ko sem ju opazoval, kako sta čakala, da se bom začel razburjati, jaz pa sem planil v smeh in jima dal potni list, da udarita žig, kar je zame pomenilo prosto pot.

Končno sem prišel iz carinske cone in začel iskati taksi, kajti avtobus proti Makuju je ravno odpeljal. Na hitro sem z nekim fantom zamenjal 20 dolarjev v riale, pri čemer me je seveda poskušal ogojufati, vendar sem vedel, kakšna je črna menjava in kakšen je denar, tako da je fant gotovo mislil, da nisem prvič v Iranu, zato sva menjavo hitro opravila.

Predno so me začeli oblegati faksisti, sem pri ljudeh povprašal, koliko stane taksi do mesta, kajti drugače bi prav gotovo plačal dvakratno ceno, ki so jo zahtevali, vendar sem jih na hitro odpravil in se zrinil v eno od vozil. Vozniku sem takoj plačal tistih 100 rialov, da me kasneje ne bi prosil več, in s smehom jih je sprejel. Kaže, da sva bila vsak po svoje iz enakega testa. On je hotel od mene iztisniti čim več, jaz pa plačati čim manj in sploh me ni motil tak način zaslužka, kajti po obiskih v raznih arabskih državah je bilo zame takšno barantanje nekaj povsem vsakdanjega.

PRVI STIK Z DOMAČINI

V Makuju sem takoj našel hotel, kajti na srečo sem imel s seboj nekaj angleško knjigo za popotnike, v kateri je precej informacij, kako najceneje preživeti in kaj videti v deželah, kakršna je tudi Iran. Ta knjiga je bila zame prava biblija, saj nikjer ni mogoče najti informacijskega urada za tujce, kar je tudi razumljivo, kajti po revoluciji je tukaj le-teh bolj malo.

Bil sem že pošteno lačen, vendar sem brez uspeha iskal restavracijo v dveh edinih ulicah, ki sestavljata mesto, stisnjeno v ozki soteski. Ob cesti je tekla močna voda in tudi drugače je bilo vse naokrog mokro, kar je prav čudno za ta del sveta, ki ga obdajajo le puščave. Na ograjah ob cesti so posedali ljudje, večinoma moški, in dolgočasno preživljali večer. Čeprav niso znali angleško, so hoteli navezati stik z mano, vendar nisem znal farsko, tako da dlje od »hello« nismo prišli.

Ko sem tako zaman iskal kakršno koli hrano, me je v angleščini nagovoril kakšnih trideset let star fant in mi ponudil pomoč. Peljal me je v neko smrdčo restavracijo in povedal, da dobim ob tej uri edino tukaj sendvič s kebabom — to je ovčje meso, ki ti ga s polno peteršilja zavijejo v palačinki podobno kruh in, če si res sestradan, to lahko tudi poješ. V »restavraciji« se nisem hotel zadrževati, bila je namreč polna muh in vonja po postanem mesu, zato sva se tudi midva usedla na ograjo ob cesti. Med mojim prežvekanjem me je Ali, kpt se je predstavil, prosil, če sem lahko njegov gost, ker že dolgo ni govoril z nobenim tujcem. Takoj sem pristal, da odideva na njegov dom, kjer je živel z bojno materjo, saj sem ravno zato prišel v Iran, da spoznam ljudi. S seboj je vzel še dva prijatelja, od katerih je imel eden taksi, tako da smo kmalu prišli do njegove hiše, ki je bila na obrobju mesta.

(Nadaljevanje prihodnjič)

POGOVOR Z DRŽAVNIM REPREZENTANTOM FRANCEM PODLESKOM

Na olimpiado po odličje

Šestindvajsetletni Franc Podlesek iz Murske Sobotice, absolvent Fakultete za telesno kulturo v Ljubljani, je prvi slovenski rokoborec, ki bo sodeloval na olimpijskih igrah v Seulu. Pred odhodom na skupne priprave državne rokoborske reprezentance smo se z njim pogovarjali o željah na olimpiadi.

— Pot do državnega dresa je bila gotovo težka. Kako ti je to uspelo?

»Ja, zares moram priznati, da je bila pot do državnega dresa težka, ker sem imel v svoji kategoriji konkurenta Vlada Lisjaka, sicer zmagovalca na olimpijskih igrah v Los Angelesu v nižji kategoriji. V boju z njim pa sem dokazal, da sem boljši in da služeno potujem v Seul.«

— Za nastop na olimpiadi se je potrebno dobro pripraviti. Kako in koliko treniraš?

»Za olimpiado se marljivo pripravim vse leto. Treniram dvakrat na dan. Moram povedati, da se moram odreči marsičemu in da moram živeti športno, če želim nekaj doseči. Skupne priprave reprezentance se bodo začele 3. julija na Igmanu, nadaljevale v Subotici in nazadnje v Rudencih.«

— S kakšnimi željami pa odhajš na olimpiado?

»Zame kot edinega predstav-

nika iz Slovenije v tej športni panogi je veliko že to, da potujem na olimpiado. Sodelovati na taki prireditvi je prav gotovo velika

čas za slehernega športnika. Moja največja želja pa je vsakakor, da bi osvojil eno od medalj, kar je zelo težko.«

— Dostaj si tekmoval za Mursko Sobotico, Radniškega Kragujevac in Radniškega Beograd. Zdaj pa si prešel v ljubljansko Olimpijo. Zakaj?

»Sem absolvent na Fakulteti za telesno kulturo v Ljubljani in bi študij rad končal. Manjka mi namreč še šest izpitov. Mislim, da bom to lažje naredil, če tekmujem za ljubljanski klub.«

Feri Mauček

NAMIZNI TENIS

SLOVENIJA PRVA IN RIHTARIČ ZMAGOVALEC

Na tradicionalnem turnirju pionirskih reprezentanc republik in pokrajin BRATSTVO IN ENOTNOST, ki je bil letos v Novem Vinodolskem, je v reprezentanci Slovenije z uspehom nastopal Boris Rihtarič iz Radgone. Slovenija je v predtekmovalju premagala BiH s 5:0, Hrvaško II s 4:1 in v boju za prvo mesto Vojvodino s 3:2. Na posameznem pionirskem turnirju Crikvenička riviera je zmagal Rihtarič, ko je v polfinalu premagal najboljšega pionirja BiH Hasanoviča z 2:1 in v finalu klubskega kolega iz reprezentance Škafarja prav tako z 2:1.

Ob koncu sezone so na velikem mednarodnem turnirju VRTOJBA 88 sodelovali sošolski mladinci, člani pa so spet ostali doma kot že večkrat v letošnji sezoni in je že zadnji čas, da bi se klubsko vodstvo s trenerjem na čelu o tem temeljito pogovorilo. Pri mladincih je nepričakovano, vendar zaslužno zmagal Janko Ori, ki je v polfinalu premagal Lasana (Olimpija) z 2:1 in v finalu klubskega tovariša Mirka Ungerja z 2:0, ta je v polfinalu premagal Špeliča (Kočevo) z 2:0. Med osmerico se je uvrstil Smodiš, lep uspeh pa pomeni pri članih uvrstitev Ungerja in Orija med osmerico v zelo močni konkurenci. Sohočani so tako končali letošnjo sezono, kakšna pa je bila, bomo poročali v eni prihodnjih števil. M. U.

MALI NOGOMET

ZLATA SELEKCIJA V KRIŽEVCIH

Partizan Ljutomer organizira v soboto, 25. junija 1988, ob 11. uri pri Osnovni šoli v Križevcih turnir v malom nogometu za slovenski pokal. Sodelovalo bo 12 ekip. Ob 18. uri pa bo tekma med Zlato selekcijo in veterani Križevca. Pri gostih bosta nastopila Oblak in Fornaci-Tof.

PISMO IZ BERLINA

Šest let društva Slovenija

Člani NTK Sobotica iz Murske Sobotice in njihovi gostitelji pred Brandeburškimi vrati v Zahodnem Berlinu ob zadnjem srečanju.

Športna sekcija društva Slovenija iz Zahodnega Berlina je v okviru praznovanja šestletnice društva pripravila turnir v kegljanju, namiznem tenisu in šahu. Pionirji so tekmovali v namiznem tenisu, člani in članice v kegljanju ter mladinci in člani v šahu. V namiznem tenisu so sodelovale po kakovosti štiri enakovredne ekipe. Najuspešnejši sta bili ekipi Slovenije in Jadrana, ki sta zbrali enako število točk. Tretja je bila ekipa Kovinarja iz Štor pri Celju, četrta pa mladinska ekipa Slovenije. V kegljanju sta bila najuspešnejša Anica Anzelje v ženski in Ivan Planinc v moški konkurenci. V šahu je pri mla-

dincih zmagal Stanislav Petek, pri pionirjih pa Matjaž Erat. Prvouvrščeni posamezniki in ekipe so prejeli pokale in priznanje.

Gostje iz domovine so si med bivanjem v Berlinu ogledali njegove znamenitosti in sodelovali na društveni prireditvi. Pri družinah gostiteljicah pa so imeli tudi priložnost spoznati vsakdanje življenje slovenskih družin. Tako tudi ohranjajo stik z domovino. Prijetno srečanje so sklenili ob zvokih ansambla Fines iz Beltincev, ki je poskrbel za veselo razpoloženje udeležencev ob čnega zbora društva Slovenija. Lojze Ozmeč

JUDO

Bronasta medalja Cikajlu

V Trebinju je bilo državno prvenstvo v judu za pionirje in mladince. Lep uspeh je dosegel Imre Cikajlo, ki je v kategoriji pionirjev do 42 kg zasedel tretje mesto in osvojil bronasto kolajno. Pri mlajših mladincih je bil Tonček Vebab sedmi.

T. K.

NOGOMET

Nafta : Kovinar 1:1

V zadnjem kolu tekmovanja v območni slovenski nogometni ligi je lendavska Nafta igrala z mariborskim Kovinarjem 1:1. Gol za Nafto je dosegel Dovečar.

SLOVENIJA TRETJA

V Murski Soboti je bil nogometni turnir kadetov. Sodelovale so reprezentance Furlanije—Julijske krajine, Koroške, Istre in Slovenije. V slovenski reprezentanci, ki je zasedla tretje mesto, je igral tudi nogometaš Mure Erik Cirkvenič. Zmagala je ekipa Furlanije-Julijske krajine pred Koroško, Slovenijo in Istro.

MOTOKROS

Oliver Rogan zmagal

V Hočah je bilo tekmovanje v motokrosu za pionirje. Zmagal je Oliver Rogan iz Sotine ter tako še enkrat dokazal, da pri pionirjih nima pravega tekmeča.

STRELSTVO

Ščančar in ABC Pomurka tretja

Na republiškem tekmovanju v streljanju z malokalibrsko puško za pionirje je ekipa ABC Pomurke iz Murske Sobotice v trostavu zasedla tretje, leže pa četrto mesto. Med posamezniki pa je zasedel Ščančar z 252 krogi tretje mesto.

Gančani in Kočiš

V okviru krajevnega praznika je bilo v Bakovcih tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško. Sodelovalo je 14 ekip. Zmagali so Gančani s 499 krogi pred Tromejnikom iz Gornjih Petrovc, 481, in Tišina, 448 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Kočiš Tromejnik s 178 krogi pred Harijem (Tromejnik), 175, in Baligačem (Gančani) 169 krogov.

PNL

Rezultati — zadnje kolo
Tišina:Dokležovje 1:4
Renkovi:Veržej 1:2
Hotiza:Turnišče 3:3
Črenšovci:Dobrovnik 3:2
Beltinka:Mladost 4:2
Bakovci:Odranci 5:0

Končna lestvica

Veržej	22	14	6	2	44:20	34
Bakovci	22	14	4	4	42:20	32
Dobrovnik	22	12	7	3	47:21	31
Beltinka	22	12	4	6	44:36	28
Turnišče	22	10	6	6	47:34	26
Dokležovje	22	9	4	9	38:38	22
Tišina	22	8	4	10	38:39	20
Črenšovci	22	7	5	10	40:46	19
Renkovi	22	7	5	10	37:47	19
Mladost	22	5	6	11	28:39	16
Hotiza	22	2	5	15	29:56	9
Odranci	22	2	4	16	23:61	8

Murska Sobotica

Plavalni tečaj

ŠD Pomurje in ZTKO Murska Sobotica tudi letos organizirata pla-

ROKOMET

Drava : Polana 22:17

V prijateljski rokometni tekmi je ženska ekipa Drave s Ptuja premagala Polano z 22:17. Najuspešnejši strelki pri Polani: Hožjanova 7 in Vugrinčeva 5.

SAH

Zmagal Kovač

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobotice je pripravilo junijski hitropotezni turnir. Med devetimi šahisti je zmagal Boris Kovač s 13 točkami pred Danilom Harijem, 11, Jožetom Gaberjem, 10, Robertom Radosavljevičem, 9,5, in Cirilom Logarjem, 9 točk.

valne tečaje, ki bodo na kopališču v Murski Soboti. Prvi tečaj se bo začel v ponedeljek, 27. junija 1988, ob 9. uri. Vsak naslednji ponedeljek pa bodo novi tečaji. Informacije po tel. 21 428 ali 21 053.

HOKEJ NA TRAVI

Puconci republiški prvak

V Murski Soboti je bilo republiško pionirsko prvenstvo v hokeju na travi. Sodelovale so tri ekipe. Najuspešnejša je bila ekipa ljubljanske Svobode, ki je premagala Puconce z 1:0 in Mursko Sobotico s 5:0. Ker pa so v moštvo Svobode igrali starejši igralci, kot bi smeli, je naslov prvaka osvojilo moštvo Puconce pred Mursko Sobotico in Svobodo. Srečanje med Puconci in Mursko Sobotico se je končalo s 4:1. Strelci golov so bili: Slana 3 in Gomboc za Puconce ter Glavač za Mursko Sobotico.

Puconci pomurski prvak

V Murski Soboti je bilo pomursko pionirsko prvenstvo v hokeju na travi. Sodelovale so tri ekipe. Rezultati — Radgona:Bakovci 2:0, Puconci:Bakovci 1:0, Radgona:Puconci 1:3. Zmagali so hokejisti Puconec pred Radgono in Bakovci ter postali pomurski prvak.

Zmagali domačini

V Borejih so bile 9. vaške igre Krajevne skupnosti Tišina. Sodelovalo 7 ekip, manjkali sta ekipi Murskih Črnc in Gradišča. Skupaj je tekmovalo okrog 210 udeležencev. Zmagala je ekipa Borejec z 54 točkami pred Tropovci, 53, Rankovci, 45, Vančo vasjo, 44, Romahom, 41, Tišina, 37 in Petanjci, 24 točk.

Nočni turnir

Klub malega nogometa Bakovci organizira v soboto, 2. julija 1988, ob 19. uri nočni turnir v malom nogometu. Za udeležence turnirja so pripravili lepe denarne nagrade (10.000, 5.000 in 2.000 dinarjev). Prijavnina je 700 dinarjev.

I. MNL MS

Rezultati — zadnje kolo
Čarda:Puconci 1:2
Tromejnik:Lipa 3:1
Tešanovci:Rakičan 0:3
Ljutomer:Ižakovci 0:2
Čankova:Gančani 6:3
Filovci:Radgona 0:3

Končna lestvica

Čankova	22	14	3	5	66:39	31
Lipa	22	12	5	5	67:36	29
Tromejnik	22	12	4	6	58:44	28
Radgona	22	9	4	5	53:37	27
Ljutomer	22	10	6	6	44:40	26
Ižakovci	22	10	5	7	45:32	25
Čarda	22	11	2	9	42:33	24
Puconci	22	8	5	9	50:51	21
Gančani	22	9	3	10	37:49	21
Rakičan	22	6	2	14	35:64	14
Filovci	22	6	1	15	26:50	13
Tešanovci	22	1	3	18	27:75	5

II. MNL MS

Rezultati — zadnje kolo
Grad:Apače 3:0
Križevci:Bratanci 0:5
Vrelec:Selo neod.
Serdica:Rogašovci 0:3
Prosenjak:Šalovci 2:4
Hodoš:Romah 7:2
Bratanci:Romah 5:0

Rogašovci 24 19 4 1 85:21 42
Bratanci 24 17 4 3 74:28 38
Šalovci 24 13 7 4 75:40 33
Hodoš 24 14 3 7 81:44 31
Bugojina 24 13 3 8 67:49 29
Selo 23 12 4 7 65:48 28
Serdica 24 8 4 12 46:49 20
Vrelec 23 7 6 10 44:60 20
Romah 24 8 4 12 56:82 20
Grad 24 8 3 13 51:82 19
Prosenjak 24 6 4 14 45:70 16
Apače 24 3 4 17 34:66 10
Križevci 24 2 0 22 29:113 4

ATLETIKA

Tri srebrne medalje

Na državnem prvenstvu v atletiki, ki je bilo v Varaždinu, so sodelovali tudi atletinje in atleti Pomurja iz Murske Sobotice in se lepo odrezali, še posebej dekleta, ki so po nekaj letih zopet posegla po medaljah. Dosegle so tudi dva pomurska rekorda v teku na 800 in 3000 metrov. Dve drugi mesti je dosegla Marija Števanec v teku na 400 in 800 metrov, s tem pa si tudi priborila vabilo za državno reprezentanco. Tako bo v soboto, 25. junija, na dvoboju z reprezentanco Madžarske, nato pa še na balkanskem prvenstvu za mladince in mladinke v teku na 400 m in v štafeti 4 x 400 m. Marija Pergar je bila v teku na 1500 m četrta, v teku na 300 m pa druga, kar je prav tako lep uspeh. Slugova je zasedla v teku na 1500 in 3000 m šesti, Barčičeva pa v isti kategoriji sedmi mesti. Bojan Šebjan je zasedel v teku na 100 m 13, na 200 m pa 14. mesto. V štafeti 4 x 400 m je Pomurje zasedlo četrto mesto. M. Šeruga

REKORD SEPOVE

V Mariboru je bilo državno prvenstvo za mlajše mladince in mladinke v atletiki. Tekmovanja sta se udeležila tudi Sandra Sep in Gorazd Žilavec ter se lepo odrezala. To še posebej velja za Sepovo, ki je postavila v teku na 300 m s časom 44,12 nov pomurski rekord. V teku na 100 metrov pa je dosegla čas 13,71, v daljino pa je skočila 4,69 m. Žilavec pa je na 100 m dosegel čas 12,25, na 300 m pa 39,97.

KARATE

BALEKOVA TRETJA

Karate klub Štefan Kovač iz Beltincev je bil organizator 9. tradicionalnega karate turnirja za memorial Štefana Kovača-Marka. Na njem so sodelovali tekmovalci iz Ingolstadta in Ludwigsburga iz ZR Nemčije, Moosbrunn in Ebreichdorfa iz Avstrije ter Slovenije. Po pričakovanju so imeli največ uspeha tekmovalci iz Rus in Ingolstadta. Od domačinov se je izkazala Melita Balek, ki je v borbah zasedla tretje mesto, v katah pa je bila peta.

R. Horvat

ŠPORTNI RIBOLOV

Ljutomerčanom dva republiška naslova

V Mariboru in Miklavžu je bilo republiško prvenstvo za pionirje in mladince v športnem ribolovu. Pri pionirjih je zmagal Ljutomer, Murska Sobotica je bila tretja. Ljutomerčani so zmagali tudi pri mladincih. Med posamezniki-mladinci so po sektorjih zmagali: Škerget, Lukač in Buzeti, vsi Ljutomer, Marič je bil drugi, Gjergjek pa tretji, oba iz Murske Sobotice. Pri pionirjih pa so bile najboljšje: Karmen Magdič in Tanja Lesjak, ki sta bili prvi, ter Darja Copot, vse so iz Ljutomera, ki je bila druga. Čizmazija in Rengeo pa sta bila tretja.

V pionirski konkurenci je zasedla ekipa Ljutomera (Tanja Lesjak, Karmen Magdič in Darja Copot) prvo mesto in naslov republiškega prvaka. Murska Sobotica pa je bila tretja. Pri pionirskih pa je osvojila naslov republiške prvakinje Tanja Lesjak iz Ljutomera. Karmen Magdič je bila tretja, oba sta iz Ljutomera, Boštjan Čizmazija iz Murske Sobotice je bil četrty, Darja Copot iz Ljutomera pa peta. Ljutomerčani pa so zmagali tudi pri mladincih in osvojili republiški naslov. Murska Sobotica pa je bila četrta. Med posamezniki je bil prvi Škerget iz Ljutomera, Marič iz Murske Sobotice pa je bil tretji. Na republiškem tekmovanju B lige v Pesnici so bili prav tako najuspešnejši Ljutomerčani, ki so zasedli prvo mesto. Najbolje pa se je odrezal Janko Božič, Ljutomer. Uspešen pa je bil tudi Mundjar.

PRVA MIRICA MARIČ

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobotice je pripravilo hitropotezni turnir za pionirje in pionirke. Sodelovalo je 13 tekmovalcev in tekmovalk. Zmagala je Mirica Marič s 6 točkami pred Katko Marič in Petrom Kelemenom, po 5, Tinko Marič, Mirjo Lanjščkom in Jožekom Sedonjo, po 4,5 točke.

MNENJA, STALIŠČA

Zakaj je v G. Radgoni zamrl spidvej?

Ni še tako daleč, ko je bila G. Radgona znana po svetu kot organizator spidvejskih dirk, saj je bila v letih 1975 in 1982 celo organizator finala svetovnega prvenstva na pešeni stezi. Med najboljšimi tekmovalci so nastopali tudi domačini, med katerimi je bilo nekaj znanih imen. Obiskovalcem in ljubiteljem spidvejskih tekmovalj je bilo obljubljeno, da bo v Radgoni zopet finale svetovnega prvenstva, žal pa iz tega ni bilo nič in tako stadion Bratstva in enotnosti, v katerega so bila vložena precejšnja sredstva, sameva. Vzrokov, da je spidvej v G. Radgoni zamrl, je več. Na dirkah se je zbralo čez 10.000 obiskovalcev, šušlja pa se, da je bilo prodanih samo 2000 vstopnic. Bivši predsednik AMD Franc Vrzel pojasnjuje, da se v društvu ne trudijo dovolj, da bi ponovno oživili to atraktivno prireditev, entuziazem in nekdanji polet pa je minil. Prireditev je prinesla skupščine občine lepe denarce iz reklam, obiskovalci so prihajali iz evropskih držav bodrit svoje ase. Tudi z vidika turizma so te prireditve nekaj pomenile Pomurju in severavzhodni Sloveniji. Bo novo vodstvo AMD Radgona dopustilo, da tega atraktivnega športnega dogodka v Radgoni ne bo več? Obiskovalci spidveja se s tem ne morejo sprijazniti.

Jože Kaučič, Lomanoše 6

Černelavci sredi presunljive širitve in posodobitve

Černelavci pri Murski Soboti so sredi presunljive širitve in posodobitve in nič ne kaže, da bi prišlo kje do bistvenih zatikanj. Medtem ko je v novem delu naselja — do sredine prihodnjega desetletja naj bi bilo dograjenih 200 posamičnih in vrstnih hiš — kar 123 hiš na začetku ali sredi gradnje, 15 pa že vseljenih, so v starem delu vasi v lanskem letu napeljali vodovod v 157 hiš, skoraj toliko hiš pa bo priključen tudi na vaško kanalizacijo, ki je zdaj v drugi fazi gradnje. To pa še ni vse. Čedalje glasneje in zavzeteje se dogovarjajo o novih skupnih načrtih, Veletrgovina Potrošnik iz Murske Sobotne pa bo v združnem domu še letos uredila sodobno samopostrežno trgovino.

Medtem ko so Černelavci pred leti začeli krepko zaostajati za razvojem nekaterih vasi v bližini občinskega središča, se lahko danes ponašajo s skoraj zavidljivimi uspehi, ki jih dosegajo z načrtnim združevanjem dela in denarja. Pa ni šlo tako lahko. Veliko dogovorov in prepričevanj se je zvrstilo, preden so se predlani dokončno odločili za napeljavo vodovodnega omrežja v starem delu vasi. Največje breme in odgovornost so prevzeli člani gradbenega odbora s predsednikom Matijo Donkom; pred sabo so imeli osrednje vodilo — najti čim hitreje, kakovostne in poceni rešitve! Čim manj naj bo starih milijard! Pa so se dogovorili. Sredi lanskega leta se je strokovnih del lotila delovna organizacija Sobotna, ostalih pa vaščani sami. Vsi skupaj so hiteli, ker so z vseh strani grozile podražitve. Kljub vmesnim zatikanjem so že v oktobru na vaški vodovod priključili še zadnje od skupno 157 prijavljenih domačij. Hkrati pa so izračunali, da so za novo pridobitev porabili pet milijard in sto milijonov svojih sredstev ter prispevkov delovnih organizacij in samoupravne interesne skupnosti. Nekaj sto starih milijonov so celo prihranili in te so namenili za štart v novo skupno naložbo — napeljavo vaške kanalizacije. Gradbeni odbor je začel s prvimi aktiv-

nostmi že ob koncu lanskega leta, januarja pa so na referendumu sprejeli nov samoprisevek za prihodnje petletno obdobje in se dogovorili, koliko denarja bo ob tem dodatno prispevala vsaka od 153 prijavljenih domačij. Kot pri napeljavi vodovoda so se domenili, da bodo naložbo pocepili s prostovoljnimi delom, kljub temu pa so izračuni pokazali, da bodo potrebovali kar 21 milijard starih dinarjev. Del se je v aprilu lotilo Vodno gospodarsko podjetje Maribor, tozdr Vodnogospodarska enota Mura, Murska Sobotna. Ker so pohiteli z zagotavljanjem gradbenega materiala, predvsem cevi, so doslej položili že 2.300 od skupno 3.600 metrov glavnega omrežja, pri hišnih priključkih pa je vse bolj ali manj prepuščeno posameznikom, le strokovno mora biti opravljeno. Če bodo tako zavzeto delali še naprej, bodo lahko že sredi poletja končali z zadnjimi zasutji, potem pa čaka posameznike in vse skupaj obilica dela pri urejanju celotne vasi in vsake domačije posebej, saj v prihodnosti nimajo v programu kakšnih večjih prekopavanj. Stari del vasi se bo lahko načrtno razvijal in počasi stapljal z novim naseljem, ki bo z zasebnimi sredstvi dokončno dograjeno sredi prihodnjega desetletja. Predstavniki Krajevne skupnosti Černelavci pa se že vrsto

Hiše v novem delu Černelavca rastejo kot gobe po dežju. Sedaj jih je na začetku ali sredi gradnje 123.

let vneto zavzemajo za zboljšanje preskrbe prebivalcev vseh štirih vasi in zaselka Pušča. Končno so dobili razveseljivo novico — Veletrgovina Potrošnik Murska Sobotna pospešeno končuje priprave na ureditev sodobne samopostrežne trgovine v združnem domu v Černelavcih, ki bo imela na voljo štirikrat več prostora kot sedanja, klasična. Krajevna skupnost jim bo z razumevanjem odstopila še precej prostora, skladišče pa bodo zgradili novo. Z de-

li naj bi začeli prihodnji mesec ali v začetku avgusta, končali pa pred koncem leta. Tako je torej v Černelavcih pred začetkom poletja, ko že snujejo nove načrte. Ob drugih komunalnih delih omenjajo gradnjo steze za pešce in kolesarje od vasi do občinskega središča, končno pa bi radi imeli v kraju tudi krajevni urad, saj so sedaj štiri vasi v krajevni skupnosti vezane na Tišino, Mursko Sobotno in Pucconce. Janko Stolnik

V KS Stogovci vse za boljše ceste

Stogovska krajevna skupnost v občini Gornja Radgona je ena najbolj oddaljenih od občinskega središča, saj so nekaterim zaselkom bližnji Lenart, Sladki Vrh, Trate ali celo Maribor. Veliko občanov je tudi zaposlenih v teh sosednjih občinah. Krajevna skupnost leži tudi ob reki Muri, torej ob meji z Avstrijo.

Kot v večini obrobnih krajev je tudi v teh največji problem cestna in telefonska povezava. Lahko bi rekli, da so porabili v minulih dvajsetih letih največ dela, denarja in živcev za boljše povezavo s svetom. Sedaj je

faltiranje ceste v Žibercih (1250 metrov) za kar so krajani zbrali 7,5 milijona dinarjev, ter v Podgorju, kjer so tudi zbrali po gospodinjstvu 100 tisoč dinarjev. Telefonov bo kljub vsemu premalo, zato je bila postavitve telefonske govornice nujna.

Kar precej sivih las je naredila vodilnim v krajevni skupnosti gramoznica v Konjišču, saj so jim težki tovornjaki popolnoma uničili ceste. Zahtevali so asfaltiranje spornih 500 metrov ceste, vendar bo lahko Komunalna letos obljubo izpolnila le delno. Prav tako čaka na

Bernarda Peček

v vseh vaseh krajevne skupnosti Stogovci 46 telefonskih priključkov, 60 pa jih bo dobilo telefone v prihodnjih mesecih. »Že sedaj so 100-odstotno uresničili referendumski program,« je dejal predsednik sveta krajevne skupnosti Jože Zagorc in pohvalil krajane. »Naši krajani so vedno radi prispevali denar, če smo delali za skupno korist. Tačas je aktualno as-

svojih pet minut dotrajana osnovna šola, ki bi jo morali že zdavnaj obnoviti. Kot kaže, se je tudi zanjo končno našel denar. Med pomembnejše načrte krajevne skupnosti Stogovci pa spada tudi ureditev avtobusnih postajališč v Podgorju in Stogovcih.

Mojster Karel Dundek iz Murske Sobotne

Tudi jesen je lahko lepa

Leta izredno hitro tečejo; bil si otrok, postal mladenič, potem je nekaj »srednjih« let, in že je tu jesen življenja, ko ponavadi (ali pa že prej) nastopi bolezen. Ne preseneča, da se marsikomu postavi vprašanje o smislu življenja. No, to je že vprašanje filozofije, mi pa rajši ostanimo pri lepši plati našega bivanja.

Karel Dundek iz Murske Sobotne se nad ničemer ne pritožuje, še najmanj pa čez svojih 66 let življenja. V njem seveda tudi brez pretresov ni šlo, recimo v vojnem obdobju in po njem, a vendarle je bilo (in je še) lepših trenutkov več kot onih, ki se jih nerad spominja. Vsaj takšen vtis sem dobil med pogovorom in tudi tedaj, ko sem ga opazoval pri delu. Tudi jesen je lahko lepa!

Zmotil sem ga pri njemu najljubšem opravilu — popravilu motorčkov z notranjim izgorevanjem. Bil je lep sončen dan in kot velikokrat prej, ko je lepo vreme, je bil tudi tokrat na dvorišču pred delavnico. Pod brajdamo je bila klop, na katero sva sedla, potem ko je pristal na pogovor. »Samo škode mi ne smete narediti!« je zabičal. Misli je seveda na pisanje in ne na klop.

»Res je, da rad popravljам male motorje, pa ne samo te, ampak cele vrne kosilnice, motorne škropilnice, pa motorne žage... Naj se malo pohvalim: ne le da zamenjujem razne dele na njih, ampak marsikaterega napravim sam, saj imam v delavnici manjšo strožnico, ki jo lahko priredim tudi za rezkanje; imam stabilni vrtni stroj, pa brusilni stroj...«

Karel svoje delavnice ne zaklepa pred radovednimi obisko-

hotel lotiti nihče, zdaj, ko pa jo je vzel v roke moj sogovornik, je spet uporabna.

»V letih pred zadnjo vojno, ko ni bilo večjega nadzora nad posestvom orožja, sem si kar sam naredil Poberko,« je razkril skrivnost, ki to zdaj ni več. Zdaj Karel pušk seveda ne izdeluje več, še vedno pa je strokovnjak za njihovo popravilo in montažo daljnogledov. Za puškarstvo in popravilo malih motorjev ima seveda »popoldansko« obrtno dovoljenje in plačuje davek.

»Po osnovnem poklicu sem pravzaprav šofer. Izpiti za vožnjo tovornjaka sem naredil v daljnem 1937. letu, celo dneva in meseca se spominjam: 6. junija. Ko sem bil pri vojaki, sem vozil tovornjak in avtobus, občasno pa sem delal tudi v mehanični delavnici. Tam — vojak sem bil v Sarajevu — sem dobro spoznal delovanje motorjev z notranjim

MOJSTER — Karel Dundek iz Murske Sobotne tudi pri 66 letih ne miruje. Le kako bi, ko pa mu je delo konjiček!

Foto: Š. S.

valci, ki se ne morejo upreti misli, da bi pogledali v ta prostor. Tudi sam nisem bil izjema: videl sem omenjene stroje, pogled mi je obstal na množici ročnega orodja, ki je seveda lepo zloženo, za svojevrstno presenečenje pa je poskrbel Karel, ko je odprl omaro in iz nje izvlekel lovsko puško... Seveda sem takoj zasiutil, da je ne misli uporabiti, ampak le pokazati. Ni kaj, lepa stvarca, posebno pa kopito, ki ga je seveda naredil sam.

»Kaj, tudi orožje popravljate?« sem se naredil nevednega, čeprav mi je ugledni član zelene bratovščine namignil, da se Karla splača obiskati ne le zaradi ljubezni do motorjev, ampak tudi do pušk.

»Nekaj časa sem v večjem obsegu popravljал tudi lovsko puško, zdaj pa je tega manj, saj imamo v Murski Soboti dva poklicna puškarja. Če pa kdo puško vendarle prinese, jo popravim.«

Res jo popravi. Pokazal mi je puško lovca s Ptujja, ki se je ni

izgorevanjem in nagovarjali so me, naj bi ostal kot civilni delavec, toda vleklo me je domov.«

Karel Dundek iz Murske Sobotne je 1947. leta iz delov, ki jih je nabral na različnih mestih, sestavil tovornjak Mercedes. Postal je prvi (ali drugi) zasebni avto-prevoznik v mestu. Tovornjak je imel še Morec. Tja do 1950. leta je navažal na ceste gramoz. Včasih ga je nakopal skupaj s svojimi delavci ali pa so za lopate pripeljali delavci cestnega podjetja, vsakokrat pa so gramoz ročno tudi zmetali s tovornjaka, saj ni bil prekucnik. Čeprav bi zasebnik rad ostal še naprej, je obrtno dovoljenje vrnil, kajti davkarja ga je ogulila do kosti.

»Leta 1950 sem se zaposlil kot voznik avtobusa. V začetku smo imeli samo tri; vozil sem na relaciji Grad—Murska Sobotna—Lendava, pozneje pa vse do Varazdina. Bile so težave: slabe (makadamske) ceste, povsem izrabljeni avtobusi (luknje v podu), ni bilo goriva. 1960. leta pa se mi je ponudila možnost zaposlitve v Muri v Murski Soboti, kar sem seveda z veseljem sprejel, saj sem dobil novejši tovornjak tam. V kolektivni sem ostal do 1982. leta, ko so me invalidsko upokojili.«

Tako, zvedel sem (in zdaj vi) še za šoferski del Karlovega življenja. V tistih časih, ko je bilo avtomobilov malo, je bila vožnja avta sila privlačna opravilo. Sogovornik iz Cankarjeve ulice je dobro sukal volan, saj ni bil povzročitelj nesreč, žal pa je bil neroden nekdo drug, ki je pred časom naletel z vozilom na Karla in posledice nesreče še zdaj čuti, posebno ko je slabo vreme.

Mojster za vse? No, za prav vse najbrž ne, je pa vsekakor strokovnjak za male motorje, za puške, za volan... Ima pa tudi mirne živce, saj se ne pritožuje čez »penzijo«, ampak z delom poskrbi za priboljšek. Je pa tudi lovec, vendar na petelina pritisne bolj poredko.

Š. Sobočan

Tako je ob koncu pomladi v Černelavcih pri Murski Soboti. Delavci pospešeno polagajo kanalizacijo v središču vasi, združni dom v ozadju pa čaka, da bodo začeli v njem urejati sodobno samopostrežnico.

(Ne)turistični Radenci

Tik ob glavni cesti Radenci—Ljutomer (ki pripelje iz Maribora in Avstrije in se nadaljuje v Zagreb in proti morju) se baha lepa nova mesnica. Ob njej pa propada stara stavba. Čudovit prostor za kak lokalček. Takega mnenja so tudi zasebniki. Uganite, kdo se z njimi ne strinja? bp

V Vidmu dobro sodelujejo z vikendarji

Če bi se v vseh krajevnih skupnostih tako hitro in enotno dogovorili kakor so se v Vidmu ob Ščavnici, bi bil že marsikateri problem rešen. Tako bodo občani skoraj sami financirali preplastitev ceste v Sovjaku, najlepšem delu videmskega območja.

Predsednik sveta krajevne skupnosti, Jakob Krefc, je dejal: »Spomladi smo vsem poslali vabila in jih povabili na skupni sestanek. Poleg 140 hiš domačinov je na Sovjaku tudi čez 100 počitniških hiš. Že ob prvem poskus su smo sklenili pogodbe. Torej so bili vsi za stvar. Plačali bodo lahko v treh obrokih, tisti pri

cesti nekoliko več kot drugi, okrog 140 tisoč. Res moram pohvaliti vikendarje, saj so pripravljene sodelovati, čeprav imajo stalno bivališče v Gornji Radgoni, Mariboru ali celo v Ljubljani.«

Poleg tega bodo dobili novo asfaltno cesto tudi v Dragotin- cih (600 metrov), medtem ko je cesta Žihlava—Gomila še vedno nerešen problem.

V Vidmu so že pred sedmimi leti zgradili mrtiško vežo, zdaj pa bi morali urediti še obdukcijsko sobo, kar je zelo drago. Čeprav je pokopališče eno najbolj urejenih, ga bo potrebno še do-

datno urediti. Predvsem manjkajo parkirni prostori in cestna povezava. Upajo, da prostori stare Mercatorjeve trgovine ne bodo več dolgo prazni saj opuščena stavba v središču kraja Vidmu ni ravno v ponos. Prav tako bi radi izkoristili bližino Blaguškega jezera. Načrti so narejeni, vendar ni nobenega investitorja. Krajevna skupnost bo letos začasno uredila manjši bife in kopališče, za prihodnje pa bodo iskali »trdnjše« zasebnika.

Bernarda Peček

V počastitev 125-letnice RK in dneva civilne zaštite Jugoslavije je Sekretariat za ljudsko obrambo občine Lendava pripravil v Kobiliju 12. občinsko tekmovalno oziroma preizkusno znanja ekip prve medicinske pomoči. Tekmovalo je 17 ekip, največ znanja pa je pokazala ekipa Ina-Nafte Lendava, ki se je uvrstila na XII. republiški preizkus znanja. Drugo mesto je pripadlo ekipi Elektromateriala iz Lendave (na sliki), ki je bila leta 1986 na občinskem tekmovalju v Črenšovcih prva in je nato sodelovala na republiškem tekmovalju v Zagorju ob Savi. **Jože Žerdin**

GEDEROVCI

Nov gasilski avtomobil

Gasilsko društvo v Gederovcih, čeprav je najmlajše v soboški občini, se kadrovske in tehnično hitro izpolnjuje. Dvanajstega junija so na večji slovesnosti prevzeli tudi nov gasilski avtomobil ki so ga kupili s sredstvi samoupravne interesne skupnosti, Krajevne skupnosti Gederovci in prispevki vaščanov. Za krajši kulturni program so poskrbeli mladi gasilci.

Na slovesnosti so sodelovali tudi gasilci iz tišinskega sektorja in nekaterih drugih krajev, s katerimi dobro sodelujejo, ter gasilci iz Žetince v sosednji Avstriji.

-frku-

Skrbijo za čisto okolje

V Ina Nafti so se dolga leta srečevali z onesnaževanjem okolja, vendar niso uspeli urediti nekaterih problemov. Pri pridobivanju zemeljskega plina in nafte na petišovskem in dolinskem polju se kot nujen stranski produkt pojavlja onesnažena slojna voda, pomešana z nafto in drugimi snovmi, ki onesnažujejo okolico. Zaradi te snovi, ki prodira v zemljo, bi lahko prišlo do onesnaženja podtalnice, kar se na srečo doslej ni zgodilo. V Ina Nafti so se odločili, da bodo zgradili cevovod, po katerem bodo onesnaženo snov prečrpavali do čistilne naprave in jo očiščeno spustili v potok Kopicco. Na tak način se bodo najbolj zavarovali pred morebitnim onesnaženjem podtalnice. Občani Petišovci in Dolinci so ugodno sprejeli takšno odločitev in bodo tudi sami pomagali pri delu, če bo potrebno.

Jani D.

Dve postaji sta urejeni

V Petanjcih, v Krajevni skupnosti Tišina, namenjajo vse več pozornosti urejanju te izredno dolge občestne vasi. Pred kratkim so uredili in asfaltirali dve avtobusni postaji, v prihodnje pa nameravajo poskrbeti za ulično razsvetljavo ter nekatera druga komunalna dela, čaka pa jih tudi gradnja prizidka k mrliški veži.

Denar za večino del zagotavlja s krajevnim samopriskevkom, ki ga skrbno zbirajo.

-frku-

ROGAŠOVCI

Za novo zdravstveno postajo

V Rogošovcih je vse pripravljeno za gradnjo nove zdravstvene postaje, ki naj bi stekla na začetku poletja. Zbrali so precej gradbenega lesa, v tem času pa s prostovoljnimi delom urejajo cesto do gradbišča. Po sklenjenem dogovoru mora Krajevna skupnost Rogošovci financirati gradnjo do tretje faze. Za to ho ob zbranem materialu in prostovoljnem delu že letos porabila okrog trideset milijonov dinarjev iz krajevnega samopriskevka.

V novi stavbi, ki bo že letos pod streho, bo nad 270 kvadratnih metrov uporabne površine.

-js-

LIPA

Preizkus enot civilne zaštite

V Lipi je bil 12. junija preizkus usposobljenosti gasilsko-tehničnih ekip in ekip prve medicinske pomoči.

Sodelovale so ekipe iz Belincev, Lipe, Melnice, Izakovec, Dokležovja, Lipovec in Bratoncev, organizator pa je bil štab civilne zaštite ob sodelovanju krajevne skupnosti Lipa. Pri preskusu znanja se je pokazalo, da je večina ekip usposobljenih za nudenje pomoči, nedvomno pa bo potrebno to znanje še dopolniti, predvsem v jesenskih in zimskih mesecih. Pri skupni oceni je največ znanja pokazala ekipa iz Lipe, sledijo pa Melnici in Lipovci.

Tekmovalje je bilo dobro pripravljeno. 110 nastopajočih »požarnikov« je svoje znanje preverilo v tridielnem napadu, preverjanju zaštite maske in oceni opreme, ob koncu pa je bila še mokra vaja.

J. Žerdin

SOTINA

Nadaljujejo gradnjo doma

Čeprav je v tem času veliki kmečkih opravil, v Sotini na Goričkem nadaljujejo gradnjo vaško-gasilskega doma. Stavba je pod streho, zato jih do jeseni čaka največ prostovoljnega dela pri urejanju notranjosti.

Za novo pridobitev so doslej porabili osem milijonov dinarjev iz krajevnega samopriskevka, okrog pet milijonov pa so zbrali na dobro organizirani zbiralni akciji.

-js-

JURIJ—NUSKOVA

Zavzetost vseh vaščanov

Pri Juriju na Goričkem so doslej vložili že veliko dela in denarja v gradnjo novega vaško-gasilskega doma, ki je končno pod streho. Da bi lahko do konca leta dokončno uredili vse prostore in zunanost, so v pomladnem obdobju zbrali v domači vasi in okoliških krajih še sedem milijonov dinarjev, okrog pet milijonov pa bodo še primaknili iz krajevnega samopriskevka.

Na gradnjo novega doma pa se pripravljajo tudi v Nuskovi, vendar gre tam nekoliko počasneje, ker tega niso uvrstili v referendumski program. Sicer pa pomeni veliko že to, da so odkupili parcelo, naročili načrte in med vaščani zbrali nad osem milijonov dinarjev.

-js-

Počasi, previdno in brez hrupa po soboških ulicah. Taka prevozna sredstva počasi zahajajo v pozabo... **Foto: Nataša Juhnov**

Poudarek solidarnosti v Pomurju

Lepa beseda in tolažba — solidarnost, če je tako. Zame je vse drugače, je žalostno. Eni trpijo, se žalostijo, drugi pa se veselijo. Tako je bilo po lanskem neurju s točo na Goričkem. Če je solidarnost, naj bo za tiste, ki res trpijo največ in največkrat, ne da smo eni potisnjeni na stran. Mi čutimo nepravilnost pri delitvi solidarnosti po naših krajevnih skupnostih. Ne vem, če se povsod dogaja tako, kot pri nas v Krajevni skupnosti Cankova. Prosim, za koga je bila solidarnost po neurju, po toči — ali za kmeta ali za delavca? Bili so taki čisti kmetje, ki jim je toča uničila do 80 odstotkov in so dobili samo za živino, za ljudi pa nič. Zaposleni so prejeli, tisti pa ne. Ali je bila solidarnost za kmeta, ali delavca, ali naj se solidarnost še naprej deli na tak način? Tu sem dal poudarek solidarnosti akciji, ki je bila od 1. do 7. junija.

Posledice katastrofe se ne poznajo samo eno, ampak do tri leta. Če kdo ne verjame, si lahko še danes ogleda naše goričke sadovnjake in vinograde.

Prizadeti — naslov v uredništvu

pisma, mnenja, stališča...

Friziranje ali manipuliranje z osebnim in javnim mnenjem

V Vestniku št. 21 z dne 9. junija 1988 pod naslovom — Je to začetek načrtovanih aretacij v Sloveniji? ste, tovariš Zunc Branko, kot dokaz in argument vsebina, ki ste jo pod tem naslovom napisali — poleg ostalega — navedli (neimensko) 30 poslušalcev, med katerimi sem tudi jaz, ki so prek »odprtega« telefona povedali svoje mnenje. Zapisali ste, na primer: »Velik del pomurske javnosti se v bistvu pridružuje zahtevam sekretariata MS ZSMS, o čemer smo se mogli prepričati v treh urah nekoliko prilagojenega ponedeljkovega sporeda na radiu Murska Sobotica, ter v nadaljevanju navajate: »Kakih 30 poslušalcev iz vseh (!?) krajev Pomurja je po »odprtem« telefonu izrazilo solidarnost in protest zoper zadnje aretacije in zapiranja pri nas ter se zavzelo za dosledno spoštovanje ustavnosti ter javnosti dela organov za notranje zadeve in vojaških organov.«

Če ste smelali in ponovno poslušate magnetofonski posnetek, se boste prepričali, da vsebina mojega mnenja o tej zadevi ter odgovor na

vaša vprašanja, ki ste jih kot voditelj »odprtega« telefona zastavili, nista taka, kot ste jo vi v omenjenem prispevku Vestnika formulirali. Vsebine mojega mnenja mi ni treba ponavljati in jo je prek »odprtega« telefona poslušala (ne vsa) javnost Pomurja. Tudi vi ste, tovarš Zunc, moje mnenje nekako s svojim (recimo mi) soglasnim komentarjem zaključili in ste se mi vljudno zahvalili. Dovolj v dokaz, da o isti zadevi vseh 30 poslušalcev ni bilo enomislečnih.

Paradoksalna je tudi vaša navedba, da ste nas nekaj (30) razpravljalcev — poslušalcev poistovetili, ko ste zapisali: »Velik del pomurske javnosti se...« ali primer: »Kakih 30 poslušalcev iz vseh (!?) krajev Pomurja je...«. Prepuščam vaši evidenci, ali je nas 30 ravno iz vseh krajev, ali pa nas je večina iz enega oz. nekaj krajev Pomurja. Toda nikakor si ne lastim pravice, niti nisem bil pooblaščen, podati tozade-

veno mnenje v imenu pomurske javnosti. Prepričan sem, da je tudi ostalih 29 udeležencev tega »odprtega« telefonskega pogovora izprizila svoje osebno mnenje, ne pa kot ste navedli: »Velike večine pomurske javnosti.«

Tudi v tem oziru je ljudska in družbena obveza doslednega spoštovanja ustavnosti, da se mnenje delovnih ljudi in občanov ne zlorablja. Kar zadeva ostalo, sem prepričan, da vam je zelo dobro znan ustavnost, volilni in delegatski sistem pri nas o načinu pravic in pooblastil, ko nekdo nastopa ali govori v imenu širše javnosti.

V procesu podružabljanja sredstev javnega obveščanja in informiranja, ki so v naši soci aliistični in demokratiško samoupravni družbi zaupani v uveljavljanje in raho v njih zaposlenih, takšni primeri posameznika, ko s svojo vsebino pisanja ali drugega obveščanja informiranja poslušalčevu mnenje ali pa ga uvršča v kontekst, katerega vsebina to ni, škoduje nadaljnjim procesom podružabljanja in demokratizacije.

Nikola Belamarič

Dan mladosti s priokusom (2.)

Menimo, da je vaš novinar Dušan Loparnik s svojim člankom »Dan mladosti s priokusom«, objavljenim na četrti strani vašega lista dne 4. junija 1988, zavedel javnost z netočnim interpretiranjem statuta ZSMS in dejstev v zvezi z delom OK ZSMS Ljutomer. Menimo, da je tako ravnanje v nasprotju s kodeksom novinarske etike in s težnjami za dobrim imenom VESTNIKA, ki so sicer opazne v vašem časopisu. Zaradi vsega tega vas prosimo, da kot popravek objavite na istem mestu s istimi črkami naslednji tekst:

Ne želimo preveč poveljčevati pomena novinarja Dušana Loparnika, zato ne bomo polemizirali z njegovim člankom v celoti. Po drugi strani se zavedamo, da smo tudi mi odgovorni za pravilno obveščanje javnosti o našem delu, zato kljub temu pojasnjujemo naslednje:

»Na vseh sprejemih so obsodili ravnanje začasnega vodstva, ki je s to potezo kršilo pravila ZSMS. Čeprav Roman Plohl trdi, da v statutu piše: »... se sprejem« torej, da ni točno določeno, kdo sprejema v ZSMS, pa je to le iztrgan citat iz člena, kajti

celoten člen dovolj nazorno pojasnjuje, da je to osnovna organizacija. Tako je potrdil tudi sekretar RK ZSMS Daniel Božič, ki trdi, da so vsi, ki so opravili sprejem brez izkaznic (začasno vodstvo šolam namreč ni hotelo dati izkaznic, zato so sprejeme opravili brez njih), polnopravni člani Zveze socialistične mladine. Statut je bil kršen tudi v drugem členu, ki izrecno pravi, da je sprejem na dan mladosti, ne prej ne pozneje...« — tako Dušan Loparnik.

2. člen statuta ZSMS določa: »Vloga ZSMS v političnem sistemu je manjša v primerjavi z dejansko vlogo mladine v družbi, posebno pa manjša, kot bi ustrezalo dejanskim družbenim interesom. Za spremembo tega stanja pa se mora angažirati ne samo ZSMS, ampak tudi ostale družbenopolitične organizacije in druge organizirane socialistične sile naše družbe, kakor tudi samoupravni organ in delegacije, v katerih so mladi zastopani. Naloga ZSMS je, da vpelje ne samo izbrani del mladine, ampak njene množice v sistem samoupravne demokracije, v delegacije in delegatski sistem družbenega

odločanja. ZSMS mora ustvarjati pogoje za hitrejšo vključitev mladih ljudi v vse vrste družbene odgovornosti in družbenega odločanja. To popmeni, da mora svojo aktivnost razvijati in krepiti v delegacijah, kjer pa ne sme ostati zaprt v ozek krog lastnih problemov, ampak mora biti tesno povezana z ekonomskimi, samoupravnimi, političnimi in drugimi interesi ter potrebami delovnega človeka. Da bi ZSMS kot demokratični socialistični frontni mlade generacije dali realno vsebino, mora biti njena aktivnost usmerjena predvsem v prevzemanje konkretnih odgovornosti v vsakodnevnem delovanju samoupravne demokracije oz. delegatskega sistema, zato se mora ZSMS usmerjati v stalno in sprotno spreminjanje problematike, ki je pomembna za angažiranje mladine in ki je na dnevnem redu delegacij in delegatskih skupin.

»10. člen ZSMS določa: »Mlad človek, državljani SFRJ, ki sprejema in uresničuje temeljna načela in vrednote samoupravne, socialistične, neodvisne in neuvrščene SFRJ, statut ZSMS in ZSMJ, se lahko vključi v ZSMS in postane njen član. V ZSMS izraža, uresničuje oziroma ustvarja pogoje za uresničevanje svojih interesov, potreb, pravic ter dolžnosti ne glede na družbeni položaj, narodnost, svetovno nazorsko in druge razlike. Član ZSMS je istočasno tudi član ZSMJ. Vključevanje v ZSMS je prostovoljno. V ZSMS se vključujejo mladi praviloma v sedmem razredu osnovne šole. Mladim, ki se iz različnih razlogov niso vključili v ZSMS že v osnovni šoli, se to omogoči kasneje. Član ZSMS aktivno deluje v organizaciji praviloma do dopolnjenega 27. leta starosti. Lahko pa deluje v ZSMS tudi po dopolnitvi 27. leta starosti.

Prepuščamo javnosti, da si sama ustvari mnenje o Dušanu Loparniku. Loparnik namreč trdi: »Statut je bil kršen tudi v 2. členu, ki izrecno pravi, da je sprejem na dan mladosti ne prej ne pozneje.« V 2. členu pa piše to in le to, kar smo citirali. Prav tako smo v celoti citirali 10. člen statuta, da si lahko ustvari sodbo tudi o resničnosti in poštenosti Loparnikove trditve češ, da je iz celotnega člena jasno, da sprejem opravlja OO ZSMS.

Začasno predsedstvo OK ZSMS Ljutomer v. d. podpredsednika: Slavko Osterc, I. r.

Sprejem v ZSMS

V sredstvih javnega obveščanja je bil objavljen daljši zapis glede letošnjega sprejema v ZSMS v Ljutomerski občini, ki sta ga zapisali ravnateljica in mentorica mladinske organizacije na osnovni šoli Ivan Cankar Ljutomer. Ker je zapis v bistvu kotradiktoren z nekaterimi nespornimi dejstvi, vam ta dejstva tudi navajam zaradi objektivne in celovite informacije vaših bralcev.

Podpisani trdita, da je povsem avtoritativna odločitev predsedstva predstavnik mladine (škoda da tega sami ne izrazijo!) zelo razburila in da so mladi komaj nekaj dni pred sprejemom zvedeli za skupinski sprejem, ki naj bi bil na Moti 29. maja.

Resnica zahteva, da opozorim, da je bil na šestih seji predsedstva OK SZDL, in to 19. aprila (!), govor o letošnjem praznovanju dneva mladosti in da je bil že takrat določen omenjeni datum. Predsedstvo OK SZDL je program v celoti podprlo. Na omenjeni seji je bila in je celo sodelovala v razpravi tudi mentorica mladinske organizacije iz omenjene šole! Dokaz: zapisnik z omenjene seje.

Osnovne šole bi v skladu s svojim programom lahko opravile praznovanje dneva mladosti kot športni dan, nakar bi bil (in to je bila svojčas v Ljutomeru tudi praksa!) skupinski sprejem, kot je bilo načrtovano.

Murskosoboško dopisništvo Dela je že več let znano po svojem aktualnem poročanju. Vsa čast novinarju Jožetu Pojbiču, ki je pisal o mladinskem sprejemu in praznovanju ter se pri tem naslanjal na mlade in samo mlade! Mladi se morajo, pa čeprav že pri trinajstih letih, privajati na samostojno delo in to tudi in prav tu — torej v mladinski organizaciji. »Razbijanje desetletja starega kalupa« pa je gotovo težko in dolgotrajno delo, o katerega uspešnosti pa gotovo ne dvomim.

Mladi so na Moti ob Muri in ob sprejemu v ZSMS spustili bele golobe. Prosvetnim delavcem ni potrebno tolmačiti, kaj ta simbolika pomeni. Mogoče bi jo bilo potrebno začeti samo resno jemati v ožjem smislu... **Milán Rus, Mota**

INA NAFTA LENDA VA

S PROGRAMI:

- raziskave in proizvodnja nafte in plina
- rafinerije
- petrokemije
- strojogradnje

Prisrčno čestita vsem delovnim ljudem in poslovnim partnerjem ob prazniku občine Lendava!

Varovanje državne meje — naša skupna skrb

Poenostavljeno rečeno je državna meja navpična ploskev, ki sega v globino zemljišča in navzgor ter loči območja na države. Državna meja je v naravi označena z vidno postavljenimi mejnimi kamni, ki označujejo njen potek. Na podlagi stanja na terenu je izdelan kataster državne meje, v katerem je s pomočjo koordinat določena mejna črta, kar omogoča nadzor stanja v naravi.

V zgodovini narodov so imele državne meje zelo velik pomen. Z vojnami so se meje premikale ali so sporne meje reševali z vojnami. Tako burne zgodovine nastajanja sedanjih državnih meja so bile močno sploštržirane in tudi raznarodovalne, zato so tudi tako zelo usodne raznolike posledice za narode. Zaradi meja so številni narodi ločeni, asimilirani, preganjani itd. Zaradi zgodovine nastajanja državnih meja so še v svetu številne konfliktna situacije, kot so težnje po spremeni meje, po nadvladi, izkoriščanju in razširjanju vpliva naroda nad narodom.

Z državno mejo se v večini primerov začnejo in končajo meje narodov in razlike v družbenih sistemih. Največkrat se na meji začnejo jezikovne, kulturne, politične, gospodarske, pravne in osebne statusne razlike. V praksi te razlike sicer niso tako enostavno črno-bele, temveč se prepletajo, kot recimo ni jezikovnih razlik med Avstrijo in obema Nemčijama, so pa druge razlike. Tudi znotraj državnih meja so lahko različni narodi, kot je pri nas in še drugod.

Tudi za ljudi osebno je žal prevečkrat usodno, za katero državno mejo živijo, ker so od tega največkrat odvisne pravice, možnosti, kultura, standard in še marsikaj. Zaradi ogromnega pomena državne meje so se temu ustrezno razvijali pravna znanost in politični dokumenti, ki varujejo pravno varnost meja in urejajo druga področja, ki zadevajo mednarodno sodelovanje, mejni pravni red, reševanje sporov na meji, prehajanje čez mejo itd. Na podlagi mednarodno sprejetih obveznosti vsaka država z lastno zakonodajo in ukrepi ter v lastnem interesu poleg drugega, zagotavlja potreben red in varnost državne meje za nedotakljivost lastnega (sosednjega) ozemlja.

V zadnjem času je veliko govora o odprtosti meja. Radi se pohvalimo zlasti o odprtosti proti Italiji in Avstriji. To tudi drži! O odprtosti meja pa imamo tudi napačne predstave, kot da državne meje niso nadzorovane, kot da te odmirajo. To ni tako. Odprtost meja tako veliko bolj zadeva okoliščine, v katerih se sme potovati v tujino in kakšne možnosti imajo fizične in pravne osebe v odnosu do tujine. Zlasti gre za splet številnih oblik sode-

lovanja med narodi na kulturnem, športnem, gospodarskem, književnem, informacijskem in na drugih področjih sodelovanja med narodi. Navsezadnje je odprtost tudi v tem, kakšen je mejni režim, kako dostopni so mejni prehodi, kakšno je sosedsko zaupanje in zagotavljanje nedotakljivosti sosednjega ozemlja, kako preprečevati zlorabo državnega teritorija za nezakonito delovanje posameznikov čez mejo itd. V sintezi vseh teh vprašanj lahko govorimo, da so naše meje odprte in tudi v Pomurju nismo nikakršna izjema. Zunaj teh okoliščin pa meje niso odprte, saj je določen omejevalen pravni red gibanja ob meji, kar nadzirajo obojestrani organi. To ni samo naša značilnost. Posebne značilnosti pa so pri tem, kakšne so posledice za mejne delavce, storjene v posameznih državah, in kakšno vlogo ima pri tem zaupanje v narod in kako ta narod svojo državno mejo varuje. Zato naj ne zveni kot fraza Titov rek: »Varna je tista meja, ki jo varuje narod!«

Pri nas imajo kot poklicno in državljansko dolžnost in pravico varovanja državne meje pripadniki JLA in delavci organov za notranje zadeve. Prav tu pa je velikega pomena, da pri varovanju meje sodelujejo vsi delovni ljudje, zlasti v obmejnem območju. Na tem področju smo zelo daleč, kar zadeva podružbljanje varnosti in razvoja sistema SLO in DS. V uvodu smo ugotovili poseben pomen državne meje. Če je tako, je potem zelo velika vloga občanov in delovnih ljudi Pomurja, da dajo s svojo pozornostjo in ustreznim reagiranjem svoj prispevek k varni meji, da bi tako s skupnimi močmi, s sodelovanjem med organi zavarovanja in prebivalstvom preprečevali nepošteno in škodljivo dejavnost. Vsi vemo, da ima vsak naš pošteni državljan ali tujec neomejene možnosti zakonitega prestopa meje. Tisti, ki se temu izmikajo, zanesljivo nimajo dobrega namena. Zato je pot mimo mejnih prehodov hudo nevarna, kar tvegajo nekateri domači ali mednarodni kriminalci, tihotapci, mamili ali tehničnega blaga ali druge osebe s kriminalno preteklostjo, ki jim je pot čez mejni prehod tudi nevarna. Iz preteklosti vemo, da so mejo prestopile tudi osebe, ki so v tujini sovražno delovale proti SFRJ. Iz vsega tega izhaja, da je zelo veliko resnih razlogov, da rečemo, da je skrb za varno mejo nedeljiva. To naj bo skrb slehernega poštenega prebivalca, da tudi v konkretnem primeru izpriča svojo lastno in širšo samozaščitno zavest.

Preprečevanje mejnih kršitev — incidentov, tihotapstva, ilegalnega prihoda in odhoda čez mejo itd. je tudi naša obveznost do sosednjih držav, da preprečimo

nezakonito delovanje čez mejo z našega ozemlja v škodo sosedov oz. v škodo njihove nedotakljivosti. Za to nas obvezujejo mednarodno sprejete obveznosti, poštenost do sosedov in uresničevanje načela recipročnosti.

To, da državni organi varujejo državno mejo, navsezadnje tudi ni poceni, saj ima vsaka dejavnost tudi svojo ceno. Od stanja, razmer in varnosti ob meji je odvisno, v kakšnem obsegu morajo organi varovati mejo in kakšni izdatki so potrebni. Če se ugodno stanje dosega z zavestno in dejavno pomočjo prebivalstva, potem država lahko proporcionalno zmanjšuje tovrstne izdatke. Podobno velja tudi pri iskanju ilegalnih prestopnikov, zato je pravčasno reagiranje občanov pomembno za uspešno ukrepanje in preprečevanje takih pojavov.

V življenju in praksi je zelo veliko ljudi, ki s svojimi dejanji lahko pripomorejo k varovanju državne meje. To so zlasti obmejni prebivalci, ki se veliko gibajo ob meji, bodisi kot kmetovalci, dvoletniki, lovci, ribiči,

gozdarski delavci, pa tudi razni javni delavci, ki so kot dobri poznavalci razmer na terenu sposobni ločiti dobronamernega potnika od nepridiprava in o tem seznaniti pristojne organe. Kako se obmejno prebivalstvo odziva, je zelo veliko pozitivnih primerov. K temu prispeva vsekakor dobra informiranost občanov. Zaradi tega niso odveč varnostne ocene, ki jih strokovni organi podajo v KS in organizacijah združenega dela, kjer imajo posebne zadolžene komiteje za SLO in DS. Spričo tega je tudi motiviranost ali kot rečemo tudi varnostna kultura na ustreznih ravni. Taka splošna varnostna kultura pa ima praktičen pomen pri skrbi za lastno varnost, ki naj se še bolj razširi v skrb za varnost sosedov in za splošno družbeno varnost. Volja za samozaščitno ravnanje je odsev zavesti vsakega posameznika, ob tem pa menim, da pomurski ljudje tudi na tem izpitu niso padli. Skrb za varno mejo je bila torej že do sedaj naša skupna skrb in tako naj bo tudi v prihodnje.

Janez LANG

Sodoben gasilski dom v Ljutomeru

V Ljutomeru so imeli dalj časa prostorske težave za potrebe gasilstva in požarnega varstva tako v mestu kot občini. Zato so se leta 1982 lotili etapne razširitve gasilskega doma v Ljutomeru. Najprej so uredili garaže, potem pa so začeli graditi kadrovska stanovanja in urejati ostale prostore. Sredstva so združili samoupravna stanovanjska skupnost, samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požari, občinska gasilska zveza, sklad stavbnih zemljišč, krajevna skupnost Ljutomer in drugi. Veliko dela pa je bilo opravljeno tudi prostovoljno. Dela, ki jih izvaja Proizvodno-gradbeno podjetje Ljutomer, bi morala biti končana že konec maja, vendar so se zaradi dodatnih opravil zavlekla in bodo končana v kratkem.

Prenovljeni gasilski dom v Ljutomeru, ki obsega 664 kvadratnih metrov površine, od tega 220 stanovanjske in je vreden okrog 750 milijonov dinarjev, pomeni pomembno pridobitev za nadaljnji razvoj požarnega varstva in gasilstva v ljutomerski občini. Poleg stanovanj in garaž je na razpolago večnamenska dvorana, ki jo bodo poleg gasilcev lahko uporabljali tudi civilna zaščita in druge obrambne in samozaščitne strukture. Svoje prostore pa so dobili poleg gasilskega društva tudi občinska gasilska zveza in sis za varstvo pred požari občine. Pomembno je tudi, da bo začel delovati občinski gasilski center za obveščanje. Tako bo Ljutomer dobil sodoben gasilski objekt.

F. Maučec

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

OTROCI PRED AVTOMOBILI

Minuli teden je bilo v Pomurju 19 prometnih nesreč, kar je največ doslej, na srečo pa ni bilo smrtnih žrtev. Največ nesreč so povzročili otroci — kolesarji, omenili pa bomo le nekatere, ki so imele hujše posledice.

IZ POZNAVCEV SE JE PELJAL PROTI KOVAČEVCEM po levi strani ceste. Nasproti mu je pravilno pripeljal kolesar otrok G. M. iz Poznanovca. Trčila sta, otrok je z glavo udaril ob asfalt in se hudo poškodoval.

OSEBNEGA AVTOMOBILA Milan Trnar iz Beltincev se je peljal proti Gomilici. Pri naselju se je v ovinku srečal s tovornjakom. Začelo ga je zanašati, najprej na desno, nato v levo stran in v jarek, od tam pa ga je vrglo v betonsko ograjo in bližnjo hišo. Voznik se je poškodoval.

AVTOMOBILA Drago Makovec iz Safarskega peljal po lokalni cesti iz Izakovec proti Dokležovju. Pri avtobusni postaji je s stranske ceste pripeljala pred avtomobil kolesarka Vilma Pintarič iz Dokležovja. Voznik osebnega avtomobila je uspel ustaviti, vendar se je kolesarka zmedla, trčila v avtomobil in se hudo poškodovala.

TRČILA KOLESARJA

15. junija se je zgodila prometna nesreča na lokalni cesti v Poznanovcih. Kolesar otrok D. D.

ZANESLO GA JE V HIŠO

15. junija se je zgodila prometna nezgoda na lokalni cesti med V. Polano in Gomilico. Voznik

TESNO PREHITEVANJE

16. junija se je zgodila prometna nezgoda pri G. Radgoni. Voznik osebnega avtomobila Darko Ledišek iz G. Radgone se je peljal iz Radnec proti G. Radgoni. Pri delovni organizaciji Avtoradgona je tesno prehitel kolesarja Antona Dokla iz Polic, ki se je peljal v isti smeri. Zaradi tesnega prehitevanja in domnevne vinjenosti je Ledišek zadel kolesarja, ga zbil po cestišču in hudo poškodoval.

KOLESARKA PRED AVTOMOBIL

17. junija se je zgodila prometna nezgoda na lokalni cesti v M. Polani. Voznik osebnega avtomobila Jožef Žalik iz V. Polane se je peljal skozi Malo Polano. Na začetku naselja je pred avtomobil zapeljala kolesarka, B. Š. iz V. Polane. Pri trčenju se je otrok hudo poškodoval.

IZSILJEVANJE PREDNOSTI

18. junija je voznik osebnega

Pomurski gasilci so te dni posebno aktivni, saj imajo sektorske vaje, na katerih pokažejo, kaj so se naučili in kako znajo ravnati z opremo, ki je čedalje bolj zapletena in zahteva dobro mero znanja, da bi se lahko pravilno uporabljala. Živimo v času, ko nas obdajajo nevarne snovi, katerih gašenje je zahtevno. Gasilska društva so opremljena s sodobno opremo, kar je zagotovilo za hitro gašenje požarov in varnost ljudi in lastnine. J. D.

AGROSERVIS, p. o.
69000 Murska Sobota, Kroška cesta 58
telefon: (069) 21-630

Delovne organizacije in lastniki tovornih vozil!
Sprotno vzdrževanje, popravilo in obnovo vaših vozil iz programa zastava in TAM opravimo hitro in strokovno — po potrebi tudi ob sobotah ali popoldan, ko vaša vozila stojijo. Prihranite si čas in povečajte izkoriščenost vaših vozil.
Naše avtomehanične, avtokleparske in ličarske storitve so kakovostne!

zaščita Dinitrol zaščita anti-explo

SERVIS motornih vozil in kmetijskih strojev PRODAJA vozil zastava in rezervnih delov

ZAPRTI CESTI

SGP Pomurje Murska Sobota obvešča, da bo na osnovi dovoljenja Republiškega komiteja za promet in zveze Ljubljana polovična zapora ceste R-355 M. Sobota—Hodoš na odseku v M. Soboti med hišnima številcema 13 in 9. Polovična zapora bo 29. in 30. 6. 1988. Hkrati obveščamo, da je podaljšana popolna zapora ceste R-357 na odseku v Moravskih Toplicah do 8. 7. 1988. Prosimo, da vozniki in pešci upoštevajo začasne prometne oznake.

ZAVOD ZA ČASOPISNO IN RADIJSKO DEJAVNOST MURSKA SOBOTA
objavlja prosta dela in naloge
NOVINARJA — PRIPRAVNIKA
v uredništvu Nepujsaga in madžarskega radijskega programa v Lendavi
Pogoji: visokošolska ali višješolska izobrazba novinarske ali druge ustrezne smeri, aktivno znanje madžarskega in slovenskega jezika.
Po potrebi bomo opravili preskus znanja madžarskega jezika.
Dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas. Vloge z dokazili pošljite na Zavod za časopisno in radijsko dejavnost, Titova 29/1, Murska Sobota, najpozneje v 15 dneh po objavi razpisa.

RAZPISNA KOMISIJA
ZAVODA ZA KULTURO OBČINE LENDAVALA
razpisuje prosta dela in naloge

VODJE ZAVODA

(reelekcija)

Kandidati morajo poleg v zakonu določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:
— visoka izobrazba ustrezne smeri in tri leta delovnih izkušenj na področju kulturnih dejavnosti, ali
— višja šolska izobrazba ustrezne smeri in pet let delovnih izkušenj na področju kulturnih dejavnosti,
— zaželeno je znanje madžarskega jezika.
Kandidat bo imenovan za dobo štirih let. Rok za prijavo je 8 dni po objavi razpisa. Vsi kandidati bodo obveščeni o izbiri v roku 15 dni. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev je potrebno poslati na naslov: ZAVOD ZA KULTURO OBČINE LENDAVALA, Partizanska 10, 69220 LENDAVALA

PZC, tozđ SPLOŠNA BOLNIŠNICA, Murska Sobota, razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za prodajo stavbe starega Kirurškega oddelka v M. Soboti, v ul. Arh. Novaka 4

1. Stavba je zgrajena iz trdega gradbenega materiala, z inštalacijami za vodovod, elektriko in telefon.
2. Lokacija stavbe je v bližini središča mesta in tik ob železniški postaji. Stoji na zemljišču skupne površine 19,33 ara. Neto koristna površina znaša 1.643 m².
3. Začetna izklicna cena je 980.000.000.— din.

Pisne ponudbe pošljite v 15 dnevih po objavi na naslov PZC, tozđ Splošna bolnišnica M. Sobota. Tam lahko dobite še druge dodatne informacije.
O kraju in datumu javne ustne dražbe bomo vse ponudnike obvestili takoj po končanem zbiranju ponudb.
Morebitni kupci morajo pred dražbo vplačati varščino v višini 10 % od začetne cene na žiro račun št. 51900-603-30400, Splošna bolnišnica M. Sobota, z oznako »za javno dražbo«.

Integral, DO Golfturnist
tozđ NARAVNO ZDRAVILIŠČE LENDAVALA

Komisija za delovna razmerja na podlagi 10. čl. Pravilnika o delovnih razmerjih oglašuje zasedbo opravil in nalog:

VZDRŽEVALEC KOPALIŠKE TEHNIKE

(za nedoločen čas in z 2-mesečnim poskusnim delom)

Pogoji:
— strojni tehnik ali strojni ključavničar,
— 3 leta delovnih izkušenj pri podobnih opravilih,
— zaželeno poznavanje delovanja kopališke tehnike.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev pošljite na zgornji naslov v 8 dneh od objave. O izbiri bomo kandidatę obvestili v 30 dneh po opravljenem izbirnem postopku.

Kino

SPORED FILMOV V KINU »PARK« M. SOBOTA od 24. do 30. junija 1988

24. junija ob 18. uri amer. glasb. film LA BAMBA. ŽIVLJENJE PISARJEV — ZVEZDE RITCHEJA VALENSE: TRAGIČNO PREMINULEGA NA ZAČETKU GLASBENE POTI. GANLJIV FILM. POLN GLASBE!

24. junija ob 20. uri amer. erot. kom. LJUBEZEN, SEKS IN ONO DRUGO.

26. junija ob 16. in 18. uri amer. glasb. film LA BAMBA.

26. junija ob 20. uri amer. erot. komedija LJUBEZEN, SEKS IN ONO DRUGO.

27. junija ob 18. in 20. uri brit. pustol. film SAMO ZA TVOJE OČI ROGER MOORE — JAMES BOND 007!

28. junija ob 18. in 20. uri franc. thriller MODRI PEKEL. Režija: Yves Boisset, gl. vloga Lambert Wilson.

29. junija ob 18. uri amer. akc. film THRASHIN'.

30. junija ob 18. uri amer. akc. film THRASHIN'.

30. junija ob 20. uri amer. pustol. spektakel PIRAMIDA STRAHU.

Prodaj

TRAKTORSKO KOSO in zamrzovalno skrinjo gorenje ugodno prodam. Pečarovič 76. M-4979

ČRNO-BELI TELEVIZOR, star 10 let, z novim ekranom, ugodno prodam. Telefon 23-166, po 15.30. M-SK TRAKTOR TORPEDO 6206, 900 delovnih ur, in žrebico LIPICANKO, staro eno leto, prodam. Alojz Kralj, Sp. Ščavnica 71, G. Radgona, M-4980

ŠTEDILNIK na trda goriva prodam. Razlagova 10, stan. 20, M. Sobota, M-4981

BARVNI TELEVIZOR gorenje, zamrzovalno skrinjo, 380 l, in motorno škropilnico panonija ugodno prodam. Tel.: 46-090. M-4983

REZERVNE DELE ZA GOLF JGL dizel, letnik 1984, ugodno prodam. Čerpnjak, tel.: 26-338. M-4984

KOMBAJN KLAS (kosa 2,20 m), prodam. Jurij 53. M-4985

DIANO, letnik 1977, dobro ohranjen, prevoženih 108.000 km, prodam. Panonska 7 (posestvo), Beltinci, M-4986

PEUGEOT 404 dizel — karavan, prodam. Petanjci 107 a. M-4987

OPEL KADET d. sel 1.6, letnik 1985, prodam. Tel.: 60-516. M-5002

HARMONIKO, 80-basno, weltmeister, novo, prodam. Tel.: 60-516. M-5002

KUHINJSKI PULT (»ŠANK«) S STOLI ugodno prodam. Kumin, Lendavska 23 b, Murska Sobota, ali tel.: 21-196. M-5003

KORUZO na storžih, zamrzovalno omara gorenje in črno pločevino 250 x 105 (4 mm) prodam. Balazic, Miklošičeva 26. M-5004

SAMONAKLADALCO SIP NRP 19—N in suhe hrastove deske prodam. Franc Štuhar, Vučja vas 42, Križevci pri Ljutomeru ali tel.: (069) 87-255. M-5005

BARVNI TELEVIZOR in šivalni stroj bagal prodam. Informacije ob delavnikih do 15. ure na tel.: 22-849. M-5006

OPEKO MODUL, 300 kosov, prodam. Tel.: 72-617. M-5007

ČOLN MAESTRAL 9 prodam. Naselje Ljudske pravice 28, M. Sobota, M-50010

TRAYO za košnja, 60 arov, prodam. Tel.: 76-311. M-5011

FIAT 750, obnovljen in registriran, in pohištvu za dnevno sobo ugodno prodam. Vrataric, Lendavska 17 c, ali tel.: 23-319. M-5014

ZAMRZOVALNO SKRINJO, 300-litrsko, prodam. Tel.: 22-709, po 19. uri. M-5019

BARVNI TELEVIZOR GORENJE prodam za 700.000 din. Tel.: 22-709, po 19. uri. M-5019

AVTO ŠKODA, starejši tip, ugodno prodam. Miklošičeva 21, M. Sobota, M-5020

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK gorenje prodam. Litrop, Šercerjevo naselje 22, M. Sobota, M-5021

HLADILNIK, ITISON in GLOBOKI IN ŠPORTNI VOZIČEK prodam. Franjo HERTL, Razlagova 10, stan. 20, M. Sobota, M-5022

POHIŠTVO ZA OTROŠKO SOBO z dvema posteljama ugodno prodam. Kajuhova 8, M. Sobota — popoldne, M-5023

MALE PUJSKE prodam. Krajna 11, p. Tišina, M-5024

ZITNI KOMBAJN EPPL 250 prodam. Elemir Bernjak, Poznanovci 36, 69202 Mačkovec, ali tel.: (069) 77-167. M-5025

AVTOMOBILSKI DELI PO UGODNI CENI novi in rabljeni za motor in pločevino

AUTO REČEK, WINDISCHMNIHOFF tel.: 9943 3156 2269

R 18 karamboliran, prodam. Večeslavci 76. M-5028

TOVORNI AVTO T 60, letnik 1979, motor letnik 1986, prodam. Tel.: (069) 60-007. M-5029

METRAN CRUMAH model MULTIMAN S, ojačevalce, nujno in ugodno prodam. Jožica Tibaut, Sovjak 84 a, Videm ob Ščavnici, M-5032

SLAMO od jecmena z njive, 1,5 ha, prodam. Inf.: Kuzmič, Lendavska 37 a, M. Sobota, M-5033

Z 101, letnik 1976, registrirana do junija 1989, prodam. Albin Obal, Strukovci 24, vsak dan po 17. uri, M-5035

VODOVODNO ČRPALKO, ENOFAZNO, kompletno, novo, prodam. Tel.: 71-488. M-5036

ČRNO-BELI TELEVIZOR GORENJE prodam. Anton Hübl, Kruplvinik 12, p. Grad, M-5037

OPEL ASKONO, letnik 1979, prodam. Apače 78 ali tel.: 69-151. M-5038

SUHA BUKOVA DRVA, 7 m³, prodam. Selo 8. M-5039

VISO RE 11, l. 86, prevoženih 5200 km, prodam. Tel.: 26-072. M-5040

PSA DOBERMANA, starega 7 tednov, odličnih staršev, prodam. Tel.: 71-347. M-5041

OTROŠKO DIRKALNO KOLO junior prodam. Tel.: (069) 23-956. M-5042

KORUZO NA STORŽIH, 2 toni, ugodno prodam. Albin Peplnik, Bučevci 12, 69242 Križevci pri Ljutomeru, M-5044

ŠPORTNI IN GLOBOKI OTROŠKI VOZIČEK prodam. Puhan, Lendavska 25, Murska Sobota, M-5045

KRAVO, staro 8 let, brejo 7 mesecev, prodam. Lutverci 33, GR 18511

TRAKTORSKO KOSO za traktor IMT prodam. Franc Kocbek, Orehovski Vrh 27, GR-18512

AUDI 60 karavan, prodam. Kava bar LIBERTAS, Lipovci, M-5068

FIAT 125 prodam. Mačkovec 18, ogled po 15. uri. M-5069

RENAULT 18, letnik 1983, prodam. Marija Šublar, Bodonci 143, M-5070

ZASTAVO 101 in FIAT 125 P, letnik 1979, in R 4, neregistriran, prodam. Čakova 5, p. Videm ob Ščavnici, M-5073

GLAVNO GRED MOTORJA za DIANE IN SPAČKE prodam. Tel.: 21 372. M-5075

ŠKODO, karambolirano, registrirano, prodam. Tel.: 87 187. IN-18408

NSU 1200 C, z rezervnimi deli, ugodno prodam. Tel.: 77 000. M-5077

VW KOMBIBUS, letnik 77, ugodno prodam. Tel. (062) 816-471.

VESTNIK Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota. Ureja uredniški odbor:

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stožnik (dopisništvo), Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1, telefoni: novinarji 21 383, 21 232; direktorica in glavna urednica, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, GPS in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Tisk ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

IZOLACIJE SERVIS & CO PTUJ SLAVKO FURMAN — PTUJ pri železniški postaji HAJDINA Naročila lahko oddate po telefonu 062/771-637

ZITNI KOMBAJN ZMAJ — univerzal, letnik 1971 — SLAMOVEZALCO MASEY — FERGUSON in TRGALNIK ZA KORUZO v dobrem stanju naprodaj v nedeljo, 26. junija 1988, ob 9. uri v Murskih Krčevih št. 23.

ZASTAVO 55 GTI, staro 3 leta, prodam. Tel.: 23-693. M-5046

MEŠANI GOZD, 40 arov, v Gornjih Petrovcih, prodam. Kerčmar, Polana 32. M-5047

PASAT, letnik 1976, registriran do marca 1989, in motorno kolo Jawa 175, letnik 1960, registrirano, prodam. Alojz Cigan, Ravenska 46, Beltinci, M-5050

VIDEOREKORDER 2000, znamke UNIVERZUM, prodam. Jezera 53, Rakičan, M-5051

TRAKTOR URSUS C 360, star eno leto, 90 delovnih ur, in traktor TOMO VINKOVIČ, 30 KM, star 8 let, prodam. Alojz NIKL, Selnica ob Muri 74, p. Ceršak, Tel.: (062) 651-402. M-5055

PZ 125 FIAT ter enosno prikolico, nosilnost 4 t, in hidravlično tlačilko za prekučnik, primeren za tamič ali tam, vse v dobrem stanju, prodam. Pince 43, p. Lendava, Le-19014

TRAKTOR VARŠALOVSKI, tip 22, registriran do 1989. (maj) s priključki (plug, brana, kosa), prodam. Janez Gvurkač, Kapca 114 LE-19017

MAN 8156 TRAMBUS cisterna 10.500 litrov, v dobrem stanju, s cisterno ali brez, prodam, lahko menjam za osebni avto. Tel.: 75-881 LR-19015

MOTORNO ŠKROPILNICO PANONIA prodam. Lipa 42 ali tel.: 71-712. M-5054

PISALNO MIZO s stolom prodam. Vanca vas 19 ali tel.: 46-072. M-5055

VINOGRAD V SEBERORCIH s 4 leta starim nasadom, prodam. Naslov v upravi lista, M-5056

GRADBENO PARCELO v Dokle Zovju prodam. Prosenjakovič 61, v soboto in nedeljo, M-5056

MALE PUJSKE prodam. Šalamenci 25. M-5060

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO in DVE OMARI prodam. Informacije v kiosku na avtobusni postaji do 14. ure, po 14. uri pa na Razlagovi 22 v Murski Soboti — Breznjci, M-5061

VINOGRAD V BOGOJINI v vinski kletji do prve plošče, kletni prostori zaprti, komplet z inventarjem za kletarjenje, ugodno prodam. Tel.: 24-513, Hobjaj, Stara ul. 1, M. Sobota, M-5062

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK in zibelko prodam. Zvezna 13, Rakičan, M-5063

8 m³ borovega lesa prodam. Naslov v upravi lista, M-5064

ZITNI KOMBAJN MASSEY FERGUSON (kosa 2 metra), z rezervoarjem, dobro ohranjen, prodam. Prosečka vas 12, Mačkovec, M-HH

3000 kosov opeke MODUL in 1400 polnil z 10% popustom prodam. Petanjci 51 b, M-5066

BARVNI TV GORENJE, z novim ekranom, ugodno prodam. Tel.: 22 665. M-5067

DVOOSNO PRIKOLJICO, domače izdelave, prodam. Brezovci 68 a, Pucelci, M-AK

TELICO, BREJO 9 mesecev, prodam. Kančevci 40. M-4956

TELICO, brejo 7 mesecev, ali kravo s teletom, prodam. Franc Olaj, Borčeva 45. GR-18509

NESNICE, MLADE JARČICE PASME HISEX, rjave, stare 15 tednov, iz kooperacijske reje, trikrat cepljene, odlične nesnice, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejema in daje vse informacije: ANICA LACKOVIČ, BELTINCI, RAVENSKA 40, telefon: 069 71 434. Pohitite z naročilom, ker bomo prodajo za letos kmalu končali.

KRAVO, staro 8 let, brejo 7 mesecev, prodam. Lutverci 33, GR 18511

TRAKTORSKO KOSO za traktor IMT prodam. Franc Kocbek, Orehovski Vrh 27, GR-18512

AUDI 60 karavan, prodam. Kava bar LIBERTAS, Lipovci, M-5068

FIAT 125 prodam. Mačkovec 18, ogled po 15. uri. M-5069

RENAULT 18, letnik 1983, prodam. Marija Šublar, Bodonci 143, M-5070

ZASTAVO 101 in FIAT 125 P, letnik 1979, in R 4, neregistriran, prodam. Čakova 5, p. Videm ob Ščavnici, M-5073

GLAVNO GRED MOTORJA za DIANE IN SPAČKE prodam. Tel.: 21 372. M-5075

ŠKODO, karambolirano, registrirano, prodam. Tel.: 87 187. IN-18408

NSU 1200 C, z rezervnimi deli, ugodno prodam. Tel.: 77 000. M-5077

VW KOMBIBUS, letnik 77, ugodno prodam. Tel. (062) 816-471.

Gostilna HORVAT-LOVENJAK, Polana pri Murski Soboti, vabi na dneve

SPECIALITET IZ RIBJIH JEDI v petek, soboto in nedeljo (24., 25. in 26. junij) Cene konkurenčne Informacije po tel.: 21 282

BARVNI TELEVIZOR ISKRA AZUR NUJNO prodam. Tel.: (069) 21 181 med 18. in 19. uro. M-MM DIANO 6, malo karambolirano, motor nepoškodovan, prodam ali zamenjam za APN 4 (z doplačilom). Orehovci 5, G. Radgona, M-5109

AUDI 80, letnik 1973, prodam. Odranci 102 (blok), M-5110

POROČNO OBLEKO št. 38/40, prodam. Tel.: 72 140. M-5112

Z 101, prenovljen, prodam. Križevci pri Ljutomeru 31, M-5113

TRI LETA STARO KRAVO brejo z 2. teletom, dobro mlekarico, prodam. Trdkova 100, M-5117

MALE OGLASE SPREJEMAMO DO 12. URE V SOBOTO ZA OBJAVO V NASLEDNJEM TEDNU. Delovni čas za sprejem strank je vsak dan od 7. do 15. ure, v soboto pa od 8. do 12. ure

KUPIM V SREDIŠČU MURSKÉ SOBOTE KUPIM CENTRALNO OGREVANJE DVOOSNOBNO STANOVANJE. Tel. POPOLDAN: 26 735. M-5101

ENOSOBNO STANOVANJE ali sobo s posebnim vhodom v Murski Soboti vzetima v najem fant in dekle. Ponudbe na upravo lista pod »NUJNO«. M-4994

ENOSOBNO STANOVANJE garsonjero ali sobo s posebnim vhodom v Murski Soboti išče mlad par. Ponudbe na upravo lista. M-5074

ZAPOLIM KV ZIDARJA ZA NE-DOLOČEN ČAS. Začelno 2 leti delovnih izkušenj in vozniki izpit, Tel.: 60 516. M-5002

IŠČEM POPOLDANSKO ZAPOLITEV v gostinskem lokalu. Ponudbe pod »KOMUNIKATIVEN«. M-5047

Nada Kuzma roj. Plej s Petanjec Velika je praznina za teboj in v tej tihi holecini skrita misel spet k tebi je hotela. Grenko je spoznanje, da te ni in da se nikoli več ne vrne. Žalujoci: mož Stefan in družina Kuzma

Nada Kuzma roj. Plej s Petanjec Velika je praznina za teboj in v tej tihi holecini skrita misel spet k tebi je hotela. Grenko je spoznanje, da te ni in da se nikoli več ne vrne. Žalujoci: mož Stefan in družina Kuzma

ZAHVALA V 72. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, babica, prababica

Marija Matko roj. Legen iz Dragotincev Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pospremili drago pokojnico na njeni zadnji poti. Hvala g. župniku in g. kaplanu za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku za poslovilne besede ter osebu Doma oskrbovancev v Rakičanu.

VSI, KI SMO JO IMELI RADI

*Že eno leto v hladnem grobu spiš,
a v naših srcih še živiš.
Ne mine ura, dan, ne noč,
povsod v mislih si navzoč.*

V SPOMIN

Globoko boleč je spomin na 21. junij, ko bo minilo leto dni bridke žalosti, bolečine in praznine, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, brat, tast in stari oče

Jože Ošljaj

iz Beltincev

Hvala vsem, ki se ga spominjate.
Žalujoci: vsi, ki smo te imeli radi

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustil dragi oče, dedek in pradedek

Alojz Petrovič

od Grada

Ob boleči izgubi našega očeta se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoci: sin Alojz, hčerki Angela ter Gizela z družinami

*Če bi solza mrtvega zbudila,
tebe, draga žena, ne bi
crna zemlja krila.*

ZAHVALA

V 79. letu starosti me je za vedno zapustila draga žena

Etelka Hari

roj. Luthar
iz Križevca v Prekmurju

Z globoko žalostjo v srcu se iskreno zahvaljujem vsem dobrim sosedom in sorodnikom, ki ste mi v težkih trenutkih pomagali, darovali vence in cvetje ter drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala g. Balažicu za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala

ŽALUJOČI MOŽ KOLOMAN

*Vigred se povrne,
vse spel uživi,
le naša mama se ne vrne.*

ZAHVALA

V 94. letu starosti nas je za vedno zapustila naša mama, stara mama, babica in prababica

Klara Horvat

roj. Horvat
iz Bogojine

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje.

Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Bogojina, 6. junij 1988

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

*To, kar smo na tem svetu najbolj ljubili,
smo za vedno izgubili.*

V 85. letu starosti je umrl dragi mož, oče, stari oče in pradedek

Koloman Kočič

Iz Čikečke vasi 29

Z globoko žalostjo v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so nam priskočili na pomoč in ga pospremili k večnemu počitku.

Hvala g. župniku, Lovski družini Prosenjakovci in tov. Molnarju za izrečene besede ob slovesu. Zahvala velja tudi Gasilskemu društvu iz Čikečke vasi, godbenikom LD Bogojina in pevcem.

Žalujoci: žena, hčerka z možem, vnuk Elemir z ženo Marto, vnuk Emil z ženo Marijo, Erni in Geza, pravnuki Slavko, Klavdija in Sandra

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 79. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Viljem Barber

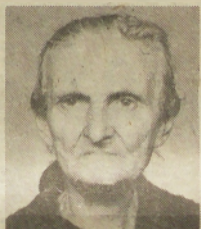
Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh žalostnih dneh stali ob strani, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali vence in šopke ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem.

Zahvaljujemo se gospodu župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, organistu, govornici KS za besede slovesa in godbi iz Murske Sobotne.

Markovci, 28. maja 1988

Žalujoci: vsi njegovi

*Čeprav v temnem grobu spiš, v naših
srcih še živiš.*

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama in babica

Elizabeta Šiftar

iz Strukovca

Iskreno se zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter predstavnici Krajevne skupnosti za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoci: sin Štefan s hčerko Brigito, hčerki Helena in Gizela z družinami in drugo sorodstvo

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Kruta in težka bolezen nam je v 67. letu starosti vzela dragega in dobrega moža, očeta, dedka in brata

Jožefa Ternarja

iz Turnišča

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom ter vsem, ki ste nam bili v pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih. Posebna hvala dr. Zadravcu in patronažni sestri Mariji. Prisrčna hvala č. č. župniku za pogrebni obred, pevcem in Planškemu oktetu za odpete žalostinke, Mariji Gjerkeš za poslovilne besede, sodelavcem Planike in ozda Mura ter NK Turnišče. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje, ali pa darovali za maše in v dobrodelne namene.

Žalujoci: žena Ana, sinova Ivan in Jože z družinami, hčerka Marija z družino in drugo sorodstvo

*Ni te na vrtu več, ni med gredicami,
ni te na polju več, ne med meglicami,
ni te nikjer več, kjer bila si prej,
a v naših srcih ostala si za vselej.*

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je za vedno zapustila naša mama, babica in prababica

Rozalija Vrtar

roj. Šandor
iz Polane

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni, ki smo jo imeli radi

*Niti zbogom nisi rekla,
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostala.*

ZAHVALA

Nepričakovano in brez slovesa je v 68. letu starosti za vedno zatisnila svoje trudne oči naša draga žena, mama, stara mama in sorodnica

Sidonija Balek

roj. Balek
iz Neradnovca

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predsedniku KS za poslovilne besede.

Neradnovci, 13. junij 1988

Žalujoci: mož Stefan, hčerka Emilija, vnuk Drago ter drugo sorodstvo

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je po kratki, a hudi bolezi za vedno zapustil naš dragi mož, oče, tast in stari oče

Štefan Kološa

z Vaneče

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga pospremili k zadnjemu počitku.

Posebej se zahvaljujemo gospodu duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala, GD Vaneča in sosednjih vasi, govornikom Beleku in Marti ter kolektivu Potrošnika iz Murske Sobotne.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Vaneča, Pečarovci, 2. maja 1988

Žalujoci: žena Gizela, sin Štefan, hčerka Elza z možem Jankom, vnuka Robi in Renata ter drugo sorodstvo

*Tiho v temnem grobu spita,
a v naših srcih še živi.*

ZAHVALA

Komaj dva tedna je minilo, odkar nas je zapustil naš dragi oče, brat, dedek in pradedek

Vincenc Lopert

in že je za njim brez slovesa odšla naša ljuba mama, sestra, babica in prababica

Rozalija Lopert

roj. Puhar
iz Bogojine

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, botrini in znancem, ki so nam pomagali in izrekli sožalje. Hvala vsem, ki ste ju spremljali na njeni zadnji poti ter darovali vence in cvetje. Posebna zahvala g. duhovniku za pobebrni obred, GD Bogojina, GD Vučja Gomila, govornikom GD Bogojina in KS Bogojina ter pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoci: sinova Štefan in Vinko z družinami, brat Janez z družino, sestra Terezija, sestra Kristina z družino iz Francije, sestra Anica, vnukinja Irena z družino, Andrejka in Štefka

HARMONIKARJI, DOBIMO SE NA JERUZALEMU

Radio Murska Sobota bo letos že četrte organizator izbirnega tekmovanja godcev na diatonično harmoniko (fajtonerico) za severovzhodno Slovenijo. Najboljši se srečajo v Frankolovem na polfinalu in na finalu v Ljubeni za zlato harmoniko Ljubene, za zlato, srebrne in bronaste plakete, za nagrado občinstva — majoljko in za plaketo Avgusta Stanka.

Naše izbirno tekmovanje bo v soboto, 16. julija 1988, ob 14. uri v gostišču Jeruzalem.

Vsi, ki želite tekmovati, se lahko prijavite na naš naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, pisno, po telefonu 21 383 ali 21 064 ali se oglasite osebno, in sicer do vključno 11. julija.

Sporočite svoj točen naslov, letnico rojstva in naslova dveh skladb, s katerima se boste predstavili; ena od teh mora biti ljudska, nobena pa ne sme biti daljša od treh minut. Srečno na Jeruzalemu 16. julija, ob 15. uri!

V LENDAVI NAPOSLED ODPRI REKREACIJSKO SREDIŠČE

Tisoč kvadratov za kopalce

V krajevni skupnosti Lendava so po štirih letih končali naložbo, za katero so se odločili na referendumu in zanjo zbirali samoprispevek; v petek so slavnostno odprli rekreacijsko središče v neposredni bližini hotela Lipa. Najpomembnejši je seveda olimpijski bazen, velik 50 krat 21 metrov, globok od 80 do 200 centimetrov. Ob njem je še otroški bazen (10 krat 8 metrov, globok 80 centimetrov). V bližini bazenov je več športnih igrišč, na primer za minigolf, rusko kegljišče, teniško igrišče in druga. Tam je tudi manjši gostinski objekt in seveda sanitarni prostori. Bazena in spremljajoči objekti so stali milijardo 300 milijonov dinarjev. Za gradnjo so manjšo vsoto prispevale tudi nekatere delovne orga-

nizacije, s strokovnim delom pa so precej pomagali delavci Ine Nafta. Bazen in druge objekte so zgradili lendavski Gradbenik in njegovi kooperanti. Lendavski bazen ima lasten vir navadne vode, zgrajen pa je tako, da bo vodo možno dogrevati s termalno vodo. To pa bo, po mnenju nekaterih kopalcev, nujno, sicer se jih veliko najbrž ne bo namakalo. Vsaj na dan otvoritve ni bilo veliko takih.

Na krajši slovesnosti ob otvoritvi je potek gradnje opisal predsednik sveta krajevnne skupnosti Lendava Stanko Tadina, v madžarskem jeziku pa je govoril Stefan Berke. V kulturnem programu so nastopili folkloristi z Bistrice in iz Žitkovec.

Š. Sobočan

KOPALIŠČE — V Lendavi imajo olimpijski bazen, velik 50 krat 21 metrov. Zdaj pa je treba le še kopalcev. Foto: Š. S.

Klub avtomodelarjev Murska Sobota je pripravil mednarodno dirko radijsko vodenih avtomobilčkov. Sodelovalo je 18 tekmovalcev iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Zmagal je avstrijski državni prvak Trantura pred Pučuhom (Ljubljana) in Peschko (Avstrija). Jože Obal iz Murske Sobote je bil sedmi. Foto: N. Juhnov

HORVAT ČETRTE

V Ljubljani je bila tretja dirka za državno prvenstvo v spidveju. Zmagal je Pavlic iz Krškega. Artur Horvat iz Lendave je zasedel četrto mesto s 13 točkami. Po treh dirkah vodi Pavlic z 39 točkami pred Horvatom, 37 točk.

ROCK MARATON

**BIOTOP
SPLENDIT ISOLATION
ŽUTA MINUTA
NIGHT MOR
JANI KOVAČIČ
KVARTET TUB**

Petek, 24. junij, ob 20.00
Grajsko dvorišče — Murska Sobota

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

PROVO PRLEŠKO GOSTÜVANJE

Danes se je ohranilo le malo običajev, ki so bili nekdaj v navadi ob porokah. Tudi nekaj takšnih, ki so še v uporabi (fantovščina, deklščina), je čisto drugačnih od že skoraj pozabljenih. Turistično društvo Križevci pri Ljutomeru je zato sklenilo, da pravo prleško poroko predstavi kot turistično zanimivost. Letos je bila že druga, poročila pa sta se Stanka Pušenjak iz Veržeja in Matjaž Lešnik z Mote.

Deklščina — danes je navada (tako kot pri fantovščini), da se dekleta, nevestine kolegice in prijateljice, zberejo in slovo od samskega stanu zalijejo s pijačo v gostilni. Nekoč pa so prišli fantje z vasi, zapeli nevesti podoknico, nevesta jih je povabila na dom in jim ponudila jedačo in pijačo. Seveda ni manjkalo zbadljivk in šal.

Fantovščina — »Matjaž, sedaj pa se moraš odločiti — še je čas —, ali boš vse življenje preživljal muke v zakonu tako kot jih sedaj na križu, ali pa te odvežemo in ostanesh z nami, z veselo družbo, ob kozarcu vina...« Nobeno prepričevanje in dokazovanje ni pomagalo, Matjaž je bil trdno odločen.

Sranga — preden je ženin prišel po nevesto (na dan poroke), so fantje iz vasi, kjer je doma nevesta, zaprli cesto snubcem in začela so se pogajanja o ceni, ki jo bo moral plačati ženin za svojo izvoljenko. Na koncu pogajanj je bil vedno volk sit in koza cela. Navzoči pa so imeli obilo zabave.

Na nevestinem domu — ženinu so najprej ponudili dve dekleti, ki jima je bilo ime Stanka, vendar nista bili pravi nevesti. Šele tretja je bila prava Stanka. Sledilo je slovo od doma, nato pa še poroka na matičnem uradu in v cerkvi. Do poročnih mest so se odpeljali s kočijami. S tem pa še ni bilo konec običajev. Malo pred polnočjo so nevesti sneli venec in nato sta mladoporočenca razrezala tudi poročno torto.

Besedilo in slike: Dušan Loparnik

LJUTOMER, VERŽEJ

Referenduma uspela

V nedeljo so se krajski ljutomerske in veržejske krajevnne skupnosti odločali o uvedbi samoprispevka za naslednjih pet let. Že sedaj lahko zapišemo, da sta oba referenduma uspela.

V krajevni skupnosti Ljutomer je prišlo od 2.984 glasovalcev 2.625 ali 87,9 odstotka. Za uvedbo samoprispevka jih je bilo 1.996 ali 66,9 odstotka. Najbolje so se pri udeležbi odrezali v Babincih, Noršincih in na Kamenščaku, saj so v teh naseljih glasovali vsi. Najboljši pa so bili na Kamenščaku, tam je bilo za uvedbo samoprispevka 82 odstotkov krajanov.

V krajevni skupnosti Ljutomer bodo torej v prihodnjih petih letih namenili denar za komunalno in cestno urejanje, kabelsko televizijo in pitno vodo ter obnovo gasilskih in vaških domov.

V Krajevni skupnosti Veržej pa je opravilo od 1.249 glasovalcev svojo dolžnost 1.178 ali 95 odstotkov. Za samoprispevek jih je bilo 977 ali 79 odstotkov. Najboljša udeležba na glasovališčih je bila v Banovcih, tam je glasovalo 97,9 odstotka krajanov, v Veržeju pa je glasovalo za samoprispevek največ krajanov: 86,3 odstotka.

Tudi v tej krajevni skupnosti bodo denar zbirali za urejanje cest in kanalizacije, obnovo vaških in kulturnih domov, mrliške vežice in druge, nujno potrebne krajevnne namene.

D. L.

PADALSTVO

Republiško prvenstvo v Rakičanu

Zveza letalskih organizacij Slovenije in Aero klub Murska Sobota organizirata pod pokroviteljstvom Slovenijaceste Ljubljana 13. mladinsko in 26. člansko republiško padalsko prvenstvo. Tekmovanje bo na letališču v Rakičanu od 23. do 26. junija. Po zaključku tekmovanja v nedeljo popoldne bo na letališču letalski miting, na katerem bodo sodelovali letalci iz Srbije in Slovenije.

Javni shod v Ljutomeru

OK ZSMS Ljutomer prireja v soboto, 25. junija, ob 11. uri na Miklošičevem trgu javni shod. Janševa skupina bo predstavila program in se zavzela za izpustitev Janše, Boršterja in Tasiča. Imeli bodo tudi odprt mikrofon.

NAGRADNI KUPON

S tem kuponom imate 500 din popusta v zabavišču »LUNAPARK JUNIOR«, ki gostuje v soboški fazaneriji do 3. julija.

ŽELEZNE DVERI

V nedeljo bo pohod

Pohod po poteh kulturne dediščine občine Ljutomer se bo začel to nedeljo. Ob 10. dopoldne se bodo pohodniki zbrali na Miklošičevem trgu v Ljutomeru in od tam krenili proti Radomerščaku, kjer je rojstna hiša Frana Miklošiča. Tam bo krajša slovesnost. Nato se bo pohod nadaljeval proti rojstni hiši Stanka Vraza, od tam pa proti Jeruzalemu, kjer bo malica. Pot kulturne dediščine se bo končala v Radomerju, kjer bo tudi osrednja slovesnost ob krajevnem prazniku. Prijavnina za to kulturno-rekreativno akcijo je 3.000 dinarjev, prijave pa zbirajo v Radomerju, Ljutomeru (recepција hotela Jeruzalem) in Murski Soboti (recepција hotela Diana). Vsak udeleženec bo dobil malico in lično pripionko. D. L.

ZASLUŽILI DENAR ZA IZLET

Pridnost videmskih učencev je res vredna posnemanja. V sedanjih težkih gospodarskih razmerah, ko starši vse težje dajejo denar za potrebe šolske mladine, so si učenci osnovne šole 12. talcev Videm ob Ščavnici skoraj v celoti sami prislužili denar za izlete. V okviru proizvodnega krožka sodelujejo v VG Kapela, za njih so lani natrgali 58 ton grozdja. Zelo dobro sodelujejo tudi s tokom Gozdarstvo, KK Gornja Radgona. Letos spomladi so pogozdili velike površine saj so posadili kar 3250 dreves. Skupno so naredili gozdno učno pot za dve uri hoje, na kateri so označena razna drevesa. Denar, ki ga učenci zaslužijo s takim delom, porabijo za učne ekskurzije in nakup učbenikov. bp

V tako majhnem mestu, kot je Murska Sobota, ki ima samo eno semaforizirano križišče, je verzično trčenje štirih avtomobilov prav za res dogodek. Mogoče pa so prav zaradi tega vozniki predrzni in pritiskajo na plin tudi po mestnih ulicah. Nesreča, ki je minila brez hušjih posledic, se je zgodila v ponedeljek, 20. junija, nekaj pred 16. uro na Titovi cesti. bp